יום ב', כ"ח בטבת תשמ"ז, 26 בינואר 1987 / שנה מ"ד מס' 13253 / המחיר 85 אג' כולל מע"מ

ניסיון נוסף לאונס בתל־אביב

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

בחורה בת 18 הותקפה אמש בת"א ובוצע בה מעשה מגונה בכוח. אתמול בשעה 6 אחה"צ, הותקפה הצעירה ליד פתח ביתה באיזור תחנת השכונות של משטרת ת"א. צעיר אלמוני התנפל עליה מאחור, גרר אותה לחצר הבית, פתח את מכנסיה וביצע בה מעשה מגונה. הצעירה התנגדה וצעקה ונוכח צעקותיה נמלט האלמוני מהמקום. הצעירה לא נזקקה לטיפול רפואי והמשטרה פתחה בסריקות מקיפות באיזור.

יצוין כי מאז שנתפס מי שמכונה האנס מרמת־גן, אירעו מספר מקרים של תקיפות מיניות נוספות באיזור ת"א. הצוות החוקר את מהנדס האלקטרוניקה העצור בחשד של ביצוע מגונה בכפייה, ביקש לראות אם קיים קשר בין המהנדס לבין המקרים הנוספים שאירעו בת"א. כאמור, המהנדס נמצא בחקירה משטרתית ואתמול בוצעה תקיפה מינית נוספת.

ניצחון דחוק לקוהל

הנוצרים־דמוקרטים שמרו על השלטון אך הפסידו קולות לליבראלית ול„ירוקים" ■ קוהל: „ההפסד מדאיג ומכאיב" ■ תסיסה באגף הבווארי של שטראוס ■ עלייה חדה ל„ירוקים" מ־5.6 ל־8.2 אחוזים

בון. — קואליציית הימין והמרכז של הלמוט קוהל הבטיחה לעצמה אמש — על־פי תוצאות הבחירות הכלליות במערב־גרמניה, תקופת שלטון נוספת — אך זאת תוך צמצום הרוב שלה בפרלמנט, ותוך אבידות ניכרות למפלגה השמרנית של קוהל.

התחזית הממוחשבת, המסתמכת על נתונים מיותר משלוש מאות קלפיות, העניקה לנוצרים־דמוקרטים של קוהל כ־44 אחוז מכלל הקולות ולשותפיהם בקואליציה, הדמוקרטים־החופשיים הליברלים (פ.ד.פ.) כ־9 אחוז.

הודות לתוצאות אלה, יוכלו אומנם שתי המפלגות להרכיב בנקל ממשלה קואליציונית חדשה, אולם הנוצרים דמוקרטים — שקולותיהם כוללים גם את אלה שניתנו למפלגה הנוצרית סוציאלית של באוואריה — איבדו כחמישה אחוז מבוחריהם, לעומת הבחירות האחרונות ב־1983. היה זה שעור הקולות הנמוך ביותר שניתן לשמרנים מאז הבחירות הראשונות במערב־גרמניה בשנת 1949.

„השגנו את מטרתנו — המשך הקואליציה", אמר קוהל לעתונאים, לאחר שפורסמה התחזית הממוחשבת. „אולם הצ.ד.או. לא השיגה את מטרתה בבחירות: ציפיתי ל־46 אחוז בערך. זהו הפסד מדאיג ומכאיב, ולא נוכל להתעלם מעובדה זו".

התחזיות הממוחשבות, הנחשבות לאמינות, שודרו על־ידי שני ערוצי הטלוויזיה העיקריים של מערב־גרמניה. קוהל הביע את הדעה, כי רבים מתומכי מפלגתו נמנעו מלבוא לקלפיות, מכיוון שהניחו שהמפלגה תזכה בנצחון בנקל.

0.7 אחוזים לנאצים

לקלפיות הגיעו כ־83.5 אחוז מכלל בעלי זכות הבחירה, לעומת 89.1 אחוז ב־1983.

למפלגה הסוציאל־דמוקרטית (ס.פ.ד.) שבאופוזיציה, הוקצו בתחזית כ־38.0 מן הקולות, לעומת 38.2 שבהם זכתה מפלגה זו בשנת 1983. המפלגה הליברלית עלתה משבעה אחוזים בבחירות הקודמות ל־8.8 אחוזים הפעם. המפלגה הרדיקלית של „הירוקים" זכתה בעליה חדה במספר תומכיה: מ־5.6 אחוזים — ל־8.2 אחוזים.

מפלגות השוליים העלו את חלקן בקולות מחצי אחוז בשנת 1983, ל־1.1 אחוז הפעם. מן התחזית גם עולה, כי המפלגה הנאציונל־דמוקרטית הימנית

(המשך בעמוד 2)

הקנצלר קוהל ורעייתו מצביעים בבחירות אתמול. (צילום: אי. פי)

„ניוזוויק": רבין קיים ביקור סודי בדרא"פ

מאת כתב „על המשמר" בניו־יורק

שר־הביטחון, יצחק רבין, קיים לאחרונה ביקור קצר בדרום־אפריקה – גילה השבועון „ניו־זוויק".

„ניו־זוויק", שהגדיר את ביקורו של רבין בדרום אפריקה סודי ביותר, מדווח, כי שר־הביטחון הישראלי הזהיר את ראשי הממשל בפריטוריה, כי ישראל תאלץ בקרוב „להוריד פרופיל" בכל הקשור ליחסיה עם מדינה זו כספקית של נשק.

„ניו־זוויק" ציין מפי מקורות מדיניים בירושלים, כי ההתרחקות מפריטוריה נעשית מחשש, שהקשרים עם דרום־אפריקה עלולים לסכן את הסיוע הצבאי האמריקני נוכח דו"ח של הקונגרס העומד להתפרסם בקרוב אשר ינקוב בשמה של ישראל כאחת מספקיות הנשק העיקריות של דרום אפריקה.

ניצחון דחוק של קוהל

הקנצלר הלמוט קוהל יוכל אומנם להרכיב שוב את הממשלה בבון, תוך שיתוף המפלגה הליבראלית (נ.פ.ד.) בקואליציה, אך זכייתו בבחירות מהולה באכזבה מירידת כוחו של ה„אוניון" (הברית בין צ.ד.או וצ.ס.או) לעומת הבחירות הקודמות. קוהל ניהל את מערכת הבחירות בביטחון עצמי רב שיצליח לזכות בלמעלה ממחצית הקולות, ולא יהיה זקוק עוד לשותפות עם הליבראלים, שהם דווקא הפתיעו בבחירות אלה. התחזיות ניבאו, שלא יעברו כלל את אחוז החסימה, אך אלה הגבירו את כוחם. אך גם הירידה בכוח המפלגה השלטת אין בה כדי לטשטש את התמונה האמיתית לגבי הרוחות הנושבים היום בגרמניה.

הלמוט קוהל הלך לבחירות אלה „על בטוח", בגלל אווירת שביעות הרצון השוררת היום בגרמניה. המצב הכלכלי משופר, האינפלציה בנקודת אפס וגם מספר המובטלים (עדיין 2 מיליון) אינו מדאיג במיוחד בגלל דמי האבטלה המאפשרים להם קיום. בנוסף להצלחה הכלכלית של ממשלת קוהל, הזדהו רבים עם הקו הלאומני המודגש של הקנצלר, ועם מאמציו „לזקוף את קומתו" של העם הגרמני על־ידי הכרזות חוזרות בדבר מתיחת קו על העבר הנאצי. הקנצלר קוהל אמר לגרמנים את אשר רובם רצו לשמוע מזמן – שהגיע הזמן שהעם הגרמני ייהפך ל„עם נורמאלי", שיש לשחררו מן „העומס של התקופה הנאצית", עם הראוי לגאווה לאומית, ושהגיע העת שישתחרר מתחושות האשם. בעל בריתו, פרנץ יוזף שטראוס, חידד את הסיסמה הלאומנית עד כדי השמעת טענה, כי לא היה הבדל בין היטלר לסטאלין.

נראה, כי דווקא החשש בפני שטראוס, שראה את עצמו כבר יושב במשרד החוץ, הוא אשר העביר חלק מבוחרי „האוניון" אל המפלגה הליבראלית, הנחשבת כמתונה יותר ואולי אף ל„ירוקים", שצברו כוח הודות למסר ברור בכל הנוגע להשלכות של אסון צ'רנוביל, מלחמתם למען איכות הסביבה ובעד פירוק הנשק. המפלגה הסוציאל־דמוקרטית שמרה על כוחה, דבר שאפשר לראות כהישג בהתחשב בעובדה שמנהיגם החדש יוהנס ראו חסר כאריזמה ונחשב כדמות בלתי־ברורה.

לכאורה, אין חדש בבון. הלמוט קוהל ירכיב שוב ממשלה ימנית. ספק אם יסיק מירידת כוחו שעליו למתן את מגמתו הניצית־לאומנית. אם יישאר נאמן להצהרותיו במערכת הבחירות, הרי צפוי שיוסיף לשאוף לניתוק מוחלט מן העבר הנאצי, מן האחריות ההיסטורית של העם הגרמני, תוך טיפוח מה שהוא מכנה „גאווה וזהות לאומית".

אמוראי: ייעצתי לבלאס; מפלגת העבודה: התקבלו ממנו תרומות

סערה בכנסת ● ח"כ איתן תובע התערבות המשטרה ● התק"ם מכחיש טענות בלאס

מאת דורית גפן, מוטי בסוק, עודד ליפשיץ וכתבנו הכלכלי בירושלים

דוד בלאס תרם למפלגת העבודה ביוזמתו ומרצונו בהמחאות פרטיות, וכל תרומה שלו נרשמה בספרים ודווחה למבקר המדינה, בהתאם לחוק — אמרה אתמול מיכל בהן, דוברת מפלגת העבודה.

לדבריה, אין שחר לטענה, כאילו כספים שתרם בלאס מקורם בתק"ם או בגוף ציבורי אחר, ואין שום קשר בין התרומות שתרם בלאס למפלגת העבודה לבין האישומים המיוחסים לו עתה בבית המשפט.

סגן שר־האוצר, עדי אמוראי, אישר אתמול שבמהלך 1984 קיבל 23 אלף דולר כתשלום עבור ייעוץ כלכלי מאיש העסקים, דוד בלאס, העומד עתה למשפט באשמה של מרמה והונאה. אמוראי היה באותו זמן חבר כנסת מטעם המערך ומרכז סיעתו בוועדת הכספים של הכנסת.

אמוראי, השוהה עתה בגרמניה, אמר בראיון ברדיו שהוא לא ייצג מעולם את בלאס כלפי רשויות השלטון והתשלומים בהם מדובר היו תשלום עבור ייעוץ בלבד. חבר הכנסת אמוראי היה אחד מהח"כים מבין מספר של ח"כים אשר בבעלותם משרדים לייעוץ כלכלי או משרדי עריכת־דין.

עסקי הח"כים

הגילויים על התשלומים שניתנו עבור הייעוץ שהעניק אמוראי, גרמו לסערה בין חברי־הכנסת והעלו לסדר היום את נושא עסקיהם הפרטיים. יושב־ראש הכנסת, שלמה הלל, אמר אתמול, שיש למצוא פתרון הולם לבעיית העסקים של הח"כים. הוא ציין, שחלק מהפתרון נעוץ באבטחת הכנסה נאותה לחברי הכנסת, כך שלא יצטרכו לחפש מקורות הכנסה נוספים.

בלאס אמר ביום שישי, בראיון לעיתון „חדשות", שתרם 600 אלף דולר למפלגת העבודה ב־1984 ושהבטיח לתרום עוד 400 אלף, אך שינה את דעתו לאחר כישלון שיחות על קניית 25 אחוז ממניות „הסנה". לדברי בלאס, אמוראי היה זה שתיווך בינו לבין מפלגת העבודה ושהסכים לתרום את הכספים במסגרת עסקה סבוכה עם התנועה הקיבוצית המאוחדת. הוא אמר שלאחר הבחירות הסכים גם לתת 1.8 מיליון דולר לכסות על החובות של עזר וייצמן ותנועתו „יחד", והדבר איפשר את הצטרפותה של „יחד" למערך.

עורבא־פרח

דובר התק"ם, לפידון, הכחיש כי כספים ל„העבודה" מהתק"ם. כתאגיד ציבורי נאסר עליה לתרום למפלגות. לשם טוען, שמדובר בטענות ישנות שכבר עלו בעיתונות, וחקירה פנימית בתק"ם העלתה שהן עורבא־פרח.

לדבריו, אין שחר לטענה שדרמי קירר וחיים יולש, פעילי התק"ם שהעידו במשפטו של בלאס, קיבלו צ'קים מעורך־דינו של בלאס, צבי אהרוני, והעבירו אותם למפלגת העבודה.

פגם מוסרי כבד

ח"כ מיכאל איתן (ליכוד) קרא אתמול לעדי אמוראי להתפטר מתפקידו. איתן טען אתמול, כי גם אם לא נעברה כאן עבירה פלילית, יש לראות פגם מוסרי כבד בעובדה, שמי שייעץ לסוחר בבורסה ניצל מידע שהגיע אליו, בתוקף היותו שותף לדיונים פיננסיים חסויים וסודיים.

איתן החל בבדיקת כל ההיבטים הקשורים בתרומות בלאס למערך. הוא תובע, כי המשטרה תטפל במידע שהצטבר בנושא זה, וכי היועץ המשפטי לממשלה ילווה חקירה זו, נוכח החשש כי בכירים במשרד המשטרה יהיו מעוניינים בצמצום היקף החקירה, מתוך חשש לגילויים שיגרמו למבוכה במערך.

חתימת „פראפ"

מנהל סניף בנק דיסקונט ברחוב וולפסון בתל אביב, משה לוין, העיד אתמול בבית המשפט המחוזי בתל אביב, כי חתם על טפסים של תעודות ביטחון סחירות של דוד בלאס, משום שהיה משוכנע כי הן מיועדות לניהול ספרים בלבד ולא להעברה לצד שלישי.

התובעת הגישה לעד תעודה ועליה חתימתו וחתימה נוספת, ושאלה: מי חתם על התעודה? העד השיב: „אני ופראפ". השופטת שושנה ברמן הופתעה מן התשובה ושאלה: מיהו „פראפ"? העד השיב: בסניף וולפסון לא היה מורשה חתימה שני ואז הוא עצמו סימן חתימה נוספת על התעודה. הוא עשה זאת, לטענתו, לבקשת צבי אהרוני, שאמר לו: „תעשה לי חתימה שנייה".

השופטת: מי המציא את פראפ? העד: זה היה נוהג מקובל בבנק במקרים כאלה. הוא הוסיף, כי בצורה זו הוא גם סימן חתימה שנייה לצ'קים בנקאיים ועל ערבויות בנקאיות.

קיסינג'ר מחייב פעולה צבאית בלבנון

מאת זאב בלוצר, כתב „על המשמר" בארה"ב, וסוכנויות הידיעות

וושינגטון. -- פקידים בממשל רייגן העלו אתמול במכוון אפשרות של תגמול צבאי אמריקני תקיף, במידה ויהיו קורבנות בנפש בקרב בני הערובה האמריקנים בלבנון, כפי שמאיימים חוטפיהם.

הנשיא רייגן, ששב אתמול לבית הלבן מחופשה בקמפ־דיוויד, ביקש מעוזריו להגיש לו שורת תוכניות, כולל שימוש בכוח צבאי, במסגרת המאמץ לשחרר את האמריקנים.

הממשל מתייחס ברצינות לאזהרה טלפונית שהתקבלה בתחנת רדיו בביירות, לפיה יוצאו בני הערובה להורג אם לא ישוחרר הטרוריסט הלבנוני, עלי חמדי, מכלאו במערב־גרמניה.

ה„ניו־יורק־טיימס" ציטט אתמול סוכנויות ביון, שמסרו כי חמדי הוא אחיו של האחראי לביטחון של ארגון „חיזבאללה" בביירות ואם כך הדבר, קיימת מעורבות אישית חזקה בפרשה זו.

תאום הדוק

מזכיר המדינה לשעבר קיסינג'ר והן הסנאטור פל, יו"ר החדש של ועדת החוץ של הסנאט, אמרו אתמול בראיונות בטלוויזיה, כי אל לארצות הברית להוציא מכלל אפשרות תגובה צבאית לתקרית האחרונה.

הנרי קיסינג'ר, שגילה אהדה רבה לאפשרות של פעולה צבאית, נימק זאת באומרו, כי יש לאלץ את הטרוריסטים בלבנון להיות עסוקים יותר בדאגה לבטחונם־הם, מאשר לפעול בתנאי המותרות השוררים היום, המשאירים להם כר נרחב לביצוע מזימותיהם.

שביתה כללית

סטודנטים ומורים של הקולג' האוניברסיטאי בביירות, קראו

(המשך בעמוד 14)

ועד ההורים משבית הלימודים לשעה במחאה על הקיצוצים

ניסים: הקיצוץ לא יפגע במספר שעות ההוראה ● המורים הדתיים — לאסיפת חירום

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

הלימודים היום יתחילו הבוקר ב־9. על כך החליט ועד ההורים הארצי במחאה על הקיצוץ בחינוך.

ביום ו' נפגשו שר־האוצר, מ. ניסים, ומזכ"ל הסתדרות המורים, י. ולבר. לדברי ניסים לא צריך הקיצוץ הצפוי לפגוע באורח ניכר במספר שעות ההוראה שיקבלו התלמידים והמורים. לעומת זאת טען ולבר, כי לפי הנתונים שבידיו צפוי קיצוץ של 90 אלף שעות הוראה שבועיות (השקולות כנגד עבודתם של 3300 מורים במשרה מלאה).

ניסים וולבר החליטו לקיים השבוע פגישה משולשת, גם עם שר־החינוך, כדי לנסות להגיע להסכמה בדבר העובדות.

היום תיערך בבית הסתדרות המורים בת"א אסיפת חירום של אירגון המורים הדתיים, החושש, כי סגירת בתי־ספר קטנים וצמצום מספר תלמידי הפנימיות והסמינרים עלולים להביא לפיטורי 1000 מורים בערך. בפגישת החירום ישתתפו חברי סיעת המפד"ל בכנסת, י. בורג, א. שאקי וד. דנינו. כן ישתתף בפגישה נשיא אוניברסיטת בר־אילן, פרופ' אלבק.

עלות נער בפנימייה

מקור במשרד־החינוך הגיב באוזני כתבנו על טענת האוצר, כי משרד־החינוך משלם 10000 שקל לשנה לשם אחזקת נער בפנימיה. לטענת אותו מקור, עלות האחזקה היא פעם וחצי מכפי שחושב האוצר, 4000 דולר, ולא 4000 שקלים. לפיכך, הבזבוז בחינוך גדול הרבה יותר משסבור האוצר. האוצר לא חישב את עלות המנגנון המינהלי והפדגוגי ואת עלות המחקר, אלא רק את עלות אחזקתו הישירה של התלמיד בפנימייה. 56 אחוז מתלמידי הפנימיות הם דתיים, אף כי זרמים אלה מהווים כ־27 אחוז מכלל תלמידי המערכת.

לאיש במדינה אין נתונים מדוייקים על היקף החינוך הפנימייתי, שכן הוא מתפזר בין משרדי החינוך, הרווחה, הסוכנות, נעמת, ויצו, [illegible] ועוד. בחלק ניכר [illegible] נשלחים לפנימיות [illegible] המעמד הבינוני ולא דווקא ילדים ממשפחות הרוסות. [illegible] לא בדק את הצורך בפנימיות [illegible] וחקלאיות בהיקף הנוכחי.

בתוך החינוך הדתי [illegible] התמרמרות נגד [illegible] הדפרנציאלי, הנובע [illegible] הפוליטי של עסקנים אשר [illegible] מאחורי הפנימיות.

הסוכנות חוששת מ„כניסה חופשית"

מאת אתי רונאל ושלמה סלוצקי, כתבי „על המשמר"

בסוכנות היהודית חוששים מאוד מתוכנית הטלוויזיה „כניסה חופשית", שתועבר הערב בשידור חי מתאטרון החאן בירושלים, ובה צפויה ביקורת נחרצת על חסרונה של הביקורת הציבורית על תקציבה השנתי בן 500 מליון הדולר של הסוכנות.

מנכ"ל הסוכנות, שלמה גזית, ביקש לדחות את שידור התוכנית לחודש ימים, בטענה שאווירת ה„עליהום" על הסוכנות תפוג עד אז והתוכנית תהיה „אובייקטיבית" יותר. ואולם, מנהל הטלוויזיה, חיים יבין, סירב לשנות את לוח השידורים והודיע, כי התוכנית תתקיים כמתוכנן.

בסוכנות נערכים, איפוא, לקראת שידור התוכנית בה יופיעו עו"ד חיים שיין וד"ר אהרון כפיר, שכיהנו כראשי משלחת העליה בארה"ב, ומותחים עתה ביקורת קשה על דרכי פעולתה של הסוכנות בחו"ל.

בסוכנות חזרו אתמול לספר, כי השניים, שמונו לתפקידם מסיבות פוליטיות ומפלגתיות (ד"ר כפיר הוא אחיו של שר־התחבורה חיים קורפו), נכשלו בתפקידם. ואם הביקורת שהם מותחים היא כל־כך נחרצת, לא ברור למה חיכו עד תום כהונתם בתפקיד, ולא התריעו על הנעשה בתחומם קודם לכן.

על־כל־פנים – חברי ההנהלה הציונית, כולל יו"ר ההנהלה, אריה דולצין, וגזבר הסוכנות, עקיבא לוינסקי, יופיעו הערב בתוכנית על מנת להדוף את גלי הביקורת, שתמקד את תשומת הלב הציבורית בשאלה: האם הפכה הסוכנות למוסד אנכרוניסטי המקיים את עצמו למען עצמו?

פעולות ראווה

אחד מאלה שממתין בחרדה לתוכנית הוא ניסן חרפז, יו"ר מועצת פועלי ירושלים. לפני כשנה החליף חרפז את אריה צימוקי ז"ל בראש המועצה הציונית, שהוא גוף הסברת פנים של הסוכנות וההסתדרות הציונית ואשר במסגרתו פועלות המדרשות החינוכיות. מאז כניסתו של חרפז לתפקיד הוא פעל בהתמדה לביטול וקיצוץ אותן מדרשות אשר מקיימות כ־750 ימי עיון בשנה בבתי־ספר תיכוניים בכל רחבי הארץ, בנושאים כמו דמוקרטיה, ירידה, יחסי עדות וכו'.

באותם ימי עיון משתתפים כ־60 אלף תלמידים בשנה, והיו אף כה המגע היחידי של הסוכנות היהודית עם ילידי הארץ, ופעלו בתקציב מינימום שמומן חלקית ע"י בתי הספר עצמם.

לכתבנו נודע שקיצוץ תקציב המדרשות לא יקטין את התקציב הכללי של המועצה הציונית, אשר יוקדש כעת במידה גדולה יותר – כנראה – לפעולות ראווה בארוחות חגיגיות, כמו זו שהתקיימה ב־11 בנובמבר אשתקד בבנייני האומה בירושלים ושהוצאו עליה כעשרת אלפים דולר.

מאסר עולם לרוצחי דפנה כרמון

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

„שאלוהים ישלם לכם על מה שאתם עושים לנו, אנו חפים מפשע" על גירסה זו חזרו ביום שישי ארבעת רוצחיה של דפנה כרמון ז"ל, דקות אחדות לאחר שנידונו למאסר עולם על חטיפתה, אינוסה ורציחתה של דפנה כרמון בליל שבת ה־11 ביוני 1982.

השופטים יוסף מרגלית, ד"ר דן ביין ויוסף זהבי קבעו פה אחד כי עטאף סביחי, אחמד בזולי, כמאל סביחי ומוחמר סביחי אכן ביצעו את המעשים שיוחסו להם על ידי התובעות רות גולן ויהודית בנאי. השופטים גזרו על הנאשמים מאסר עולם, וכהתחשב בנסיבות החמורות של המקרה גזרו על כל אחד מהארבעה 20 שנות מאסר בתוספת למאסר העולם, על עבירות החטיפה והאינוס שביצעו בצוותא.

בהכרעת דינם אמרו השופטים, כי אין הם מעוניינים לפרט מה היה חלקו של כל אחד מהארבעה בשרשרת ההתרחשויות אולם אין ספק שהארבעה אמנם נטלו חלק במעשים.

הרכב השופטים דחה את טענתה של התובעת רות גולן לגזור על הנאשמים עונש מאסר עולם ועוד שנות מאסר במצטבר בגין עבירות האונס והחטיפה שביצעו. השופטים גם דחו את התקדים המשפטי שהציגה התובעת [illegible] וסברו כי עונש המאסר שנגזר [illegible] זה אינו במצטבר.

מיד לאחר תום מתן פסק־הדין פינו כוחות המשטרה הגדולים שנערכו במקום את בני משפחת הנאשמים ואת עשרות אנשי התקשורת שנכחו במקום.

באולם ההמתנה אמרה אמה של דפנה כרמון ז"ל כשהיא מנוקדת מדמעות: „אני מתייחסת אליהם כחיות טרף שאיבדו צלם אנוש. אדם נורמלי לא היה מסוגל לבצע זאת וצריך להרחיק אותם מהחברה האנושית לצמיתות".

חוקרים נסיבות מותם של 2 חולים בביה"ח בצפת

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר" וסוכנות עתי"ם

בבית־החולים הממשלתי בצפת חוקרים את נסיבות מותם הפתאומי של אדם בן 58, חיים וייס מצפת, ושל ילד בן שש וחצי, אבינועם פלח מחצור הגלילית.

הראשון אושפז בביה"ח לניתוח הערמונית ומסיבות לא ברורות הדרדר מצבו והוא נפטר. הילד אבינועם הובא לבית־החולים כשהוא סובל משלשולים והקאות והדרדרותו היתה מהירה כתוצאה מכך נפטר כמה שעות לאחר שהוכנס לחדר טיפול נמרץ.

ועדת הבדיקה שחקרה את נסיבות מותו של אבינועם פלח תגיש היום את מסקנותיה.

בני משפחתו של הילד טוענים, כי הוא נפטר כתוצאה מהזנחה וטיפול רשלני.

ד"ר שפירא מהנהלת ביה"ח מסר, כי אצל הילד אובחנה פגיעה במוח כתוצאה מחיידק „שיגלה" שהוא קטלני לעיתים קרובות ולמעשה לא היה ניתן להצילו. לדבריו, הממצאים הקליניים הראו שלא היה ניתן להצילו.

המקרה אירע לפני 10 ימים, כאשר הילד הובא לביה"ח בצפת על־ידי אמו כשהוא סבל מחום והקאות. לדברי האם, רק בשעות הערב, כשהמצב החמיר, נקרא למקום מנהל המחלקה והילד הועבר לטיפול נמרץ ומאוחר יותר הוא מת.

באשר לוייס, אמר ד"ר שפיראו „בדקנו את כל דרכי הטיפול והוברר כי המנוח טופל כראוי וכי למוות שהיה לו אין קשר לטיפול שהוענק לו. אנחנו בודקים את נסיבות המקרה לפרטי פרטים אם כי לא ניתן להגיע למסקנות חד־משמעיות, כי המשפחה, שהיא דתית, מסרבת לניתוח שלאחר המוות."

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

הוועד הפועל, המרכז לחינוך ולתרבות | „אהלו" „בית ברל" | המועצה האזורית עמק הירדן

אירועים לציון שנת ה־100 להולדת ברל כצנלסון

היום, יום ראשון, כ"ד טבת תשמ"ז, 25.1.87, ייערכו ב„אהלו" שבעמק הירדן האירועים הבאים לציון שנת ה־100 להולדת ברל כצנלסון

במעמד מזכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר וחברי הוועדה המרכזת

● ישיבת הוועדה המרכזת
בשעה 11.00 לפנה"צ — שתוקדש לנושא:
כלליות ההסתדרות ושיתוף הפעולה האזורי (העיר, הקיבוץ והמושב)

● כינוס לציון מורשתו ודמותו של ברל כצנלסון
בשעה 14.00 — בהשתתפות:
יצחק בן־אהרון; מוקי צור
בנוכחות תלמידי בתי המדרש למורים ולגננות מ„אהלו" ומבית ברל

● עליה לקברו של ברל כצנלסון
בשעה 10.00 לפנה"צ — בבית העלמין שעל שפת הכנרת בנוכחות בני משפחת כצנלסון
דברים + הנחת זרים

אמש בקונצרט

רומנטיקן מושבע

טרובדור כיניתי אותו, פייטן הנושא את דבר המוסיקה בצליליו. ברסיטל של מנחת יום שישי גילה פרחיה שהוא גם רומנטיקן מושבע.

כך בסונטה במי במול מז'ור של בטהובן, נחמדה אבל בהחלט לא מתאימה לסגנון שלו. על כאלה נאמר, הכל היה הטוו, כל הצלילים במקומם, מאום לא נעדר, ובכל זאת...

בסונטה השניה של שומן, שעיקריה שורת מהירויות הולכות ומואצות, סייעה בידיו הטכניקה המטאורית שלו, אבל יפה באמת היה רק האנדנטינו, אותו הפך פרחיה לקטע אופי רומנטי למהדרין ובו זימר בהנאה גלויה.

„בבית" באמת, היה פרחיה ביצירות שופן. הסונטה השלישית והבלדה בסי מינור — איזה יופי, איזו רגישות, איזה כייף של מוסיקה עם פסנתרן כזה. אפילו כאלה שאינם חובבי שופן מובהקים, ואני מכירה כאלה, היו מלאי השתאות.

אביבה שלח

הפרות סדר בחאן־יונס במחאה על גירוש מחבל

מאת רפאל גאון, כתב „על המשמר"

שורה של הפרות־סדר ארעו אתמול בחאן־יונס, ברחבת בית הדואר, בשני בתי ספר, וכן באחד הצמתים שם הציתו צמיגים. כוחות הבטחון לא התערבו ולא פיזרו את המפגינים. הסדר הושב על כנו לאחר הופעתם של כוחות הבטחון שהציבו שמירה באיזור.

הרקע להפרות הסדר היה ככל הנראה החלטת השלטונות לגרש את מוחמד דחלן, בן 26, תושב חאן־יונס, בשל השתייכותו לארגון עויין ותכנון פעולות חתירה והסתה, ביניהם ארגון הפרות סדר בבתי הספר ברחבי הרצועה וקבלת הוראות מידי עלי שאיו, שגורש לפני חודשים אחדים.

לטענת השלטונות האיש הוזהר בעבר פעמים אחדות. ככל הידוע, ניתנה לו ארכה לפני ביצוע הגירוש והוא ניצל את זכותו ופנה לבג"ץ.

מאות מפקיעי מחירים נתפסו במיבצע ארצי

מאת אורי נחשון, כתבנו הכלכלי בת"א

מאות מפקיעי מחירים נתפסו עד כה במיבצע ארצי שעורכים פקחי משרד התעשייה והמסחר בכל רחבי הארץ.

מאז בוצע הפיחות בשיעור 10 אחוזים, נערכו יותר מ־11 אלף ביקורות מחירים, ופקחי התמ"ס נדהמו לגלות מאות מקרים של הפקעות מחירים, בעיקר בענף המזון. התלונות על הפקעות המחירים הועברו למסגרת השיפוט המהיר.

בין המפקיעים מפעל גדול למוצרי בשר, שהעלה מחיר נקניקיות ונקניקים ב־40 אחוז, מפעל מזון מהמובילים בארץ, מאפיה גדולה ועיתון בוקר גדול, שהעלה את מחיר המינויים החודשי ללא היתר.

מנכ"ל משרד התעשייה והמסחר, יורם בליזובסקי, אמר אתמול, כי מבצע הפיקוח יימשך בכל רחבי הארץ בעזרת כוח אדם מתוגבר מהמשרד.

יקנעם נזעקת נגד פיטורים המוניים ב„סולתם"

מאת שלמה גלזר, כתב „על המשמר"

מליאת מועצת המושבה יוקנעם התכנסה ביום שישי לישיבת חירום בהשתתפות מזכיר מועצת הפועלים, רפי טולידאנו, כשעל הפרק חשש לפיטורים של 800 עובדים ממפעל „סולתם".

כל הדוברים הביעו חשש מהפגיעה הקשה שתיגרם לישוב הסובל מאבטלה של 170 איש. רוב הצפויים לפיטורים ב„סולתם" הם תושבי יוקנעם.

בתום הישיבה שלח ראש המועצה אילן גבריאל מברקים לראש הממשלה שמיר, ממלא מקומו פרס, לשרים הכלכליים, מזכ"ל ההסתדרות וראשי „כור" וחברת העובדים, ודרש מהם למנוע את הפיטורים ולהתערב מיד בנעשה, כדי למנוע פגיעה קשה ביותר ביוקנעם.

הכושים העבריים מציעים לכסות חובותיהם בעבודה

מאת שלי יחזקאלביץ, כתבת „על המשמר"

בן־עמי קרטר, מנהיג כת הכושים העבריים בדימונה, פנה בסוף השבוע שעבר לראש עיריית דימונה אלי הללי, והציע לו להעסיק את אנשיו ללא תשלום, על מנת לכסות את חובות המים של הכת. לפני כשבועיים הודיע הללי לאנשי הכת, המתגוררים בדימונה, כי אם לא ישלמו את חובותיהם עבור אספקת המים, המגיעים לכ־70 אלף ש"ח, תנותק אספקת המים לבתיהם.

בעקבות ההתראה ששיגר הללי אל הכת, הגיע קרטר ביום חמישי ללשכת ראש העיר בלווית 12 מאנשיו, „כמספר שבטי ישראל". לדבריו, קרטר ואנשיו לבשו לבן ונשאו בידיהם מטות. הם הגיעו במפתיע, מבלי לבקש פגישה מראש, אולם ראש העיר קיבלם מיד לשיחה.

קרטר הסביר לראש העיר, כי בידי אנשי הכת אין אמצעים לשלם עבור המים שהעירייה מספקת להם, משום שהכושים העבריים אינם רשאים, על פי החוק, לעבוד בארץ. קרטר הציע, כי עיריית דימונה תעסיק כמה מאנשי הכת בכל עבודה שתמצא לנכון. התשלום עבור העסקתם, הציע קרטר, יקוזז מחוב הקהילה.

הללי השיב לקרטר, כי הוא מנוע מלהעסיק את אנשי הכת, משום שאין בידיהם תעודות זהות, ומעמדם אינו ברור. העירייה, אמר הללי, תסתכן בעבירה על החוק אם תעסיק את אנשי הכת.

הללי הודיע אתמול, כי בעקבות פגישתו עם הכושים העבריים, יפנה השבוע למנכ"ל משרד הפנים ויבקש התערבותו המיידית בענין חובות המים של אנשי הקהילה, ובעיותיהם בכלל.

קיבוצים מוותרים על קרקעות לטובת שלומי

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

המועצה האזורית מטה־אשר, נתנה הסכמה עקרונית למסור קרקעות מתחומה לטובת הרחבת תחום שיפוטה של העיירה שלומי.

יו"ר המועצה המקומית שלומי יהודה לנקרי הדגיש, כי מדובר בצעד חיובי המחזק עוד יותר את היחסים הטובים השוררים בין שלומי לבין הקיבוצים השוכנים בתחום המועצה האזורית מטה־אשר.

פורת על שיפר: זו אינה פרשנות — זו מלשנות

כתב „קול ישראל" בוושינגטון ננזף ושהותו קוצרה לשנתיים

מאת אתי רונאל.

כהונתו של כתב „קול ישראל" בוושינגטון, שמעון שיפר, תקוצר משלוש שנים לשנתיים — כך החליט אתמול מנכ"ל רשות השידור, אורי פורת.

כן אסר פורת על שיפר לעסוק בעיסוק כלשהו בנוסף לתפקידו ככתב „קול ישראל", לרבות ראיונות לתקשורת, הרצאות, כתיבת מאמרים ספרים וכיוב'. אם יפר שיפר איסורים אלה יוחזר לארץ לאלתר.

שיפר ננזף בעקבות ראיון שהעניק לתוכנית הטלוויזיה „נייט ווץ'" של הסי.בי.אס. בארה"ב, ו־2 כתבות נוספות ששודרו באן־בי.סי ובסי.בי.אס, בהן צוטט הכתב בקשר לפרשת משלוחי הנשק לאיראן.

„חשתי רע מאוד"

בראיון לסי.בי.אס אמר שיפר את הדברים הבאים: „אחרי שקראתי את דו"ח ועדת המודיעין של הסנאט מסקנתי הברורה היא, שתפקידה של ישראל ביוזמה האיראנית היה מרכזי מלכתחילה... אני מוכרח להגיד לך שאישית חשתי רע מאד אחרי שקראתי את הדו"ח. כי אם הדו"ח הוא נכון, אז חשתי רע מאוד שפוליטיקאים ישראלים מסוימים, לא חשבו על התוצאות ולא חשבו על היחסים עם ארה"ב... ואני חושב שבטווח הארוך, לישראל צפויות כאן צרות אמיתיות... ואנחנו רואים כרגע את התוצאות הראשונות של ההסתבכות הזאת בחוגי הממשל, במועצה לביטחון לאומי ובסטייט דפארטמנט..."

עוד אמר שיפר כי בישראל היו מעורבים במבצע רק פרס, שמיר ורבין בעוד שהממשלה והקבינט המצומצם לא דווחו על כך כלל. לדעתו זוהי אחת התוצאות של הקיפאון הפוליטי של ממשלת האחדות הלאומית שהיא נטולת אופוזיציה. „אין לנו איזון כמו כאן. אין לנו את הדמוקרטים שלנו. יש לנו רק את העיתונות", הוסיף שיפר.

הדברים עוררו את זעמם של ראש־הממשלה וממלא־מקומו שה־ביעו את מורת־רוחם בפני הנהלת רשות השידור. מנהל רשות השידור, שצפה בראיון וקרא את תמלילי הכתבים מצא, כי שיפר עבר בדבריו על שורת איסורים החלים על עובדי רשות השידור. לא זו בלבד, שלא קיבל היתר ממנכ"ל הרשות להתראיין, כנדרש, אלא אף אמר דברים שיש בהם משום פרשנות, נקיטת עמדה וביקורת — דבר שהוא הפרה גסה של כללי השידור המקובלים ברשות השדור.

„זו מלשינות"

בכך פגע שיפר באמינותו ככתב החדשות של „קול ישראל" ובאמינות רשות השידור בשליחותה הוא נמצא בארה"ב. „זו אינה פרשנות — זו מלשינות" — התבטא פורת בפורום החדשות של רשות השידור אתמול.

יחד־עם־זאת, התחשב פורת בעברו רצוף ההישגים של שיפר וכן בדברי הצער והחרטה שהביע הכתב באוזני הממונים עליו. לפיכך נמנע פורת מלהחזירו לאלתר מחו"ל והסתפק במכתב הנזיפה החמור ששלח אליו באמצעות מנהל הרדיו ובהודעה טלפונית על החלטותיו בעניינו.

ניצחון דחוק להלמוט קוהל בגרמניה

(סוף מעמוד ראשון)

הקיצונית (נ.ד.פ.), זכתה ב־0.7 אחוזים בערך מכלל הקולות.

בשבועות האחרונים רווחה הסברה, כי מפלגות הקואליציה של קוהל ישובו ויתפסו את השלטון בעיקר הודות לכלכלה המשגשגת, שגרמה לעליית הכנסותיהם של רוב התושבים, ודחקה את האינפלציה אל מתחת לאפס. סקרי דעת קהל רבים אמנם התנבאו כי לצ.ד.או. יהיו הפסדי קולות קטנים, אך איש לא חזה מראש ירידה כה תלולה בתמיכה הכללית במפלגתו של הקנצלר.

רוב של 32

על־פי התחזית הממוחשבת, יצטמצם עתה הרוב הקואליציוני בפרלמנט מ־58 מושבים — ל־32 מושבים בלבד.

בין היתר נתבדו גם הדעות הרווחות — שקיבלו חיזוק במשאלי דעת־קהל — כי המפלגה הסוציאל־דמוקרטית שבאופוזיציה, שבראשה עומד יוהאנס ראו, תפסיד חלק ניכר מהתמיכה בה. אך כפי הנראה, הפסידה מפלגה זו רק כמה עשיריות האחוז.

ראו אמר אמש, כי מפלגתו נכשלה במאמציה להדיח את הקואליציה בראשותו של קוהל, אולם אמון העם בממשלת הקואליציה נתערער במידה מסויימת.

הליברלים ו„הירוקים" היו אלה שזכו להשגים של ממש בבחירות. הליברלים העלו את חלקם בכלל הקולות בשני אחוזים בערך, ואילו „הירוקים" — בקרוב לשלושה אחוזים.

מנהיגי „הירוקים" קיבלו את התחזית הממוחשבת בצהלות שמחה. הם אמרו בשידורי טלוויזיה, כי מעתה יגבירו את מלחמתם נגד הקמת כורים גרעיניים נוספים במערב־גרמניה.

שר החוץ הליברלי, האנס־דיטריך גנשר, רואה בתוצאות הבחירות גיבוי עממי למדיניות החוץ הליברלית שלו. בתקופת מערכת הבחירות הפך גנשר מטרה להתקפות חריפות מצד מנהיג המפלגה הנוצרית־סוציאלי של באוואריה, פרנץ יוזף שטראוס, ומצד מנהיגים שמרניים אחרים, אשר תבעו במפגיע לנקוט מדיניות פרו־אמריקנית ברורה יותר.

קשיים לקוהל

תוצאות הבחירות יקשו ללא ספק על הקנצלר קוהל, כבואו להרכיב ממשלת קואליציה חדשה בימים הקרובים. הליברלים, שאנשיהם החזיקו בשלושה תיקי ממשלה חשובים בממשלה היוצאת, יתבעו ככל הנראה לפחות תיק אחד נוסף. תביעה זו עלולה להיתקל בהתנגדות חריפה מצד אנשי הצ.ד.ס.או.

שר הכספים בממשלה היוצאת, גרהרד שטולטנברג, אמר בשידור טלוויזיה, כי תוצאות הבחירות פירושן שלא יחול שינוי במדיניות הכספים והכלכלה של בון.

מאידך גיראו סימנים לכך, שתוצאות הבחירות עלולות לגרום למתיחות בקרב הקואליציה — כאשר שטראוס סירב ליטול חלק בדיון טלוויזיוני מסורתי בין ראשי המפלגות, שעתיים לאחר סגירת הקלפיות.

ממקורות יודעי דבר במינכן נמסר, כי שטראוס, אשר מפלגתו תורמת כרבע ממושבי השמרנים בפרלמנט, כינס ישיבה דחופה מיוחדת של הועד הפועל של מפלגת הצ.ס.או. שבראשה הוא עומד.

(ע"ר. ע"צ)

קהל רבבות של חסידים, ובראשם אדמו"רים, ראשי ישיבות ורבנים, ליווה אתמול בירושלים למנוחת עולמים את האדמו"ר מלעלוב, רבי משה מרדכי בידרמן זצ"ל, שנפטר לפנות בוקר בבני־ברק, בשנת ה־84 לחייו (צילום: קלאודיו פיינבלאט / „מדיה")

בחינה מעמיקה של חלופת האף־16

מאת כתבנו הצבאי

במערכת הביטחון הוחלט להמשיך בבחינה מעמיקה יותר של הצעת חלופת מטוס האף־16 ל„לביא", לאחר שהוברר, כי כל ההצעות האחרות אינן הולמות את הצרכים.

בשבוע הבא יגיע לישראל סגן נשיא חברת „ג'נרל דינאמיק" לפגישה עם שר־הביטחון, ובחינת ההצעה לפרטיה תיכנס להילוך גבוה. בסיומה צפויה החלטה חד־משמעית לגבי גורלו של ה„לביא".

בכל הדיונים שקשורים לחלופות הלביא גורמים במערכת הביטחון ביקשו להבהיר, כי משתתף באופן קבוע גם נציג של חיל האויר יחד עם נציגי משרד האוצר, אגף התכנון ואנשי מנהלת הפרויקט והתעשיה האוירית.

● הפרות הסדר על רקע צו הגירוש שהוציא אלוף פיקוד הדרום, יצחק מרדכי, נגד מחמד דחלאן מחאן יונס, נמשכו גם אתמול בעיר, ובאחד המקרים לכד סיור משמר הגבול צעיר שהשליך בקבוק תבערה לעבר הסיור.

„על המשמר"
עתון יומי

המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל

המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3־43360־4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999

"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652

סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין טנסור חדרים 102־121, טל' 3־233161. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' פבזנר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

לעטרה אופק

אתך באבלך
במות
האב

בית „על המשמר"

צלצול מהיר

אורי בין, החזאי התורן של השירות המטאורולוגי:

כדור־הארץ מתקרר והולך

בירושלים נפוצה לאחרונה שמועה על גל קור קשה במיוחד שעומד לרדת עלינו, ואשר השירות נמנע משום מה מלהת... פירסום... האם נכון?

גם אנחנו שמענו על גל קור נורא עם שלג וטמפרטורה של... מינוס. רק שאף אחד לא יכול היה לומר לנו מהו מקור השמועה... הגיע לכך. שראש עיריית ירושלים, טדי קולק, צלצל אלינו... לנו שהוא מתכוון להקים מטה חירום כנגד השלג.

ומה הייתה תשובתכם?

אמרנו לו שאיננו יודעים דבר והבטחנו, כי ברגע שנדע על... של גל כזה נודיע לו על כך לפחות 24 שעות מראש. זה נכון, ש... קר ויש להניח שיירד גם שלג מפני שהחל מ־1860 ירד... בירושלים כמעט בכל שנה, להוציא שנים בודדות, שהיו שנות בצורת. אבל לא צריך להיכנס לפאניקה ובוודאי שאיננו מסתירים שום מידע.

האם החורף הקר השורר עתה באירופה ובארה"ב עשוי להשפיע גם על החורף אצלנו?

נכון שמזג־האוויר ברוסיה משפיע גם עלינו אבל לא נוהג... ובוודאי לא באופן מיידי. הדבר תלוי במיקום — אם השלג והגשם הם באיזור הים השחור — בכיווני הרוחות וכיוב'. עובדה היא שהחורף של 1947 היה מהקרים ביותר באירופה — ואצלנו היתה בצורת. וכך גם ב־1895 וב־1963. בכל מקרה, הטמפרטורה הנמוכה ביותר שנמדדה בירושלים הייתה ב־1950 — 5 מעלות מינוס — ולא סביר שהטמפרטורה תרד מעבר לזה.

ישנם הטוענים שכדור־הארץ מתקרר והולך...

בעניין זה ישנן שתי אסכולות. האחת טוענת שכדור־הארץ מתקרר והולך בגלל דו־תחמוצת הפחמן והגזים האחרים שמייצר האדם, וההופכים את כדור־הארץ למעין חממה. השנייה גורסת, שאחת ל־1000 שנה מתחמם כדור־הארץ ומתקרר לסירוגין, וב־1947 נכנסנו לגל הקר, שפירושו: ירידת הטמפרטורות מתחת לממוצע הקיים בעונה זו, ירידת גשמים רבים, שלגים וכו'. לפי אסכולה זו, שבה אני חול... אנחנו צפויים ליותר ויותר חורפים קרים, למרות שעדיין צפויות פה ושם שנים שחונות.

לונדון. — שוטרים עוצרים מפגינים מול בית הדפוס של רופרט מורדוק (צילום: איי...)

לשמואל, מאיר ולכל בני המשפחה

אתכם אנו באבל
במותה הפתאומי של הרעיה־האם

סימה יקטר

הלוויה היום, יום ב', 26.1.87, בשעה 15.00 ברשפים

קיבוץ רשפים

חברנו היקר

יצחק שמי

איננו

לבירור מועד ההלויה להתקשר בשעות 06.00–13.00 לטלפון 063־74483

קיבוץ עין־שמר

הוגשה הבקשה לחון את יוסף טחן

סניגורו של יוסף טחן, שנידון למוות בקהיר לאחר שהורשע בהברחת הרואין, הגיש אתמול לשגרירות מצרים בת"א בקשת חנינה, המופנית לנשיא מצרים חוסני מובארק.

הפרקליט, עו"ד צבי לידסקי, מבקש מן הנשיא המצרי לרחם על טחן, אשתו ויולט וארבעת ילדיהם, ולהמיר את גזר־דין המוות בעונש אחר.

עו"ד לידסקי מעלה בבקשה נימוקים אנושיים ופונה ל„רגש החמלה הטמון בלב העם המצרי והנשיא מובארק". הוא אמור לצאת עוד השבוע לקהיר, כדי לפעול אישית. (עתים)

ברונו נגד מדיניות של פיחותים תכופים

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

נגיד בנק ישראל, מיכאל ברונו, המליץ אתמול לממשלה לא לנקוט מדיניות של פיחותים תכופים. בדו"ח על עליית אמצעי התשלום שפירסם הנגיד, הוא אומר כי יציבות שער החליפין חיונית להבטחת יציבות מחירים. לדבריו, תיקון חריגות בשכר באמצעות שנויים בשער החליפין עלול להביא לחידוש הסחרור האינפלציוני.

ברונו אומר, כי אין ללכת בדרך של פיחותים זוחלים או של התאמות תכופות בשער החליפין עם זאת, הנגיד תומך בהתאמות חד־פעמיות של שער החליפין במרווחי זמן גדולים כל פעם שתהיה עליה מצטברת גדולה בשכר.

ירדן תחדש הוועדה המשותפת עם אש"ף

מאת פנחס ענברי, כתב „על המשמר"

השר הירדני לענייני השטחים, מרוון דודין, מסר אתמול כי ירדן מסכימה לחדש את הוועדה המשותפת עם אש"ף לאחר שפעילותה הושעתה בעקבות הפסקת הדיאלוג הירדני־פלשתיני.

דודין כינס אתמול מסיבת עיתונאים ברבת־עמון, ומסר כי הוועדה הירדנית העליונה לענייני השטחים גם החליטה על שורה של צעדים לתמוך בעמידה האיתנה של תושבי השטחים. ההחלטה החשובה ביותר היא ראשונה מסוגה: ירדן תשלם משכורות למורים ברצועת עזה, שמונו לאחר מלחמת ששת הימים.

ירדן דוחה הסכם חברת החשמל הירושלמית ומש' האנרגיה

מאת פנחס ענברי

ממשלת ירדן הודיעה לחברת החשמל המזרח־ירושלמית, כי לא תאשר את ההצעה שנדונה בין החברה לבין משרד האנרגיה הישראלי, על־פיה תוותר החברה על חלקים מזכיונה שבהם נבנו התנחלויות ישראליות או שכונות יהודיות בירושלים ותמורת זאת תסכים ישראל להאריך את זכיון החברה העומד לפקוע.

בכך עלו על שרטון המגעים בין החברה לבין ישראל וכעת לא ברור כיצד יפתרו המשבר של החברה, השקועה בחובות.

העובדים הסוציאליים מוחים על הרעת תנאים

מאת כתבנו לענייני עבודה

יותר מאלף עובדים סוציאליים השתתפו אתמול בכינוס מחאה בתל־אביב, בו הביעו דאגה נוכח ההחרפה בתקיפות ובפגיעות בהם וכן במשכורותם הנמוכה.

בכינוס הוחלט לתבוע ביתר־תוקף הכרת המקצוע כמועדף ואם דרישתם לא תיענה ינקטו צעדים חריפים עד כדי סגירה הלשכות.

השר אריאל שרון באתר הצילומים של הסרט „החולמים" (צילום: רחמים ישראלי)

מכים על חת

המחאה של וינקלר: לא רוצה חברות בדירקטוריון

מאת אורי נחשון, כתבנו הכלכלי בתל־אביב

מזכיר איגוד התעשיה הקיבוצית, עודד וינקלר, הסיר את מועמדותו לתפקיד חבר בדירקטוריון בנק לאומי.

וינקלר, המיצג את התק"ם, הופיע אתמול בפני ישיבת מזכירות התק"ם והודיע שלא יצטרף לדירקטוריון. בתום הדיון החליטה המזכירות לא לחזור ולדון בנושא בתקופה הקרובה, כלומר, בשלב זה לא יפעל התק"ם לשליחת נציג אחר במקום וינקלר.

עודד וינקלר אמר אתמול, כי מאיר חת הוא אדם מוכשר ואף ידידו האישי, אבל לדעתו, לא היה זה נכון למנותו לתפקיד. וינקלר גם מתח ביקורת על הפוליטיזציה המוגברת בדירקטוריון החדש.

ההחלטה הסופית התגבשה אצל וינקלר אתמול: ביום שישי הוא הודיע למאיר חת, כי יהיה מוכן להצטרף לדירקטוריון, אבל הוא ממתין לאישור מהתנועה. אולם בשל הביקורת הציבורית נסוג וינקלר והסיר את מועמדותו. אתמול הוא קיבל חיזוק לצעדו מרוב החברים במזכירות התק"ם.

יפת נגד יפת

מאת זהבה מוזס

המשטרה תקבל ותחקור את תלונתו של העיתונאי זאב יפת מ„הארץ" נגד ארנסט יפת. אם זאב יפת יעמוד על כך — נמסר אתמול מלשכת דובר המטה הארצי.

לפני שבוע ביקש זאב יפת להגיש תלונה במשרדי היחידה לחקירות הונאה. התלונה התייחסה לביצוע עבירות פליליות לכאורה על־ידי מנכ"ל בנק לאומי לשעבר, ועל־ידי מי שאישר לו את רכישת ביתו ברח' דנין 20 בחצי מחיר.

לדברי לשכת הדובר, הוסבר לעיתונאי על־ידי ראש היחידה לחקירות הונאה, תנ"ץ יורם גונן, כי הנושא אמור להיחקר על־ידי הרשות לניירות־ערך ולכן הציע לו לפנות לשם.

בעקבות סירובו של גונן לקבל את תלונת זאב יפת, פנה חבר־הכנסת רן כהן (רצ) לשר המשטרה בתביעה לקבל את תלונתו של העיתונאי.

מאיר חת, יושב־ראש, מאתמול (צילום: אנדרה ברוטמן / „מדיה")

הדירקטוריון החדש של בל"ל

חת תקף „דברי הבלע" של מבקריו והבטיח: שכרי יהיה גלוי לציבור

מועצת המנהלים החדשה של בנק לאומי אישרה אתמול את מינויו לתפקיד יו"ר בל"ל ■ דו"ח הורביץ־צדוק בפרשת יפת שיוגש היום ימליץ על קיצוץ בפנסיה של יפת ובשכרם של 30 בכירים

מאת אורי נחשון, כתבנו הכלכלי בתל־אביב

היושב־ראש החדש של בנק לאומי, ד"ר מאיר חת, השיב אתמול מלחמה ותקף בחריפות את מבקריו בכנסת ובעיתונות. „צר לי על שדברי הביקורת, אשר היו מלווים לא מעט פילוסים ודברי בלע, זכו להשמעה קולנית כל־כך" — אמר חת במסיבת עיתונאים לאחר ישיבתה הראשונה של מועצת המנהלים החדשה, שאישרה את מינויו ליושב־ראש.

חת תקף בעיקר את חבר־הכנסת רן תיכון, שעומד בראש המתנגרים למינויו. הוא אמר, „כי הכנסת היא שיכלה לאסור על פעולות הוויסות אילו נקטו חברי־הכנסת יוזמה לשינוי החוק. „מדוע חבר הכנסת תיכון לא נקט יוזמה כזאת", שאל חת.

חבר־הכנסת תיכון הגיב אמש על דברי חת: „קראתי לו כבר ב־82' להסיק מסקנות ולהתפטר מראשות הבורסה. לאחר פרשת בנק ארץ־ישראל — בריטניה בשוד הבורסה הגדול, נמסר לו הבנק הגדול במדינה, והשאלה עכשיו היא כמה זה יעלה הפעם".

ד"ר חת תקף אתמול במלים חריפות גם את עיתון „הארץ", שקרא לא למנותו לתפקיד. הוא הזכיר כי העיתון תמך בו כאשר היה מועמד לתפקיד נגיד בנק ישראל בסוף 1981. הוא חזר ודחה את טענות שהושמעו נגדו בעניין אחריותו בפרשת בנק ארץ־ישראל — בריטניה ובפרשת הוויסות.

היושב־ראש החדש של בל"ל הבטיח אתמול, כי שכרו יהיה גלוי. הוא אמר, כי בכוונתו להיות יושב־ראש פעיל בבנק, אבל להישאר בשלב זה גם יו"ר דירקטוריון „טבע" עם תום תקופת כהונתו במפעל, לקראת סוף השנה.

הישיבה הראשונה שעניה יצטרך להתמודד הדירקטוריון החדש תהיה דו"ח הורביץ־צדוק בעניין פרשת יפת, שיוגש היום לנגיד בנק ישראל. נודע, כי במסגרת הדו"ח ימליצו חברי הוועדה לקצץ בפנסיה של יפת ובשכרם של 30 מבכירי בנק לאומי, בעיקר במשכורתו של המנכ"ל מרדכי איינהורן. ככל הנראה, ימליץ גם על חשיפת שכרם של כל עובדי הבנק, כולל אלה המועסקים בחוזים אישיים.

הסתדרות המורים מחריפה את המאבק נגד הקיצוצים בחינוך

ביום ד' יחזרו הביתה תלמידי ג'-י"ב בירושלים בשעה 10:30; ב־11 — הפגנה מול הכנסת. ממחר: דוכני החתמה על עצומה בארבע הערים הגדולות

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

תלמידי כיתות ג'-י"ב בירושלים, יסיימו את לימודיהם מחורתיים בשעה 10:30. על כך החליטה אתמול הסתדרות המורים במחאה על הקיצוצים בתקציב החינוך.

מחצית השעה לאחר מכן, ב־11 לפני־הצהריים, תיערך מול משכן הכנסת הפגנה משותפת של מורים, הורים, איגוד התלמידים של המכללות להכשרת עובדי הוראה והתאחדות הסטודנטים בישראל. החל ממחר יקימו פעילי הסתדרות המורים ההורים והסטודנטים דוכני החתמה בארבע הערים הגדולות נגד הקיצוצים ונגד הטלת אגרת חינוך. העצומה תוגש לנשיא המדינה, חיים הרצוג ביום ה' אחר־הצהריים.

ולבר מאשים את השרים הדתיים

ארגון המורים הדתיים קיים אתמול בבית הסתדרות המורים כינוס־חירום במחאה על הקיצוצים. הארגון חושש כי הקיצוצים יפגעו בראש ובראשונה בחנ"ד. לפי חישוב המפד"ל, יגרמו הקיצוצים לפיטורי אלף מורים דתיים, משום שהם עובדים בכיתות הקטנות (למטה מ־20) המיועדות לסגירה.

הנואמים הודיעו כי לא יתנו לפגוע בחינוך הדתי. הח"כים מהמפד"ל הוזהרו, כי מפלגתם תעזוב את הקואליציה אם ייפגע הורם שלהם.

מזכ"ל הסתדרות המורים, יצחק ולבר, יעץ למורים הדתיים לא לנהל מאבק סקטוריאלי, אלא כללי, שכן כל המורים שווים. ולבר הגן על השר נבון וטען כי שרי המפד"ל בממשלה, המר ושפירא, תמכו בקיצוצים שעה שנבון מתנגד להם.

ארגון המורים העל־יסודיים האשים אמש את הסתדרות המורים, כי "גנבה להם את ועד ההורים הארצי". לדברי נציגת הארגון, חנה מרון, התחייב ועד ההורים הארצי לפעול בשיתוף עם הארגון, אבל בסופו של דבר, ועד ההורים יפגין עם הסתדרות המורים ולא עם הארגון.

על פיגורים חוזרים ונשנים בתשלום המשכורות של מורי בית־הספר התיכון באום אל־פחם התריעה אתמול יו"ר ארגון המורים העל־יסודיים, שושנה באייר.

כתב עח"ם מוסר, כי עקב עיכובים בתשלום המשכורות למורים על־ידי העירייה, מושבת בית־הספר מאז 5 בינואר, לאחר השבתות לסירוגין שנערכו מאותה סיבה בשלוש השנים האחרונות. הדוברת טענה, כי בית־הספר וארגון המורים העל־יסודיים משמשים כלי־משחק במאבק הכוחות בין העירייה לבין גורמים בממשלה, כמו משרד הפנים ומשרד האוצר.

ורה גוטקין, החברה בוועד הילדים, עם תמונת אביה (צילום: ישראל סאן)

שלח את הורינו — התארגנות חדשה של ילדים למסורבי עליה בבריה"מ

74 בנים ובנות חברים בוועד; 30 סירבו להצטרף מחשש להשפעה שלילית על היחס להוריהם

מאת יוסף גלילי, כתב "על המשמר"

"שלח את הורינו" — זו סיסמתם של 74 בנים ובנות, שהתארגנו במסגרת המועצה הציבורית למען יהודי ברה"מ, למאבק משותף למען הוריהם, מסורבי העלייה זה 10־15 שנה.

מטרת הוועד לפנות בקריאה למצפונם של קברניטי ברה"מ ולדעת הקהל בעולם. "עיזרו להורינו לראות את בניהם ונכדיהם בערוב ימיהם", אמר המרכז, "איננו עוסקים בפוליטיקה אלא בפתרון בעיות משפחתיות של כל אחד מהבנים. חברנו יחד בארגון משותף למען ההורים, הבנים והנכדים".

"ועד הבנים למען ההורים מסורבי העלייה החליט להתאחד למאבק אפקטיבי שישבור את חומות ההתנכרות והאטימות של שלטונות ברה"מ" — אמר חיים צ'סלה, מזכ"ל המועצה הציבורית ליהודי ברה"מ. "לפנינו אוסף של טראגדיות אנושיות, ואין כל סיבה בעולם שלא לאשר להורים קשישים וחולים להתאחד עם בניהם ומשפחותיהם. שלטונות ברה"מ — הוסיף — מאריכים ללא רחמים את הניתוק הממושך בין הורים ובניהם זה 15 שנה ויותר".

המועצה הציבורית פירסמה ספר באנגלית, "שלח את הורינו", ובו סיפורים של 100 הורים וסבים, וכן פוסטר מיוחד עם דמויות ההורים.

30 בנים לא הצטרפו לוועד החדש, מחשש שהדבר עלול להזיק להוריהם בברה"מ.

ארנסט ברנר מרחובות סיפר, כי הוריו שחזרו מאושוויץ ועבדו 35 שנה בחקלאות, נמצאים 8 שנים בסירוב, בעוד ששני בניהם בישראל. אביו נפטר לפני חודש ואין לתאר את מצוקת האם שנשארה ללא עזרה כלשהי. הוא שלח מכתב למנהיג ברה"מ, מיכאיל גורבצ'וב, ובו כתב: "ההתנהגות נגד אבא היתה פשע ועתה אמא בסכנת־חיים וזה חטא על פשע. אנא, שנה יחס אכזרי זה". כן פנה במכתבים לניצולי שואה ובעלי רצון טוב בעולם לעזור לאיחוד המשפחות.

סניה לוין, בתו של פרופ' אלכסנדר לרנר, ששוחחה ביום א' בבוקר עם אביה במוסקבה, סיפרה כי הוא קידם בברכה את הקמת ועד הבנים למען הוריהם. "לפי כל החוקים בברה"מ, איחוד משפחות הוא בסיס מספיק למען מתן היתרי יציאה". פרופ' לרנר פוטר מעבודתו לפני כ־16 שנה, לאחר שהגיש בקשה לעלייה.

בת 9 חשה ברע, אושפזה ומתה — מדלקת קרום המוח

המקרה ראשון בעמק שהסתיים במוות

מאת שלמה [illegible], כתב "על המשמר" [illegible]

[illegible]

בסיעת הליכוד בעיריית חיפה מאיימים לפרוש מן הקואליציה

"מרמים אותנו, הכל כאן למראית־עין" — הטיח חבר מועצת העיר חיים נאדף לעבר גוראל בדיון ודברים על רקע "אי־שיתוף הסיעה בהחלטות"

מאת ירון זליג, כתב "על המשמר" בחיפה

על רקע מתיחות שהתעוררה בימים האחרונים בין חברי סיעת הליכוד, השותפה בקואליציה העירונית, לבין ראש עיריית חיפה, אריה גוראל, ציינו אתמול שניים מחברי הסיעה כי בדעתם לשקול אפשרות פרישתה של סיעת הליכוד מקואליציה זו.

השניים, חיים נאדף ועורך־הדין יום־טוב אלקיים, מסרו אתמול כי באחרונה גוברת בהם ההרגשה כי סיעת הליכוד במועצת העירייה אינה שותפה מלאה לקבלת החלטות כמתחייב, לדעתם, ממעמדה של הסיעה בקואליציה.

המתיחות בין חברי הסיעה לבין ראש העירייה הגיעה לשיאה בדיון שנערך ביום ו' במועצת הכספים העירונית, בנושא תיקצוב קייטנת תיאטרון המתוכננת להופעה הקסה. חבר המועצה מטעם הליכוד, חיים נאדף קבל על כך שנושא הקייטנה נמצא בטיפולו של מינהל החינוך, התרבות והרווחה בעיר, ללא תיאום עם מינהל הספורט, האחראי על נושא הקייטנות תוך עקיפה, לטענת נאדף של יו"ר ועדת הספורט של מועצת העיר, חבר סיעת הליכוד יום־טוב אלקיים.

הדיון גלש לחילופי צעקות והטחת האשמות הדדיות בין ראש העירייה, גוראל, לבין נאדף, שאיים בפרישה מן הקואליציה, תוך שהוא מטיח לעבר ראש העירייה: "אנחנו ממילא לא מקבלים כלום, מרמים אותנו, הכל כאן זה למראית־עין, אתם עושים מה שאתם רוצים". בתום הדיון הוחלט לדחות את הדיון בנושא בשבוע ימים. אולם המתיחות הכינוסיעתית לא פגה.

בקרוב צפוי עימות נוסף בין הליכוד למערך במועצת העיר, על רקע כוונת סיעת הליכוד לדרוש מראש העירייה לא להעלות בשנת הכספים הנוכחית את המיסים העירוניים ואף לא להעלות מיסים על־פי עליית המדד בשנת הכספים החולפת. מחר מתכנסת סיעת הליכוד במועצה לדיון בנושא צו המיסים החדש ועל אף שהנושא אינו על סדר היום, היא תדון גם במתיחות זו.

אנשים ואירועים

הבקיע את חומת ברלין כדי להחזיר את "פוצי"

מערב ברלין. — תושב מערב־ברלין הבקיע פירצה בחומת ברלין המפרידה בין שני חלקי העיר, כדי להחזיר למערב את חתלתולתו, שנפלה לצד המזרחי בעת טיול.

החתלתולה "פוצי" התגוררה בדירתו של מערב־ברלינאי [illegible] שגינתה גובלת בחומה, כאשר נעלמה לפתע לפני שבועיים, כאשר שהיה סבור כי מתה מזמן מקור בשלג, שמע שלשום את יללותיה מהצד השני של החומה.

בעליה, פאול ו', ניסה לחלץ אותה בעזרת סולם גבוה, אך [illegible] שומרי הגבול של מזרח־גרמניה, שאיימו עליו במקלעיהם.

אז החליטה משפחתו של מר ו' לפגוע ב"גבול מזרח־גרמניה", עבירה עליה אפשר לקבל כמה שנות מאסר במזרח. לאחר [illegible] הבקיע חור בחומה בעזרת מסור חשמלי ופטיש.

החתלתולה, שרותה בינתיים מאוד, הצליחה להצטרף אל "משפחתה", ואילו פאול סתם את הפרצה בחומה ליתר בטחון. (עיט)

תאצ'ר תלמד את הצופים כימיה במטבחה הפרטי

לונדון. — ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, עומדת להופיע השבוע בסידרת מדע חדשה בטלוויזיה הבריטית — על כך הודיע דובר מטעם ה.בי.בי.סי. במהלך התוכנית, תבצע ניסויי כימיה במטבח שבמעונה הרשמי בדאונינג סטריט 10.

תאצ'ר בוגרת אוניברסיטת אוקספורד למדעים, תוכיח כי [illegible] שנותרו לאחר הרתחת כרוב אדום, משנים את צבעם, כאשר מוסיפים בהם חומצה או תמיסה אלקלית.

סדרת המדע החדשה, ששמה "אל תאמין לאף אחד", תיפתח [illegible] ד'. היא נועדה, בין היתר, להוכיח כי לימוד מדעים עשוי להיות עיסוק מהנה. (עח)

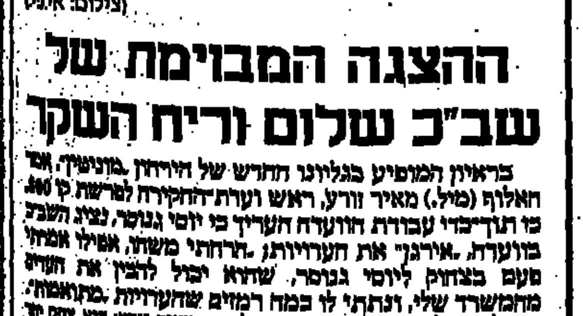

בעוד חקור מקפיא עצמות בצפון אמריקה, נהנית ארגנטינאית זו מחום בחצי הדרומי של כדור הארץ (צילום: אי.פי)

ההצגה המבוימת של שב"כ שלום וריח השקר

בראיון המופיע בגליון החודש של הירחון "מוניטין", אמר האלוף (מיל.) מאיר זורע, ראש ועדת־החקירה לפרשת קו 300, כי תוך־כדי עבודת הוועדה העריך כי יוסי גנוסר, נציג השב"כ בוועדה, "אירגן" את העדויות. "הרחתי משהו, אפילו אמרתי פעם בצחוק ליוסי גנוסר, שהוא יכול להבין את הקווים מהמשרד שלי, ונתתי לו בכמה רמזים שהעדויות "מתואמות".

על השאלה כיצד הגיב גנוסר על כך, השיב זורע: הוא צחק [illegible] איתי והתחיל להשתמש בטלפונים במשרד שלי.

בתשובה על שאלה האם שאל את ראש השב"כ אברהם שלום שאלה ישירה אם נתן הוראת חיסול או לא, אמר זורע: "כן. והוא הגיב מאוד, עשה הצגה שלמה של כעס, רק אחר־כך, נודע לי שהוא הכין את התשובה הנרגזת הזו קודם, ולמעשה, ביים אותה." [illegible]

"הנס של שדרות אינטרוויל" — מוצג בבית־התפוצות

רובע הברונקס בניו־יורק היה בעבר ביתם של יותר [illegible] מיליון יהודים, מהגרים מרוסיה ופולין ומבני מהגרים.

בשנת 1980 הגיע האנתרופולוג ג'ק קוגלמאס לברונקס כדי לערוך בו מחקר אנתרופולוגי. הוא מצא שרידי קהילה זעירה, [illegible] קשישים, שבחרו להישאר ברובע שהפך להיות משכן [illegible] מהגרים חדשים מפורטוריקו, [illegible] חברתיות ופיזיות חמורות — יותר מ־50,000 בניינים הרוסים [illegible] ועבריינות.

לחברנו
לוי מורב ורעייתו נורית דינור
ברכות להולדת
הבן תומר
אגודת העתונאים בת"א

להפיל את החיים עם התינוק

תפר פתוח

מאת שלי יחימוביץ'

עדיין יש אוכלוסיות בהן בתולים הם מוסד מקודש והריון מחוץ לנישואין הוא סיבה לשבת שבעה על נערה ● רחל רינת, מפקחת מחוזית בדרום, בשירות לנערה במצוקה, אומרת שיעל שריקי טלטלה את השירות

מה עושה נערה צעירה, לא נשואה, בת למשפחה נחשלת, המגלה שהיא הרה? מה עושה נערה בזו, שמעולם לא שוחחה עם הוריה על יחסי־מין, שקרום הבתולים הוא מוסד מקודש עבור בני משפחתה? רחל רינת, מפקחת מחוזית על נערה במצוקה (מחוז הדרום) מונה כמה אפשרויות.

"היא יכולה להישאר בהריון וללחוץ על הגבר שיתחתנו. הם יכולים לנסות להשיג היתר נישואין מבית־המשפט. היא יכולה להישאר בהריון וללדת במסגרת בית הוריה, אם זה מתקבל על משפחתה. הילכתית זה בסדר — הילד חוקי. היא יכולה גם להמשיך את ההריון תוך התלבטויות אם כן להפיל או לא להפיל, ולבסוף ללדת את הילד ולמסור אותו לאימוץ. אפשרות נוספת היא לבצע הפלה."

"כל פתרון כזה הוא ממוסד ומעוגן בחוק, וכל פתרון גם מתפצל לכמה אפשרויות," אמרה רינת. "למשל, גם אם היא מחליטה להיות אם לא נשואה, יכולים שירותי הרווחה לקבוע שהיא אינה עומדת בקריטריונים המינימאליים הנדרשים לגידול ילד, ולכפות עליה את מסירת הילד לאימוץ נגד רצונה. אם היא מחליטה שהיא אינה רוצה בילד, עליה לפנות אל העובדות הסוציאליות המטפלות בנערה במצוקה, המפנות אותה, תוך מתן טיפול הולם, אל וועדה להפסקת הריון. הנערה יכולה גם לפנות ישירות לעובדת הסוציאלית של בית־החולים, שתראיין אותה ואחר־כך תפנה אותה לוועדה. בבאר־שבע תפנה אותה הוועדה לביצוע הפלה בבית־החולים או במרפאה פרטית שבית־החולים עובד עימה. ההפלה והאישפוז נמשכים יום אחד בלבד."

ההריון הופך לגיטימי

לא תמיד מביא אותה מזלה הטוב של הנערה אל עובדות נערה במצוקה. תכופות, המשפחה כה מוכרת לשירותי הרווחה, עד שהנערה חוששת לפגוש בלשכה בני־משפחה ושכנים. עובדת נערה במצוקה, תתייחס להריון הלא־מתוכנן כאל כל משבר. כאן מטפלים בקשת רחבה של תופעות ובעיות עקב מהמורות נעורים במצוקה. הריון לא־רצוי הוא רק פסיק במגוון הבעיות. העובדת תברר עם הנערה במה היא באמת מעוניינת. חשוב מאוד, אומרת רחל רינת, שהעובדת לא תעביר לנערה את המסר לפיו היא חייבת לבצע הפלה.

עד החודש החמישי, גם אם אין אפשרות לבצע הפלה — עדיין ניתן לבצע לידה מוקדמת. בשיטה זו גורמים באופן מלאכותי לצירים ולזרוז לידה.

אם חלף גם מועד הלידה המוקדמת, ואם יש לה, לנערה, סיבות טובות להחליט שאינה יכולה להתהלך בשכונה כשכרסה בין שיניה — יפנו אותה שירותי הרווחה ל"אמירים". ב"אמירים" — מוסד ירושלמי שכתובתו הסודית חסויה — יכולה הנערה להתגורר משך תקופת ההריון שלה. עד מועד הלידה, או "מסר הילד לאימוץ, והנערה תוכל לשוב לביתה. ב"אמירים" הופך ההריון, לפתע, ללגיטימי. כולן שם בהריון. רחל רינת אומרת, שבאות בחורות בחודש החמישי, רזות, דקות גיזרה, ולאחר כמה ימים של שהות ב"אמירים" — פתאום הן מרשות לעצמן להישען לאחור ולהבליט את כרסן. כבמטה קסם הבטן יוצאת, וה"גינס" הצמוד לא נסגר עוד."

לרוב, אומרת רחל רינת, הנערה מאוד מעוניינת בנישואין. "הן רואות בנישואין אחת הדרכים הזוהר לגיטימיות לעזוב את השכונה, לקבל זהות חדשה, לתפוס מעמד. להיות אם, להיות אשה נשואה — זה סוג של סיכוי [illegible]. יש גם מקרים בהם דווקא הפרטנר מעוניין בנישואין. בקבוצת האוכלוסיה אליה מתייחסת רשימה זו, מדובר, לרוב, בעבריינים. אלה יודעים כי אם תהיה חברתם בהריון, יופחת עונש המאסר שהם צפויים לו או שכבר מרצים אותו. בשירות ממליצים, לרוב, שלא לקיים נישואין כאלה, שלרוב צפוי להם כישלון מהיר. יש רוטינה: השירות לנערה במצוקה ממליץ בפני בית־המשפט שלא לאשר לקטינה את נישואיה. השופט דוחה את הבקשה, הנו נישא, והגירושים מגיעים עד מהרה."

רצון להתעתע

רחל רינת: "לא תמיד יודעת הנערה מתי היא הרה. לא מדובר בתלמידות תיכון שקיבלו ידע מיני בסיסי. הן אינן מקשרות לעתים בין האירועים. צורת התבטאותן שלהן מעידה על כך. הן אומרות: "נתפסתי", "נקלטתי". כשאת מנתחת את הביטויים הללו בעצם לתהליך מצב שבו הנערה לא שותפה [illegible] שליטה עצמי — מביאים ילד. בתהליך, היא לא אחראית. את מנותחת את חייך. אצל נערות במצוקה, מכיוון שממילא אין תחושה של שליטה — הדברים פשוט קורים. אין חשיבה מוקדמת. למה דווקא עכשיו, עם זה ולא זה. באות נערות ואומרות: אני חושבת שאני עוד בתולה. באיזו מידה מדובר בשכנוע עצמי, בהעמדת פנים, בהחזרת הכבוד האבוד — אני לא יודעת. אבל פתאום מגלים שהיא בחודש השלישי. המעשה והתודעה לא מתחברים. בשירות לנערה במצוקה ינסו לעבוד עם הנערה על היותה אדם אוטונומי, על הזכות לומר כן ולא, על הזכות והאפשרות לשקול מחיר של כל החלטה."

"הגילוי על אודות ההריון מעורר אצל הנערה פאניקה, בושה, חוסר־אונים. זה קרה, זה נמצא בתוכך, את לא יודעת מה לעשות עם זה. יש רצון להתחבא ולהסתתר. אין עם מי לדבר. אם הפרטנר מקרי, אין לך עם מי להתחלק בנטל. יש מקרים בהם היא משכנעת את עצמה שהיא סתם שמנה. היא מתכחשת להריון, והמערכת סביבה תומכת בהכחשה הזו."

לפני מספר חודשים אפשר היה לחזות, בעיירה נתיבות, בתוצאה של הכחשה מתמשכת כזו: האם הצעירה ילדה את תינוקה בבית, והטביעה אותו באסלה.

על האופן בו מקבלת המשפחה את ההריון, אומרת רחל רינת: "היכולת לקבל או לדחות את הנערה ההרה, נובעת ממידת האיום שמהווה ההריון כמשהו בלתי־מוסרי. יש כאלה שיישבו עליה שבעה. יש שני ערכים שמתנגשים: ערך הכבוד, מול ערך אחדות המשפחה. הכבוד אומר: שעצם זה שהנערה קיימה יחסי מין לפני הנישואין — זה לא בסדר. אבל בדרך־כלל, מתרופף הערך הזה ומתנגש עם "אנחנו משפחה מלוכדת שעוזרת למי שנמצא בצרה." לרוב זה מנצח. ההתייחסות היא גם פונקציה של כמה מקרים דומים כבר היו בשכונה. אם לאחות הגדולה קרה מקרה כזה. ככל שקרה יותר — פוחתת האימה."

חלפה שיטת המסרגות

"הנערות נתונות בקונפליקט בין המסרים המוסריים שהן קולטות מהסבתא ומהאמא, לבין ההתנהגות שהן רואות בחוץ, אצל החברות. כל זמן שיש לך בתולים — את בסדר. הבתולים מהווים מחסום בתפיסת העצמי. מחסום נפשי. יש לפני ויש אחרי. באוכלוסיה זו, כשאת מאבדת את הבתולים — זה עשוי לפגוע גם בנקודות זכות שאת מייחסת לעצמך. כך גם במשפחה: אם היא כבר ממילא לא בתולה, מי יודע מה היא תעשה עכשיו. זה מעמיד בפני המשפחה אתגר שקשה לה להתמודד איתו. אנחנו נמצאים בתקופה של תפר. עם הרוב השמרני והקאתולים בארה"ב, ועם האיידס — בקרוב יהללו את הבתולים גם בארה"ב. עניין השמרנות לא הולך בקו ישר. הוא משתנה כל הזמן. אנחנו עובדות עם הנערות על התפיסה שאת קובעת אם את בסדר או לא אחרי שאיבדת את בתולייך. את היא זו שקובעת אם זה מוסרי או לא."

למי שדימיין שפע של אפשרויות בלתי־לגיטימיות, אפלות, נוסף על אלה שתוארו כאן, יש לרחל רינת מסר מרגיע: במקרה הגרוע תבצע הנערה הפלה אצל רופא פרטי. עידן הזקנות המכשפות שעושות הפלה בביתן בעזרת מסרגות — עבר מן העולם. מיותר לציין, גם שאין שוק שחור של תינוקות. התופעה, מרגיעה רחל רינת, אינה אפידמית. רוב הנערות אינן נכנסות להריון. מדובר בסדר־גודל של עשרות לשנה, הפונות למוסדות הרווחה והרפואה. גם אם נוסיף מספר דומה של מי שאינן פונות — גם אז המספרים אינם גדולים. בכל מקרה — אומרת רינת — "צריך לצמצם את התופעה עד כמה שאפשר, כי תמיד, בכל מקרה, נגרם לנערה איזשהו נזק. אני רוצה להאמין שיש קשר ישיר בין חינוך מיני נכון, קביעת עמדות, ודיון פתוח — לבין מניעת התופעה. אולי, אם נפתח כלים ייחודיים להתמודד עם התופעה — לא יקרו מקרים דומים למה שקרה בצפת."

ההצהרה הזו אינה מחשבה פרטית בלבד של רחל רינת. כל מוסדות השירות לנערה במצוקה עושים לעצמם חשבון נפש עכשיו. בצפת, אומרים בשירות, יש שתי עובדות נערה במצוקה. איך קרה שהנערה לא הגיעה לשם? עכשיו בודקים את העניין.

יש כתובת, אין מודעות

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הסגנים: עמית אושר
26.1.87

פחד מוות

מאת יהודה צור

הטראגדיה שפקדה בשבוע שעבר את משפחת שריקי מצפת המחישה את המציאות של צעירות רבות, אשר יחסי אהבה וידידות בגיל צעיר מביאים אותן למבוי סתום בהריון הפרטיים ומחוסר הדרכה הן מסתבכות בהחלטות גורליות, בגלל גילן הצעיר וחוסר נסיונן.

יעל, בת שבע־עשרה וחצי, היא הקורבן השני שהחיים גובים ממשפחת שריקי הענפה, המתגוררת זה שנים רבות ברחוב המרכזי של צפת. לפני ארבע שנים, כאשר יעל שריקי בקרה אצל אחותה הנשואה, היתה עדה לטראגדיה איומה. הבעל המשתולל כבואו לביתה, שלף סכין ודקר למוות את אשתו לעיני ילדיהם. יעל הצעירה לא איבדה עשתונותיה והבריחה את אחייניה דרך חלון הדירה, תוך כדי כך נדקרה גם היא על־ידי גיסו אחוז הטירוף.

יעל אושפזה ומצבה הפיזי והנפשי גרמו לה לאבד שנת לימודים. כאשר התאוששה שבה ללימודים. זו הסיבה שלמדה השנה בכיתה י"א, אף על פי שבעוד כמה חודשים עמדה לחגוג את יום הולדתה ה־18. אין ספק שאותן דקות טראגיות בבית אחותה השאירו את רושמן בצעירה המתבגרת.

יעל, שבמשפחתה 11 אחים ואחיות, למדה בבית־ספר חילוני. אבי המשפחה, ימין, היום בן 65, פנסיונר. אמה טבחית באחד מבתי־ההארחה שבעיר. בבית בנוי אבן ברחוב ירושלים, במרכזה של צפת המשפחה מתגוררת. שניים מן האחים נמצאים היום בארצות־הברית. כמה אחרים מתגוררים מחוץ לבית, אולם במקום נותרו אחים נשואים עם משפחותיהם. ומספר הצברים מקביל למעשה למספר הבנים שעזבו מפאת גילם. זאת משפחה עובדת ולומדת. האב הקפיד על כך שבני המשפחה ילמדו.

האב ימין שריקי הוא אדם דתי מאוד. חובש כיפה ושומר על קיום המצוות, כפי שמעיד בנו מאיר, המתגורר עם רעייתו [illegible], בקיבוץ [illegible]. "אבל במשפחה, כפי שבעצמך תראה, לא חובשים כיפות ואיש לא דורש זאת מאיתנו. רק היום עם ימי האבל, כולנו בכיפות. אבי הקפיד שכל הילדים ילמדו בבתי־ספר חילוניים, כי לדבריו החינוך בבתי־ספר דתיים אינו טוב". ביום שישי שעבר, בעת הלווייתה של יעל, בכה אביה בקול רם, מבעד דמעותיו, זעקו "החינוך בארץ הזאת רשע; יש לסגור את כל בתי־הספר ולחזור לתשובה!"

הידיד במסעדה

כמה עשרות מטרים מן הבית, בהמשך רחוב ירושלים, שוכנת מסעדתו של שלמה אבני, "המפגש". כל בני משפחת שריקי, לרבות האם, עברו כאן במרוצת השנים. בהפסקות עבדו הבנים כדי להוסיף לתקציב המשפחה, ממנו צריך היה לפרנס מספר נפשות הולך וגדל כאשר קלטו את בניה של האחות שנרצחה.

זה שש שנים עובד ב"מפגש" פרחאן חלייל, היום בן 24, בן־דודו של מי שהיה פעם חבר־כנסת מטעם רק"ח. בעליה של המסעדה מציינים שהבחור עובד לשביעות רצונם של כולם ומעולם לא היו תלונות כלפיו. פרחאן קשר קשרים הדוקים עם בני משפחת שריקי. גם היום, מציין מאיר שריקי, שפרחאן היה ונשאר ידיד המשפחה, למרות מעורבותו. "כולנו הכרנו אותו, הוא ידיד המשפחה. עובדה היא שיעל ביקשה ממנו עזרה בעת מצוקתה. אמנם אינני יודע למה דווקא אליו, למה לא פנתה אלינו. כולנו היינו עוזרים לה בעת המשבר".

פרחאן, צעיר נאה, מדבר עברית רהוטה, טוען, שרוב הדברים שפירסמו עליו רחוקים מן האמת. למעשה, עד לרגע שיזהתנו, אמצעי התקשורת "רק דיברו עלי אך לא באו לשוחח עימי ישירות". פרחאן מספר שלפני למעלה משלושה שבועות, שבועיים לפני היום בו הלכה לבצע את ההפלה ממנו לא חזרה, הגיעה יעל למסעדה כדי לעזור. "יעל היתה בקבוצה של אנשים, רובם צעירים, אליהם היינו פונים כאשר היו הרבה לקוחות. עבדנו יחד ובשעה מאוחרת ישבנו ליד שולחן ולפתע החלה יעל לבכות. שאלתי מה הסיבות לכך ואם היא עייפה. קצת היססה אבל לא הרבה ומייד החלה לספר שלפי חשבונה יש לה איחור במחזור החודשי. היא סיפרה שהיא מפחדת פחד מוות, לדבריה, ממה שעלול לקרות לה במשפחה אם ייוודע להם. שבוע לפני כן נפרדה יעל מחברה [illegible]. עד כמה שידוע לי, בבית־הספר לקצינים בעכו. היא סירבה לומר אם הוא האב. מכיוון שהיא הכירה אותי, ושתי שאני חייב לעזור לה."

פרחאן פנה דרך מדריך הטלפון לבית־החולים בצפת. דרך המרכזיה השיג את המחלקה הגינקולוגית. הוא הגיע לרופא תורן, ד"ר רונן [illegible]. "כאשר התחלתי

(סוף בעמוד 6)

יעל שריקי, הטרגדיה השנייה (צילום: "חדשות")

להפיל את החיים עם התינוק

יש לאן לברוח

בגדה המערבית אין הפלות – פוסק רופא מזרח־ירושלמי. אם נערה צעירה, או אף אשה נשואה, רוצה להפסיק הריון – היא תעדיף לעשות זאת בישראל

מאת פנחס ענברי

"הפלה בגדה המערבית? אין דבר כזה! כך פסק רופא מזרח ירושלמי כאשר שאלתי אותו איך מתמודדת החברה הפלשתינית בשטחים עם הבעיה של הריון בלתי־רצוי.

למושג "כבוד האשה" יש מטען חברתי ודתי כבד מרי, ושום רופא גינקולוג לא יסתכן באובדן המוניטין שלו על־ידי פתיחת מרפאה שתעסוק בגרידה. אחד מביטויי הכבוד של השפה הערבית לאשה הוא "חורמה", כלומר: קודש, כמו מסגד. אל גופה של האשה מתייחסים כהדרת כבוד, שלא לחלל את הקודש. גם הסבינאים שרקדו את האחים אוחזין בסמטאות העיר העתיקה, נזהרו שלא לגעת בגופה של חברתם שליוותה אותם.

לא רק אובדן מוניטין של הרופא הגינקולוג כרוכים בביצוע הפלה, אלא סכנת חיים ממש. חרדת הקודש האופפת את גופה של האשה מפקיעה ממנה את הזכות לעשות בו כרצונה. בכלל, זכותה של האשה לעשות בגופה כרצונה איננה מובנת מאליה ברוב העולם, ובכלל זה במדינות רבות במערב, ובוודאי בישראל, שבה אשה צריכה לקבל אישור מיוחד כדי להפסיק הריון בלתי־רצוי. החברה בשטחים רחוקה מאוד מלקבל מושגים של שיוויון האשה, ונערות שנכנסו להריון לפני הנישואים שילמו על כך בחייהן מידי אח קנאי לכבוד המשפחה. כל שנה, והכרוניקה המשטרתית שלה.

אם בכל זאת נערה פלשתינית נכנסת להריון לפני נישואיה — ואלה מקרים חריגים מאוד — והיא משתפת בסודה את משפחתה, מחפשים רופא גינקולוג בישראל כדי לבצע את ההפלה. גם אשה נשואה שנכנסת להריון בלתי־רצוי תוכל להפיל במרפאה בגדה, אבל היא תעדיף בישראל.

ואילו לא היתה לכם האפשרות לפנות לישראל, כיצד הייתם פותרים את הבעיה? — שאלתי את ידידי הרופא. "אז היינו חייבים להתמודד עם עולם המושגים שלנו ביתר אומץ לב. בינתיים יש לנו לאן לברוח".

איך יוצאים מזה?

האם היתה יעל שריקי מודעת לקיומם של גופים דיסקרטיים שנועדו לטפל בבעיות כמו זו שלה? האם ידעה שניתן להפסיק את הריונה בבית־חולים, בצורה מסודרת וללא ידיעת הוריה? כנראה שלא. כתובת, אפילו כתובות, יש. מודעות – אין

מאת רונית מורגנשטרן

יעל שריקי נקלעה למצוקה נוראה — בת 17, לא נשואה ובהריון. עם ההורים חששה להתייעץ. גם לחברות הקרובות לא סיפרה. אל המוסדות הקרובים שהיו פתוחים בפניה, כמו המחנכת או אחות בית הספר, לא פנתה. הבהלה והבושה מנעו ממנה להתייעץ באנשים קרובים הקשורים בחייה. שמא יחשף קלונה, כפי שמצטייר אולי הריונה בעיניה. חסרת אונים ואומללה נשמעה לעצת ידיד, שהפנה אותה אל רופא גינקולוג בבית החולים בצפת. הפתרון הדיסקרטי לדידה היה להיפטר מן ההריון בקליניקה פרטית ולא במוסד רפואי מסודר. הפתרון שבחרה בו היה בסופו של דבר פתרון סופי עבורה — יעל הפכה לצמח לאחר שהוזרקה לה זריקת הרדמה ולאחר שבוע נפטרה.

האם היתה יעל מודעת לקיומם של גופים דיסקרטיים המיועדים להיענות לפניות נוער במצוקה, כולל נערות במצוקה כשלה? האם היתה מודעת לכך שניתן היה להפסיק את הריונה בבית־חולים בצורה מסודרת ותחת פיקוח, ללא ידיעת גורמים אחרים, כולל הוריה, אם לא חפצה בכך? האם ידעה יעל כי הוועדה להפסקת הריון בבית החולים מאשרת אוטומטית הפסקת הריון לנשים לא נשואות, ובוודאי לנערות בנות פחות מ־18, ושאין חובה לקבל את אישור הוריה? ספק אם ידעה כל זאת.

אחת המטרות שצריכות לעמוד היום בפני משרד החינוך היא לא רק הסברה בתחום החינוך המיני, אלא גם הבאה לידיעת בני נוער, ונערות בפרט, שיש לאן לפנות ויש עם מי לדבר במקרה של בעיה מסוג זה. אפילו לשכות הרווחה, הנמצאות כמעט בכל שכונה בעיר, יכולות לשמש כתובת לנערות במצוקה זו או אחרת; העובדות הסוציאליות שבלשכות ידאגו להפניית הנערה לגורמים המתאימים באופן הדיסקרטי ביותר.

עיר משופעת בגופים

העיר תל־אביב, למשל, משופעת בגופים אליהם יכולה נערה במצוקה לפנות, החל, כאמור, בלשכות הרווחה העירוניות וכלה ביחידה לנערות במצוקה שבתוך אגף הרווחה, הקשורה גם עם השירות למען הילד, אם הנערה רוצה ללדת ולתת את הילד לאימוץ. במקרה כזה, אגב, יכולה היחידה לארגן עבור הנערה שהות באחד מהמוסדות המיוחדים לכך גם ללידה. במוסדות אלה היא תוכל גם להיעזר בשרות פסיכולוגי וסוציאלי. הדיסקרטיות לאורך כל הדרך מובטחת — לדברי רחל מעוז, סגנית מנהל אגף רווחה בתל־אביב, שמסרה את האינפורמציה.

חוץ מהגופים הציבוריים העירוניים קיימים הגופים ההתנדבותיים, שנועדו לסייע גם לנערות במצוקה, כמו יעל שריקי ז"ל — גופים כמו ער"ן, אגודת "יד ביד" או המרכז לסיוע לקורבנות אונס שמסייע לנשים ונערות במצוקות כלשהן. לגופים אלה ניתן לפנות באנונימיות באמצעות הטלפון, לקבל מידע הנחוץ מאוד במקרים כאלה ואף להעזר בהם פיסית.

"אל אגודת 'יד ביד' מגיעים 5־6 מקרים של נערות הרות בחודש", מספרת יו"ר האגודה שלי חושן. "יש לאגודה חמישה סניפים בארץ, אחד מהם בצפון. האגודה מספקת מידע, סיוע נפשי וגם חומרי במידת הצורך. יש לאגודה קשר עם עובדות סוציאליות ורופאים של כל בתי החולים בהם מבצעים הפלות. כשמגיעה נערה במצוקה, מנסים להפנותה באמצעות מתנדבת אל אחת העובדות הסוציאליות בבית החולים. אנו עושות הכל כדי לשכנע את הנערה לעשות את ההפלה במסגרת מוסדית מסודרת ולא בצורה פרטיזנית, כמו אצל אחות שמבצעת הפלות או רופא שכבר מזמן אינו רופא", אומרת שלי חושן.

גיבוי צה"לי

"זו לא הטרגדיה הראשונה שנתקלתי בה", היא מוסיפה. לדבריה, טיפלה גם בנערות בנות 14 שנכנסו להריון, אבל רוב הפונות הן חיילות. האגודה מקיימת ישיבות עם קצינות ח"ן במטרה להשיג גיבוי למצוקת החיילות בהריון בלי להעמידן לדין. ביום ד' האחרון, מספרת הגב' חושן, פנתה לאגודה עוד נערה מצפת. גם היא בהריון, שקראה על גורלה המר של יעל שריקי ז"ל והחליטה להעזר באגודה. הנערה בת ה־18 הרתה לידיד נשוי ואב לילדים והיא בדיכאון חמור.

אל אגודת "יד ביד" ניתן לפנות טלפונית לפי המספרים: 226027, ו־222732 בת"א. "גם אל מרכז הסיוע לקורבנות אונס מגיעות קריאות מצוקה מנערות שהרו", מספרת המרכזת רינה בן־צבי. "לעיתים פונה הנערה עצמה. לעיתים החבר שלה או האמא. בדרך כלל הן זקוקות לאינפורמציה ואנחנו מפנות אותן לוועדות להפסקת הריון שבבתי החולים או לעובדות סוציאליות שתנחנה אותן במצוקתן. אם היא זקוקה לתמיכה נפשית אנחנו נותנות לה אותה, אם באמצעות מתנדבות ואם באמצעות פסיכולוגית. אם מדובר בנערות שאין להן איש, תיירות למשל, אנחנו מלוות אותן לאורך כל הדרך עד לאחר ההפלה", אומרת הגב' בן צבי. מס' הטלפון של מרכז הסיוע לקורבנות אונס — 234819, בת"א.

פחד מוות

(המשך מעמוד 5)

לספר לו מה אירע ומה הבעיות, הוא סירב לדבר בטלפון והזמין אותנו לבוא אליו. קבעתי פגישה עם יעל כעבור כמה ימים ולקחתי אותה ברכב שלי לבית־החולים. זה היה יום חמישי, יום לפני שאירעה הטראגדיה. הגענו לבית־החולים וד"ר קולר הסתגר בחדר עם יעל כחצי שעה. כשיצאו משם הוא אמר שיעל יודעת מה יש לעשות ונפרדנו. בדרך חזרה יעל רק סיפרה לי שהרופא הסכים לעזור לה וסיכמו להיפגש למחרת היום. נפרדנו ומאז לא ראיתי אותה עוד".

למחרת באו יעל וד"ר קולר, צעיר בן 34, אב לשני ילדים, המתמחה זה שנתיים במחלקה הגינקולוגית בבית־החולים בצפת, לקליניקה פרטית בעיר, בבעלותו של הפנסיונר ד"ר סימון גונורד, בן 75, שהעמיד אותה לרשות הרופא הצעיר. ככל הנראה בעת שהזריק הרופא הצעיר זריקת הרדמה ליעל היא נכנסה לעלפון, ממנו לא התעוררה למרות המאמצים להצילה. ביום חמישי נפטרה.

לעזור לצעירות לדעת

ד"ר שיפרה זוהר, מנהלת המחלקה הגינקולוגית בבית־החולים בצפת, מציינת שהיא עצמה נתנה הוראות מפורשות לרופאים, לא לבצע הפסקת הריון מחוץ לכותלי בתי־החולים. לדבריה, אם יעל היתה פונה לוועדה היא היתה מקבלת אישור להפסקת הריון, מפאת גילה ובהיותה לא נשואה. ידידים ורופאים המכירים את ד"ר קולר מציינים שאין להם ספק שהוא עשה מה שעשה מטעמים הומאניטריים, כי התרשם ממצוקתה של הצעירה.

שאלנו את ד"ר שיפרה זוהר אם היותה של צפת עיר קטנה משפיע על ההחלטה לבצע הפלות מחוץ לבתי־החולים. "לדעתי אין הבדל. גם בתל־אביב הולכות צעירות לבצע הפלות אצל רופאים פרטיים, למרות שיכולות לעשות זאת בבתי־החולים. אין ספק שהסחר משבירת השאיות שוקל הרבה אצלן". רופאים בבית־החולים מציינים שלאחר הפלה צריך לשכב פרק זמן מסויים במחלקה. אין ספק שבעיר קטנה, בה כולם מכירים את כולם ואין סודות, גדלה האפשרות שהדבר ייוודע ברבים. צעירות בנות גילה של יעל מציינות שאף כי קיים לכאורה מנגנון לסיוע בבתי־ספר, אין הוא מספיק. "הצעירות מתביישות לבוא ולפנות עזרה. אנו לא בטוחות שבמקרים דומים הרבה צעירות היו מעזות לפנות למחנכת או לעובדת סוציאלית, לא בגלל שהן לא היו מעניקות עזרה אלא מפחד, בושה. לדעתנו יש צורך בהסברה מונעת. יש צורך להסביר לצעירות שכן אפשר לפנות ומה האפשרויות שלהן, הרבה לפני שקורות טראגדיות כאלו".

מכתבים לידיד

מדינה מחפשת מבקר

נפתלי היקר,

יצחק טוניק סיים את תפקידו בהותירו מאחוריו הרבה כרכים, הכוללים נתונים על מחדלים מסוגים שונים — מהפרת כללים ועד למעשים פליליים בתוך המנגנון הביורוקראטי המסועף. כעת מחפשים את היורש, אשר על פי החוק צריך להבחר על־ידי ועדת הכנסת.

סביב בחירות המועמד החלה כבר התרוצצות פוליטית־מפלגתית חשודה ונעשים נסיונות ליצור קואליציות משונות ועסקות נוסח — אתם תצביעו בעד "המועמד שלנו" ואנו נתמוך בכם בנושא אחר. בינתיים התגלה, כי על־פי מסמך חשאי שבהסכם הקואליציוני, המועמד לתפקיד מבקר המדינה צריך להיות מוסכם על־ידי ראשי שתי המפלגות הגדולות, כלומר על־ידי ראש הממשלה וממלא מקומו. חבר הכנסת, פרופ' דוד ליבאי, יצא מגדרו כאשר שמע על־כך וטען נגד "ריקון סמכויות הכנסת" ונגד הנסיון הפסול של הרשות המבצעת לקבוע את מי שיבקר אותה.

כאשר חשבתי על כל הסבכים הללו, עלה בדעתי הרעיון של בחירות מבקר שיהיה מקורב יותר לאופוזיציה מאשר לאותם חוגים שלטוניים, שהם נושא הביקורת שלו. אני מבין, כי במציאות שלנו זהו רעיון תמים, אך מבחינת ההגיון וגם היושר האינטלקטואלי הוא צריך לקסום יותר מאשר כל אותם מועמדים שיש להם קשרי עבר או הווה עם הממסד השולט.

ביקשתי לשמוע מפי המבקר היוצא, יצחק טוניק, את דעתו גם על ההצעה הזאת וגם על כמה שאלות אחרות הכרוכות בתפקיד המבקר. נזדמן לי לשוחח עמו עם היכנסו לתפקיד וגם לאחר מכן ותמיד התרשמתי, שפרט למיומנותו בתפקיד, האיש עדיין "מכור לערכים" ואינו מתבייש לדבר על ציונות, חינוך, אורחות החיים ועוד מושגים מיושנים, שכאילו עבר זמנם בחברה שלנו. גם היום הוא מקפיד מאוד בניסוחיו, כאילו הוא ממשיך עדיין לשמש בתפקיד מבקר המדינה. הוא לא יתייחס לכל הכישלונות הפוליטיים סביב בחירות המבקר החדש. הוא לא פוסל לתפקיד זה אדם בעל השקפה פוליטית, להיפך, מה שווה — הוא אומר — אדם שאין לו השקפות פוליטיות. גם לי יש כאלה, אך אפילו היום לא אגלה אותן. אבל יש להבדיל בין עסקן פוליטי־מפלגתי לבין בעל רעה פוליטית. המבקר חייב עם כניסתו לתפקיד להרחיק אותן בכל עיסוקיו כמבקר.

החוק בעניין זה (סעיף 7) אינו מגביל ביותר. על־פיו, "המבקר בעת כהונתו לא יהיה פעיל בחיים פוליטיים". פירושו של דבר — שאלתי את טוניק — כי אם עוזי ברעם יתפטר מתפקידו כמזכ"ל העבודה (וגם מן הכנסת) הוא יכול מחר להתמנות למבקר המדינה?! — על פי החוק היבש — השיב טוניק — כן, אלא שדרוש גם השכל הישר, ואיני חושב שמישהו ינסה להציע מועמדים שהיו פעילים ממש במפלגות, זמן קצר לפני בחירתם לתפקיד המבקר.

הרעיון של מבקר המדינה הקרוב יותר לאופוזיציה הוא שאלה פוליטית, וטוניק מתחמק ממנה, אבל מוסיף שהיום זו שאלה היפוטטית בלבד. אם לקואליציה יש למעלה מ־90 חברי כנסת או על איזו אופוזיציה מדובר? וכבר נדמה לו, כאילו הביע דעה פוליטית ולכן הוא מוסיף בבדיחות־דעת — ראה, אילו החוק היה קובע כי התפקיד עובר בירושה, הייתי כותב צוואה וקובע את היורש. אבל מכיון שלא כך הדבר, הרי שאיני חושב [illegible] צריך לבחור.

הוא נשמע פסימי לגבי [illegible] הביקורת שלו על המציאות [illegible] מבקר המדינה לא רק חושף [illegible] מנסה לקבוע גם נורמות [illegible] למנוע מחדלים ושגיאות בעתיד. [illegible] עוסק בזה? העיתונות? [illegible] הכותרות במשך יום־יומיים [illegible] הדו"ח. בימים אלה היא [illegible] עבודה חשובה, אך לאחר מכן [illegible] את כרכי הדו"ח ולא מנסה [illegible] חוזרת, ובוודאי שאינה [illegible] ובכלל, מי לומר אצלנו [illegible] הביקורת? לומדים רפואה [illegible] הביקורת אינה מקצוע הראוי ללימוד.

כאן נשמעו לי דבריו של [illegible] היוצא כשיא התמימות. הוא [illegible] החינוך בבתי־הספר, שבו הוא [illegible] מקור התופעות החברתיות הללו [illegible] בחברתנו. הוא ביקר בהרבה [illegible] רק אצל הדתיים מצא חינוך [illegible] החיים ("אם כי רק בין אדם [illegible] אדם לחברו"), ואילו באחרים [illegible] להישגיות, ומה זה הישגיות [illegible] להיות עשיר, גביר. כולם [illegible] גבירים והדרך לכך אינה קלה [illegible] "עוקפים את הנורמות". היכן [illegible] ההסתפקות במועט, היכן הציונות [illegible] סוגרים לגבירים...

המונולוג הציוני נשמע לי כאילו [illegible] ממציאות שלפני עשרות שנים [illegible] מדבר היום במושגים כאלה [illegible] איפוא, לשוב לימינו ושאלתי [illegible] שם לב לעובדה, כי במקביל [illegible] הביקורת שלו נתגלו במשך [illegible] האחרונה פרשיות רבות [illegible] הנורמות. מה הקשר בין הביקורת [illegible] לבין הפרשיות הללו? האם [illegible] באמת ובתמים שאילו לימדו [illegible] ואת הערכים בבתי הספר [illegible] בתוכנו ארנסט יפת כוזה?

לא, יצחק טוניק אינו רוצה [illegible] לשאלה ספציפית, הוא אינו עוסק [illegible] כל עניינו להטיף לי ולכל [illegible] התקשורת נגד חוסר המודעות [illegible] החינוכי של הביקורת. הוא [illegible] לתומו, כי כלי התקשורת הם [illegible] שבאמצעותם אפשר לתקן הרבה [illegible] החברה.

אני מניח, כי הערתי בנאמנות [illegible] המסר של המבקר הפורש. [illegible] חלוק עמו בגישתו זו. איני [illegible] בחינוך, אך יפתים צמחו על רקע [illegible] חברתי מוגדר מאוד. משטר [illegible] פערים סוציאליים הגדולים [illegible] בדיוק המירשם לשמירת [illegible] ולדרדרות בפני התעשרות [illegible] על חשבון הכלל.

אבל איני עוסק הפעם בניתוח [illegible] החברה שלנו, אלא בתחום [illegible] הביקורת. אני בהחלט סבור, כי [illegible] מפסססת את האוצר [illegible] השנתיים של המבקר. אילו [illegible] מאמץ אמיתי, יכלה "להתפרנס" [illegible] במשך חודשים רבים על־ידי [illegible] הפרשיות שהמבקר מגלה [illegible] לנקוב בשמות האישים [illegible]

יש לי גם ספק לגבי "השיניים" [illegible] המבקר. כיצד קורה [illegible] עבירות שהוזכרו בדו"ח [illegible] חוזרים על עצמם כעבור שנה [illegible] באותם משרדים עצמם?

יצחק טוניק טוען, כי [illegible] בראשו מקיים קשר ישיר [illegible] המבוקרים ודורש מהם [illegible] אך ביודענו את כוחה של [illegible] אפשר לפקפק בהשפעת [illegible] לאותם משרדים. הנייר [illegible] היומיומית לחוור.

אתם רוצים דוגמה [illegible] מנסיוני האישי עם [illegible] קיבלתי תביעה (בצירוף [illegible] לשלם מקדמות מס לשנת 1987 [illegible] הנוגעת כידוע לעצמאים ולא [illegible] דווקא לא הרבה כסף [illegible] התשלום הזה במס ההכנסה [illegible] אבל זה שנים שאני כותב [illegible] למס ההכנסה שאיני עצמאי [illegible] תמיד — זרוק את התלושים [illegible] את הטעות בשנה הבאה [illegible] חוזרת על עצמה גם היום [illegible] אחרות, אתה מדבר אל הקיר [illegible] שגורלם של לא מעט [illegible] אינו אחר.

שלך בידידות,
מארק גפן

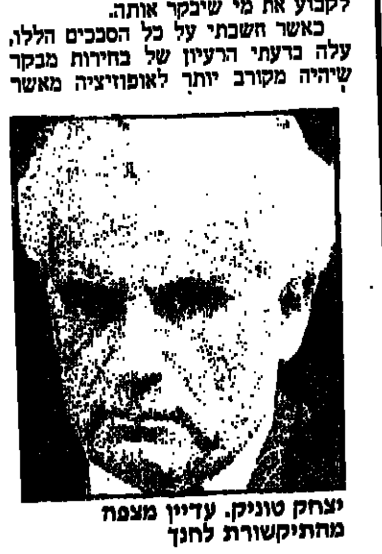
יצחק טוניק. עדיין מצפה מהתיקשורת לחנך

הלם לא עובר בירושה

עלילת "האופטימיסט" קוברת את המיתוס הסדוק של "ישראל היפה והתמימה לפני התרחשות החטא הקדמון, כיבוש השטחים" ● מחזה יהודי מאוד, הרבה געגועים ופחד מפני השלטון

מאת ישראל שמיר

הצגת "האופטימיסט", לפי סיפורו של אמיל חביבי, בתיאטרון חיפה, בעברית (לאחר הרצה בערבית), היא מאורע וציון דרך — לא רק מנקודת־ראות אמנותית גרידה. ההצגה ממחישה את השינויים אותם עוברת ישראל בשנים האחרונות, ואלה הם, אני שמח לבשר, שינויים חיוביים.

מאז אמיל חביבי, ערבי־פלשתיני־נוצרי־ישראלי מחיפה, ח"כ של מק"י, פירסם את "האופטימיסט" לפני יותר מעשר שנים, תורגם הספר לשפות רבות, אך לא לעברית. המו"לים לא התעניינו. בשנה שעברה הוא תורגם לעברית ולפתע היתה לו עדנה. המחזה לפי הספר תורגם ועובד לעברית על־ידי רמי לנדה, אשר נשפט בימי [illegible] לתקופת מאסר ארוכה בעוון פגישות עם הפלשתינים. כיום לא הולכים על דברים כאלה למלא — עובדה שהוכיחו אורי אבנרי בנסיעות ואמנון קאפליוק בטוניס. ובכן, דברים משתנים: ישראל התחילה לגלות את שכניה.

אך גם המסר האמנותי של ההצגה חשוב. יותר: פורמלית, הצגה לשחקן אחד, מוחמד בכרי. תיאטרון חיפה ויתר על היסוד היווני על הדרמה למען היסוד המזרחי של סיפור, העדיף את שחרזדה על פני סופוקלס. וזה מתאים לחומר, מאלף ומגרה. מוחמד בכרי נוכח את תדמית הערבי הגאה והכריזמטי של "מאחורי הסורגים" ומגלם דמות של אנטי־גיבור, ערבי שפלידוח וחסר חן. המשחק מעולה ושינוי השפה לא פגע בביצועו.

הערבים לא נחנו

עלילתו של המחזה מתרחשת בין 1948 לבין 1967 והוא קובר את המיתוס של ישראל שהיתה כביכול גן עדן לפני החטא הקדמון של כיבוש השטחים. אמנם המיתוס כבר נסדק על־ידי בני עדות המזרח שלא נהנו מהשלטון הפטרנאליסטי של מפא"י. עתה מתחוור שגם הערבים לא נהנו תחת שלטון אדוניהם המקפידים אך צודקים.

הסיפור של האופטימיסט הוא סיפור יהודי מאוד. יש בו זכר לחורבן, געגועים לקהילות שנכחדו מן העולם, הרבה פחד בפני השלטונות. כאשר מפציר האיש בבנו לשתוק, כאשר הוא מכריז על נאמנותו למדינה כאילו כפאו שד, נדמה היה לי ששומע אני את דודי יעקב, מהנדס בכיר במוסקווה. דודי יעקב הצליח לעבור את כל תקופת סטאלין בשלום. אך להישרדות היה מחיר. אני, שנולדתי לאחר מותו של סטאלין, [illegible] לו. רק אחר־כך הבנתי, שההלם של בני דורו — הימצאות על שפת תהום פעורה, הבטחה עם חורבן אורחות החיים, הצל של הגולאג — היה בלתי עביר, סופי.

הגיבור של חביבי הוא תוצר של הלם דומה. תהום נפערה בפני בני דורו ובלעה 90 אחוז מכל הפלשתינים — אלה ששכנו מעבר לקו הירוק. בקטע המרגש במחזה יושבים הפליטים בעכו, ממתינים למשאיות שיקחו אותם לגלות ונזכרים בשמות הכפרים שהיו ואינם. גם מי שזכה להשאר, נטבע בבשרו חותם כל ימחה של הלם, כמו בדודי יעקב שלא נכנס בשערי הגולאג.

גולאג מעבר לגבול

נוטים להאשים את השומר־הצעיר בהערצה לסטאלין. אך הסטאליניסטים האמיתיים היו אנשי מפא"י. בן־גוריון, בן דורו של דז'וגשווילי, ייסד את הגולאג שלו, מחוסר מקום, מעבר לגבול: מחנות הפליטים. ובגולאג זה עברה מחצית אוכלוסיית הארץ, לעומת עשירית אצל סטאלין. אין נושא שנקבר עמוק יותר בלב הסיכסוך על ידי השתקה ויצירת קונסנזוס מדומה: אין נושא חשוב יותר לבירור, לליבון ולפתרון.

מבחינה זאת, הצגת "האופטימיסט" משולה לפירסום של "יום אחד בחיי איבן דניסוביץ'" — היא מרחיבה את הידיעה אותה החלו לפרוש באחרונה תום שגב ב"1949" וד"ר בני מוריס. אין זה חשוב כלל, האם היה גירוש בפועל או "רק" אי־מתן זכות שיבה לבתים. השוד הגדול של 1949 הוא הבסיס של כל הצרות, ואין מנוס מטיפול בו — בדרך של הענקת זכות שיבה, במובן כלשהוא. תמים מי שמאמין באפשרות של הסדר על־ידי הנצחת העקירה דרך מתן העצמאות למחנות פליטים של רצועת עזה — לטוב או לרע מלחמת ששת הימים סגרה על האופציה הזאת.

אין דרך חזרה לישראל הקטנה, והמחזה של חביבי ממחיש שאין להצטער על כך. הדרך היא הדרך של מפ"ם ההיסטורית, ממנה ירדנו בדריפה אחר קונסנזוס — דרך של מדינה דו־לאומית עם זכויות שוות, במתכונת פדראלית. זוהי אחת האפשרויות של הבנת "האופטימיסט".

אופטימיות

ההלם אינו עובר בירושה: בנו של האופטימיסט מתנער משפלות־הרוח של אביו ומצטרף לתנועה לאומית — כך אנחנו, שלא ידענו את הטרור של סטאלין, הגענו לתנועת התנגדות למשטר ברוסיה. לכן, מי שמבקש ליהנות מפירות של 1948, חייב לקחת זאת בחשבון: הוא יצטרף להמשיך בטרור נגד הפלשתינים.

המחזה נגמר בהבאת הגיבור לבית־חולים לחולי־נפש: הוא מניף רגל לבן של כניעה מעל ביתו בחיפה בסוף מלחמת ששת הימים: מנוצח של 48' מצטרף למובסי 67'. אני יצאתי עם תחושה אופטימית: טוב שדברים מועלים על הבמה, טוב שאפשר לפתוח בוויכוח. אולי אף כיבוש הוא טוב כי שוב איחד את הארץ ואוכלוסייתה.

מוחמד בכרי בהצגת היחיד "האופטימיסט" ● מנוצח של 1948 מצטרף למובסי 1967. (צילום: מורל דרפלר)

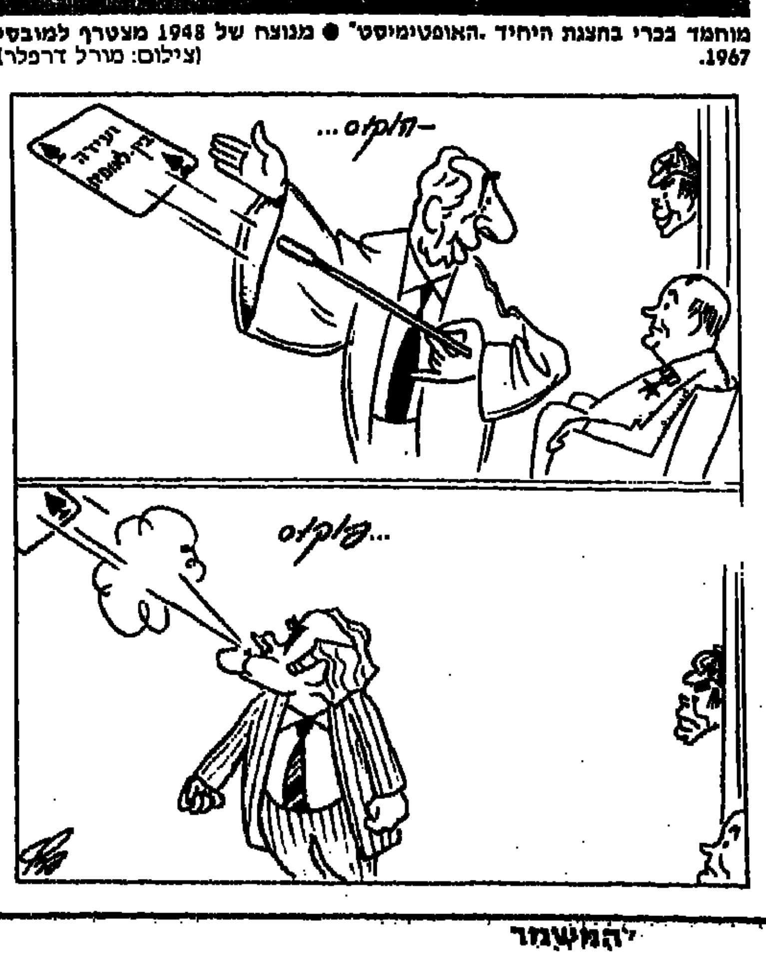

אומרי ה"הן" וגיבורי ה"לא"

מאת עבדאללה עיסה*

מילת "לא" היא המילה המאפיינת את תוכן הצהרותיהם ועמדותיהם של המנהיגים הישראלים בכל הנוגע להסדר שלום עם העם הפלשתיני, בה בעת שרוב מנהיגי ערב — ובכלל זה המנהיגות הפלשתינית עצמה — מביעים נכונות, או לפחות כך משתמע מהצהרותיהם, למצוא פתרון של שלום לסכסוך במזרח־התיכון.

ואם המצב הוא כזה, מתברר שמנהיגי ערב ומנהיגי ישראל החליפו ביניהם עמדות. כי בזמן שמנהיגי ערב היו "גיבורי הלאוים" המפורסמים, הופיעו הישראלים כאנשים הרוצים פתרון של שלום, וידם היתה, לכאורה, מושטת לכל מי שחפץ במציאת פתרון. היום הערבים, ובכלל זה הפלשתינים, מושיטים את ידיהם לשלום, אבל ידיהם נתקלות בסירוב ובהתחמקות של מנהיגי ישראל.

ולדוגמה: אוניברסיטת סאן־דייאגו בארה"ב, ביטלה מפגש שנועד לדיון בדרכים לדו־שיח בין צדדי הסכסוך המזרח־תיכוני. ביטול זה בא בעקבות ההחלטה שקיבל רבין, למנוע מאבו־דהמה ומנטשה, לצאת לארה"ב להשתתף במפגש הנ"ל. ועכשיו נשאלות השאלות: אם רבין ודומיו אינם רוצים שהפלשתינים ישתתפו במפגשים אלה, מפגשים שמטרתם לקדם סיכויי פתרון, אז מי כן ישתתף בהם? ומדוע מנהיגי ישראל מסרבים לשבת איתם ואינם רוצים לדבר איתם כדבר בני־תרבות אל בני־תרבות?

ואם מנהיגי ישראל ימשיכו לסרב לשוחח עם הפלשתינים, תעלה מאליה השאלה, האין סירוב זה ממריץ את הפלשתינים להמשיך בשיטת "האלטרנטיבה הצבאית" לפתרון הסיכסוך במקום האלטרנטיבה המדינית, המתבקשת. האיסור המוטל על מפגש עם פלשתינים ועל דו־שיח איתם, מנומק בסיכון בטחוני. אלא שאיסור זה הוא המסכן את בטחון ישראל — לא המפגש והדו־שיח, כי בטחון עם ישראל ומדינת ישראל תלויים בבטחון האחרים ובזכותם להגדרה עצמית. בלעדי עיקרון זה, כל ההחלטות הישראליות שנועדו כביכול להגן על הבטחון — הן הן שדווקא מסכנות אותו.

* הכותב נמנה עם "הרשימה האיסלאמית"

רשות הקורא

בצל "תיק אפרסק"

במציאות הפוליטית והחברתית של ישראל, מבקר המדינה ממלא תפקיד חשוב ביותר. פעמים רבות הוא מצביע על פגמים במינהל וחושף מעשי שחיתות, ופעמים שהוא שם אצבעו בתוך סכר שנבקע כדי להגן מפני שיטפון של שחיתות במינהל הציבורי. מועמד למשרת מבקר המדינה חייב להיות אדם המעורה בחיים הציבוריים, ואין לדעתי כל מניעה שיהיה גם מזוהה באופן פוליטי.

אחד המועמדים העיקריים לתפקיד המבקר הוא מנכ"ל משרד הפנים לשעבר, חיים קוברסקי. בתפקידיו הקודמים הוכיח כושר ניהול וכושר תיכרון ראויים לציון, כששירת שנים ארוכות תחת שרביטו של ד"ר יוסף בורג. עם זאת, אחראים המנכ"ל לשעבר קוברסקי, יחד עם שר הפנים לשעבר, גם על מחדלי משרד הפנים וגם על מעשי השחיתות ואי־הסדרים שהונהגו בו בתקופת כהונתם.

בכנסת העשירית טיפלתי בכמה גילויים של שחיתות ואי־סדרים במועצות המקומיות ברמלה, ראש העין והמושב שגב (לשעבר). בכל המקרים הללו התברר כי הועברו כספי ציבור בהוראת הנהלת המשרד, בתרגילי מימון סיבוביים, לידי מוסדות מפלגתיים של המפד"ל או לאנ"ש של המפד"ל. זה היה רק קצהו של הקרחון. חומר נוסף על מעשי שוחד ושחיתות ברשויות המקומיות ובמנגנוני משרד הפנים הועברו למשטרה, ולימים נודע תיק המודיעין בנושא זה כ"תיק אפרסק".

השר בורג (שכיהן גם כשר המשטרה) עשה מאמצים רבים (ובהצלחה לא מבוטלת) לחסל את התיק: פיטורי המפכ"ל הרצל שפיר, דחיקת רגליו של ויגל, לחצים על היועץ המשפטי לממשלה פרופ' זמיר, לחצים על מבקר המדינה ועוד.

לפי מיטב ידיעתי, פרשיות "תיק אפרסק" לא נחקרו כמעט בכלל, ועל כן רק חלק קטן מהן (חמישה מתוך מאות מקרים) הובאו לדין. גם במקרים אלה של שוחד ושחיתות (עם קבלות ועדים) נסתיימו התביעות בעיסקאות טיעון, דבר שמנע את הבאתו של שר הפנים ומנכ"ל משרדו להעיד בהן.

לא יתכן שמי שהיה בין האחראים לפרשיות "תיק אפרסק" שלא נחקרו עד היום, יהיה מבקר המדינה הבא. ועדת הכנסת, הדנה במועמדים השונים, חייבת לשקול את מועמדותו של חיים קוברסקי רק לאחר חקירה מקפת על חלקו בפרשיות "תיק אפרסק". תיקי המודיעין של המחלקה לחקירת הונאות של משטרת ישראל יוכלו בוודאי לסייע בחקירה כזאת, אם תהיה.

בעז מואב, ירושלים.

שבועה במקום ציון לאום

את המחלוקת בקשר לציון הלאום בתעודת הזהות ניתן לפתור לפי השיטה האמריקנית. דהיינו — קבלת האזרחות מותנית בשבועת אמונים למדינת ישראל.

נראה לי שאותם תושבים שאינם מזדהים עם הדגל וההימנון, לא ישבעו אמונים ויעדיפו להיות במעמד תושבי קבע בלבד.

הפיתרון המוצע עונה על הדרישות הבטחוניות. הופך את מושג האזרחות לכללי ומנתקו מן הדת.

יעקב גלבוע, מעגן מיכאל

הכוריאוגרף שנואש

מדוע נעלם איוון פלר מהאופק האמנותי של ישראל? פלר, כוריאוגרף יליד שוויץ, חי שנים רבות בארץ וביצע עבודות לפי הזמנות להקות בלט. כן עסק בהוראת בלט בלהקה של עמק הירדן. באחרונה נישא לרקדנית, פנינה רוקטש מ"בת־דור".

פלר קיבל מעמד של עולה, אבל יחס מוסדות הסוכנות לבעיותיו היה מתחת לכל ביקורת. מחלקת העלייה סירבה לתת לו הלוואה כדי לאפשר לו להביא את מטענו משוויצריה לישראל. למרות פניות רבות קיבל הלוואה זעומה בלבד, שלא הספיקה לכיסוי ההוצאות. נסיונותיו של פלר לקבל סיוע מצד עיריית תל־אביב ו"אמנות לעם", להקמת להקת בלט מודרני גם הם לא נשאו פרי. כעבור זמן מה נואשו פלר ורעייתו והחליטו להשתקע בז'נבה, שם מצאו עבודה בשטח הבלט והכוריאוגרפיה. בסיפור העקרה הנ"ל יש כדי להעיר על חוסר העניין מצד המוסדות האחראים לסייע בקליטת עולה שביקש לפעול במקצועו בישראל.

תיאודור דוקין, רמת־גן

המכתבים מתפרסמים לאחר עריכה לשונית וקיצורים, בשל חוסר מקום. קוראים הפונים למדור מתבקשים לכתוב בקצרה, בנושא אחד בלבד וברווחים כפולים בין השורות.
המערכת

שלימה ומחולקת

עשרים שנה לאחר איחודה של ירושלים טרם נעלמו המחיצות הלאומיות והחברתיות. מבחינה כלכלית ירושלים היא אחת. מבחינה פוליטית — היא נותרה מחולקת

מאת בצלאל עמיקם

איחודה של ירושלים בא בסערת קרב. ביוני 1967 היתה העיר עד אז מבותרת במלילי תיל ובחגורות מוקשים — לעיר אחת. אולם הצלקות שהטביעו 19 שנותיו של סכסוך הדמים טרם הגלידו. לישראלים, ועימם לעם היהודי כולו, היה איחוד ירושלים ביטוי נשגב של התרוממות רוח והגשמת כיסופים. לאוכלוסייה הערבית היה נצחון צה"ל זעזוע קשה. הערבים חשים עד היום תסכול מר, בושה והשפלה.

מועצת ירושלים הירדנית פוזרה והתושבים נאלצו להתמודד עם המנגנון הכובש, שלא היה לפי רוחם, ולא תמיד כרה אוזן לרחשי ליבם.

משקשטו שרות הקרב קיננה בקרב ההנהגה הפוליטית הישראלית תחושה, שהערבים יסתגלו למציאות הישראלית החדשה וישתלבו בה. מערכת שלמה של חוקים, המחילים על מזרח העיר את המשפט והמנהל הישראלי, הקלו על הצמדת חלקה הערבי של ירושלים לתחום מדינת ישראל.

היום, קרוב לעשרים שנה לאחר איחוד העיר, טרם נעלמו המחיצות הלאומיות והחברתיות. במרחק של זמן כאילו נשכחו הקשיים הראשונים של מגע בין שני עמים, של עויינות ואי-אמון. אין ספק כי מבחינה כלכלית צרופה ירושלים היא אחת. מבחינה פוליטית היא נותרה עיר מחולקת. מה התחולל בעיר הערבית מבחינה דמוגרפית?

נהנים משני העולמות

קלסתרה של העיר המזרחית שונה לבלי הכר מזה שהיה לה ביוני 1967. זמן קצר לאחר המלחמה נערך מפקד תושבים. תחום שיפוטה של העיר הורחב ונכללו בו מספר כפרים ופרברים שהוקמו בתקופת השלטון הירדני בסך הכל 66 אלף תושבים. היום נאמדת האוכלוסיה הערבית של ירושלים ב-130 אלף.

תושבי מזרח ירושלים לא הפכו בהכרח לאזרחי מדינת ישראל. קבלת האזרחות הושארה לבחירתם החופשית ואמנם, רובם ככולם העדיפו להשאיר בידיהם את הדרכון הירדני, שיתרונותיו רבים: מעבר חופשי למדינות ערב ושמירת הזיקה לממלכה ההאשמית. עם זאת הפכו תושבי מזרח ירושלים לישראלים, החייבים בחובות החלות על כלל תושבי הארץ. הם משלמים מיסים ונהנים מזכויות, ובראש וראשונה מקצבות הביטוח הלאומי, שהיו לנתח נכבד בהכנסה המשפחתית.

היתרונות במצב זה דרכון ירדני ותעודת זהות ישראלית הוא כעול. מירדן זורמות תמיכות כספיות ומישראל מגיעים תשלומים קבועים של הביטוח הלאומי וניתנים שירותי רפואה, בעיקר באמצעות קופת-חולים. מערכת תמיכה זו גרמה לכך שערביי מזרח ירושלים כמעט ולא היגרו מהעיר המאוחדת, תופעה שהיתה שכיחה בתקופת ירדן.

במחקר חדש על הישוב הערבי במרחב התפקודי העירוני של ירושלים, אותו ערכו ישראל קמחי ועימו הפרופסורים שלום רייכמן ויוסף שבייד עבור מכון ירושלים לחקר ישראל, עולה תמונה מעניינת: איחוד העיר פתח אופקים חדשים לערבים. האוכלוסיה גדלה, שטח העיר הורחב והמצב הבטחוני שופר. יחד עם זאת, עוצמת השפעתו של היישוב הערבי של ירושלים במרחב לא גדלה. אדרבא, התחוללו שינויים לרעה. בתחום המינהל נפגע מעמדה של ירושלים הערבית. משרדי הממשלה הירדנית ומסדי ריבונותה הוסרו ונסגרו. בתי המשפט המיוחדים לתושבי הגדה המערבית בוטלו. ירושלים איננה עוד מרכז מינהלי ומשפטי לערביי הגדה. האוכלוסיה הנזקקת לשירותים כאלה מוצאת אותם בערי הנפה.

תנופת בניין בעורף

החלת החוק הישראלי איננה מצמצמת בהטבות הביטוח הלאומי. היא כרוכה בהכבדת עול המיסים המוטלים על בעלי העסקים. כתוצאה מכך עולים מחירי השירותים והמוצרים. תושבי שכם, חברון ורמאללה ממשיכים לבוא לעיר לתפילה במסגדי הר-הבית, אך קניות הם מעדיפים לעשות במקומות מגוריהם. פרברי ירושלים שמחוץ לתחום השיפוטי שלה נתונים מתנועה מוגברת של קונים הרוכשים מצרכים בשוכם מירושלים לבתיהם.

לעומת זאת, כשמדובר במוצרי יוקרה תוצרת מפעלים ישראלים, אין הערבים מהססים לרוכשו גם במערב העיר. בתי החולים בירושלים זוכים לפופולאריות רבה בשטחים ותושביהם נזקקים לשירותיהם.

„מה שנשאר לנו היא חברת החשמל המזרח-ירושלמית" — יאמרו לך במזרח העיר. ואכן, החברה שומרת בעקשנות על מעמדה, תוך מאבק עם רשת החשמל הארצי.

יוקר המחיה בירושלים, המחסור בקרקע, הקשיים בהשגת רשיונות בנייה והפערים הגדולים שבין מחירי המקרקעין שבתחום שיפוט העיר לבין אלה שבפאתיה יצרו לחץ בנייה בפרברים המשיקים לעיר. כל העובר בכבישים המקשרים את ירושלים עם עורפה יכול להיווכח בתנופת בנין גדולה, הפוקדת את הרצועות הנפתחות מהעיר החוצה.

ההגמוניה של ירושלים הערבית בתחום ההשכלה נפגעה אף היא. שלטונות ירדן לא התירו פתיחת אוניברסיטאות בגדה המערבית וטיפחו את פיתוח המוסדות להשכלה גבוהה ממזרח לירדן. המימשל הצבאי עודד הקמת מכללות הגדה ומספרן מגיע היום לשמונה. בירושלים טרם הוקמה אוניברסיטה ערבית, חרף הדרישות ליסודה. בעיר המזרחית מצויים גרעינים של מוסדות להשכלה גבוהה וסביר להניח כי במשך הזמן יתפתחו לכדי מוסדות של ממש. הרשויות הישראליות אינן מעודדות מגמה זו כלל ועיקר.

הגירה פנימית וחיצונית

הריבוי הטבעי המהיר של ערביי מזרח ירושלים, כאחיהם תושבי הגדה הוא אחד מגורמי השינוי החשובים ביותר. תוספת האוכלוסיה איננה יכולה להיקלט בחקלאות, שכבר מיצתה את מירב אפשרויותיה, והיא נאלצת להגר אל העיר ופרבריה. ריבוי היורשים, שרק אחד מהם יכול לקבל את הנחלה החקלאית, יוצר עליהם לחץ לבקש פרנסתם מחוץ למקום הולדתם.

הריבוי הטבעי הוא תולדה של עליית רמת החיים, שיפור במצב התברואה ושירותי הרפואה. אם בעבר שיעור התמותה התקזז עם שיעור הילודה, הרי שלאור השיפורים בתנאים נטתה הכף לטובת הילודה. המסורת הערבית רואה בעין יפה את ריבוי הילודה והילדים. האוכלוסיה הערבית ממשיכה לדבוק בה, למרות השינויים שחלו ברמת החיים ובכלכלה. פה ושם, בעיקר בקרב הנוצרים, יש סימנים לירידת מספר הלידות, אך הדפוס השכיח עודנו הדפוס המסורתי של ריבוי ילדים.

בשעה שאוכלוסית הגדה המערבית גדלה בשני העשורים האחרונים ב-24 אחוז, היה שיעור הגידול בירושלים וסביבתה הערבית פי שלושה. בנוסף לילודה תרמו לגידול גורמי תעסוקה וכן תמריצים פוליטיים שניתנו על-ידי ירדן ואש"ף. אפשרויות התעסוקה הקורצות הטמונות בפיתוח היהודי וההטבות וטובות ההנאה מהצד הערבי ומחוקי הרווחה הישראלים עודדו תנועת הגירה לעבר ירושלים.

קרוב למחצית המועסקים הערבים באזורים המקיפים את ירושלים באים אליה לצורך עבודה. 15 אחוזים מהמועסקים בהר חברון המרוחק עושים בוקר-בוקר דרכם לעבר ירושלים. יש כאלה שבמשך הזמן הופכים את העיר או את שוליה למקום מגורי הקבע שלהם. היקף הבנייה הערבית בירושלים הוא אמנם גדול, וגדל מאז 1967 ב-119 אחוזים מעל ומעבר לגידול באוכלוסיה. אך לא כל הדירות מאוכלסות ולא ידוע מי הם הבעלים, היכן הם מתגוררים, במרחב או בחו"ל, ומה הן הסיבות לתופעה.

בניגוד ליישוב היהודי, המתפתח על בסיס של תכנון מרכזי, מתפתח היישוב הערבי מכוחו המצטבר של פעולות משפחות הפזורות במרחב. זה מכבר בשלה השעה לשלב את האוכלוסיה הערבית במערך היישובי המתוכנן, תוך התחשבות באופיה המיוחד.

ממחדלי מס הכנסה

שכחו לעדכן שיעורי הפטור בהכנסות מריבית

במס ההכנסה חיים עדיין בתקופת ההיפר-אינפלציה. במסגרת ההכנסות הפטורות ממס כלולה גם הכנסה מריבית על פיקדון שקלי שהופקד על-ידי יחיד כשהפיקדון (תפ"ס, פק"מ, פז"ק) אינו צמוד במלואו או בחלקו והפיקדון הינו על-פי תוכנית מאושרת על-ידי נגיד בנק ישראל. שיעור הריבית לשנה הפטורה ממס מגיע ל-300 אחוז. השיעור הזה קיים מאוקטובר 1984. כששיעור האינפלציה התקרב ל-400 אחוז לשנה, עד אז היתה האינפלציה בעלייה, ושיעור הפטור עודכן מדי כמה חודשים. למשל, מאוגוסט 82 עד אוקטובר 83 הגיע שיעור הפטור ל-100 אחוז. כאשר האינפלציה החלה לרדת, במס הכנסה חשבו שמיותר לעדכן את שיעור הריבית הפטורה ממס.

בתגובה למחדל הזה אמר אתמול ד"ר אבי הלפר, היועץ המשפטי של מס הכנסה, כי „ממילא המפקידים אינם יכולים [illegible] בפקדונות אלה ריבית גבוהה משיעורי האינפלציה. [illegible] בדרך כלל מופקדים בפקדונות אלה כספים [illegible] ופעמים רבות, בגלל שיעורי הנזילות [illegible] השנתית בפקדונות אלה על שיעור האינפלציה [illegible] בתקופות אלה כספים רבים בתפ"ס, פק"מ או פז"ק [illegible] גבוהות פטורות ממס.

לדברי ד"ר הלפר, בימים אלה מתקנים [illegible] הריבית השנתית הפטורה ממס, ולצורך זה [illegible] פיננסיים. בינתיים, ניתן עדיין ליהנות מגמלאות [illegible]

אורי נ[illegible]

דוד לוי בסבך ההדחות

בשבוע שעבר עברה שמועה כי אשר וינר, שכיהן כמנכ"ל משרד הבינוי והשיכון עד לפני כשנה, יחזור לתפקידו הקודם בגלל הצרות שרודפות את משרד הבינוי והשיכון מאז שסיים את תפקידו. לשמועות אלה אין שחר, וינר עומד לעבור ניתוח בעיניו ואינו כשיר לעבודה.

אשר וינר משמש עתה כראש שליחי הסוכנות בבריטניה. הוא יושב עם משפחתו בלונדון. לאשתו עבודה בה היא מחוייבת לשנתיים הקרובות. דוד לוי יודע שאין באפשרותו להחזיר את וינר. מקורביו של לוי מסרו, כי לשר התברר ששחרורו של וינר, בעל המוניטין במקצוע הבנייה, היה מקח טעות. אין בתנועת החרות מחליף לוינר, הם אמרו. לוי לחוץ: הוא אינו יכול למנות מנכ"ל למשרדו שאינו חבר חרות, למרות שיש במשרדו בעלי-מקצוע כמו איתן סורוקה, היכול למלא את תפקיד המנכ"ל, ובוודאי שלשלמה שטנר, שכיהן עד לאחרונה כמנכ"ל חברת שיכון ופיתוח כל הכישורים לכהן כמנכ"ל. השר פיטר את שטנר לאחר שפיטר שלושה חרותניקים ואותם השלושה דרשו את פיטוריו לשם איזון.

הכוונה לפיטוריהם של דוד מור, יצחק רגב וששון שילה, שעלו ללוי על העצבים.

בשיחה עם קבלנים התברר, כי ששון שילה עשה מאמצים גדולים ובשבועות האחרונים החל לתפקד כראוי, אך הסיכסוכים הפנימיים, בחרות וגם ב„מחנה לוי", היו בעוכריו.

הפיטורים בחברת „שיכון ופיתוח" נבעו, לדברי מקורבי לוי, מחוסר ההידברות בין יו"ר מועצת המנהלים, דוד מור, מראשי „מחנה לוי", שהתנהג בחברה ככל-יכול, לבין המנכ"ל שלמה שטנר, פקיד מקצועי, לשעבר מבכירי אגף התקציבים. שמור לא היה יכול לשאת אותו גם בגלל העובדה שהשר נועץ בו בכל הנושאים המקצועיים לאחר [illegible] לבריטניה. את מקומו של [illegible] הדירקטוריון תופס עדיין [illegible] מירושלים, שעבר מוניטין [illegible] ידי לוי כיו"ר הוועדה [illegible] הבנייה וקבעה את התחכ[illegible] הציבוריות והקבלנים [illegible] ותיק ב„חרות", מראשי „מחנה לוי" [illegible] הרגיש כי יש לו ניסיון [illegible] מכהן מ-1980 כיו"ר מועצת [illegible] החברה לשיקום הרובע היהודי [illegible] וכיו"ר מועצת המנהלים [illegible] האמורה לבצע את פרוייקט [illegible] בירושלים.

שלמה שטנר יעבור כנראה [illegible] והשיכון וייחזק את המערך [illegible] המשרד. לוי אינו יכול לוותר [illegible] העזרה שהושיט לו בחודשים [illegible]

חיים [illegible]

מחקר בבנק ישראל:

הפערים הבין-עדתיים בשכר עשויים להתחייב

● צמצום הפערים בשנות ה-70' הושפע מכניסת עובדים מהשטחים לעבודות בשכר נמוך

למרות שהמדיניות החברתית הביאה להעלאת רמת החיים, ולגידול ברמת ההשכלה של כל אחת מקבוצות המוצא, היא לא הצליחה להתגבר על השפעת אי-השוויון המקורי שהתקיים בין ילידי אסיה ואפריקה לילידי אירופה ואמריקה — קובע מחקר על התפתחות הפרשי השכר בין גברים יהודים מארצות מוצא שונות בשנות ה-70' שהוכן במחלקת המחקר של בנק ישראל.

מהמחקר עולה, כי אי-השוויון ברמת ההשכלה ובמקורות הכלכליים שעמדו לרשות המשפחות השפיע במידה ניכרת על ההשקעה בחינוך של ילדיהם, וכך התרחבו פערי ההשכלה והשכר בין הדורות.

עוד עולה מהממצאים, כי פער השכר בין הדורות בקרב ילידי הארץ גדול מזה שבקרב אוכלוסיית העולים, כתוצאה מפער השכלה עמוק יותר. לבני הדור הראשון בארץ השכלה רבה יותר מאשר לעולים. ילידי הארץ ממוצא מזרחי רכשו יותר השכלה יסודית ותיכונית, ואילו ילידי הארץ ממוצא מערבי רכשו יותר השכלה גבוהה. התוצאה — פער ההשכלה התרחב מאוד בין הדורות.

פער השכר הצטמצם במשך שנות ה-70' במידה ניכרת — מכ-25 אחוז בראשית שנות ה-70', לכ-16 אחוז בראשית שנות ה-80'. הגורם העיקרי לצמצום פער השכר. היו שינויים דמוגרפיים בהתפלגות קבוצות המוצא לפי גיל ולפי תקופת עלייה, קובע המחקר. אבל השפעתם של הגורמים המשקפים אי-שוויון חברתי הצטמצמה במידה פחותה. מדובר בהפרש שכר הנובע מהבדלים בשנות לימוד ובהפרש שכר בלתי מוסבר, הנובע מהבדלי איכות או מאפליה.

עורכי המחקר קובעים, כי [illegible] נובע מגורמים יציבים והוא [illegible] ולהתקיים גם בעתיד. הם [illegible] של הפרש השכר בשנות ה-70' [illegible] מכניסתם המוגברת של עובדים [illegible] שהחליפו יוצאי ארצות המזרח [illegible] ברמת שכר נמוכה, ומציאה [illegible] מקרים סוציאליים מכוח העבודה.

אורי נ[illegible]

100 ימי חסד לד"ר חת

אין לראות שום סיבה וטעם להצטרף למיתקפת הזעם הציבורית של מספר חברי-כנסת בקשר למינויו של ד"ר מאיר חת ליו"ר בנק לאומי. ככל מי שעסק בכלכלה בעשור האחרון, גם ד"ר חת היה מעורב בנושא הוויסות. אך לפחות התנגד לו וניסה למנוע אותו. הוא לא עלה על בריקדות ולא הפסיק את הוויסות בעצמו, אך גם שרים ונגידי בנק ישראל פחדו לעשות זאת.

כאשר יגאל הורביץ, שבתקופתו החל הוויסות המטורף והינתקות מניות הבנקים מערכן הריאלי, מכהן כשר בממשלה, קשה לקבוע כי כל מי שהיה מעורב בצורה זו או אחרת יהיה פסול לכל תפקיד, אלא אם כן ועדת בייסקי פסקה כך במפורש. אשר לחת, לא נקבע שהוא לא יוכל לכהן בעתיד בשום תפקיד במערכת הבנקאות הישראלית בארץ ובחו"ל, כפי שנקבע לגבי אחרים. אגב, כל יתר המועמדים היו אף הם מעורבים בצורה זו או אחרת בוויסות, כממלאי תפקידים בבנקים או בבנק ישראל.

היבט שני הוא, האם ד"ר מאיר חת הוא האיש המתאים לתפקיד זה בשעה זו. התפקיד יחייב לעשות סדר בבל"ל, להחליף מספר ניכר של בכירים שסרחו ולהרגיע את יחסי העבודה. מבחינת הכישורים הבנקאיים, איש לא מטיל ספק ביכולתו של מאיר חת. מבחינה מינהלית וארגונית הוא יצטרך להוכיח את עצמו, אך אין לפסול אותו מראש. לכן, מן הראוי להבטיח לד"ר מאיר חת לפחות פסק-זמן של 100 ימי החסד הניתנים לכל בעל משרה ציבורית.

קיימת בעיה נוספת, היא הפוליטיזציה המובהקת של הדירקטוריון, שהורכב ע"פי מפתח מפלגתי מדוייק למדי. אולם גם בנושא זה קשה לדרוש מגוף פוליטי כמו ההסתדרות הציונית שתתעלם משיקולי המפתח המפלגתי. לכן [illegible] צורך לבחון את המועמדים [illegible] כישוריהם ועפ"י רמתם המקצועית [illegible] הרצינות במילוי תפקידם. לכאורה [illegible] רוב המועמדים מעולם המינהל, [illegible] והעסקים ואין איפוא עניין ציבורי [illegible] המפלגתית הסמויה או הגלויה. [illegible] כן יערבו שיקולים מפלגתיים [illegible] הבנק. הדירקטוריון החדש [illegible] והעין הציבורית תהיה הרבה [illegible] האווירה שיצרה ההתקפה של [illegible] כנסת על מינויו של מאיר חת [illegible] עליו במילוי תפקידו [illegible] להידברות עם הנהלת [illegible] עובדי הבנק. גם דיון בנושא [illegible] יתרום דבר. יתכן כי ניתן [illegible] מועמד טוב יותר, אך אין [illegible] חייב להתפקד. לפיכך מוטב [illegible] חת להתחיל לעבוד, ולבחון [illegible] מעשיו בעתיד ולא לפי העבר.

צבי טימור

„ויזה" גם ברשת „קו-אופ"

חברת „כ.א.ל", המנפיקה את כרטיס האשראי „ויזה", חתמה על הסכם עם רשת ה„קואופ", שיאפשר לבצע קניות ברשת זו באמצעות „ויזה". במקביל נערכים ב„קואופ" להנפקת כרטיס אשראי עצמאי, שיכובד בשלב הראשון בסניפי ה„היפרים" בלבד. שני ההסדרים יופעלו לקראת מארס 1987.

עד כה כיבדו ב„קואופ" רק את כרטיסי האשראי של „ישראכרט", בגלל הזיקה בין שני הגופים האלה (חברת העובדים). ברשת השיווק המתחרה, „שופרסל," שהיא בעלת זיקה לבנק דיסקונט, מכבדים כיום רק את כרטיסי „ויזה" (החברה המנפיקה את „ויזה" שייכת לקבוצות בנק לאומי ובנק דיסקונט). אולם נודע כי באחרונה מתנהלים מגעים בין „ישראכרט" לרשת ה„שופרסל", כדי להגיע להסדר שיאפשר קניות ברשת זו באמצעות כרטיס „ישראכרט".

מחברת כ.א.ל' נמסר, כי גם ברשת ה„קואופ" ניתן יהיה לבצע קניות בשיטת „ויזה עדיף" ולהינות מהחזרי תשלום נוחים, כמקובל בכל בתי העסק המאפשרים תשלום בכרטיס „ויזה".

א.נ.

מוסדות ההשכלה הגבוהה

עושק שיטתי ע"י הקטנת השתתפות הממשלה

הביקורת על מוסדות ההשכלה הגבוהה, והליקויים החמורים שהיא חושפת, אינם צריכים להשכיח כי הבעיה הבסיסית של ההשכלה הגבוהה בארץ היא העושק השיטתי של מוסדות ההשכלה ע"י הקטנת השתתפות הממשלה. כך נפלו המוסדות האקדמיים קורבן לקיצוץ השירותים הציבוריים ולקיצוץ ההשקעות זה כ-14 שנה.

בשנת 1973 הגיעה ההשתתפות הממשלתית לכ-8 אחוזים מתקציב (ללא החזר חובות והוצאות ביטחון). לאחר שהונף גרזן הקיצוצים ירד השיעור ל-5.3 אחוזים ב-1975. ב-1981 תקופת הורביץ באוצר, השיעור ירד ל-4.4 אחוזים, וב-1984 ל-3.2 אחוזים. מאז יש עלייה מסויימת, לאחר שכל המוסדות צברו גרעונות עמוקים. בתקופה זו גדל ציבור הסטודנטים מ-40,000 ל-65,000 נפש.

מצב זה, בו המדינה מתנערת מחובתה לדאוג להכנת דור בעל השכלה כללית או טכנולוגית, מסכן את עתיד המדינה כמדינה מפותחת. סדרי העדיפויות המעוותים של הממשלה גורמים בזבוז עצום של הון אנושי. העיר על כך, בביקור שערכתי במוסד, המשנה לנשיא בטכניון, פרופ' אורי שמיר, שאמר כי למגמה לאווירונאוטיקה לא נתקבלו סטודנטים שעברו את דרישות המבחן בציון 87, בהעדר תקנים, ובעתודה האקדמאית לא נתקבלו אלא בציון 93. מכאן, שסטודנטים מוכשרים אינם יכולים ללמוד במקצועות נדרשים.

מקרב 3,412 מועמדים נתקבלו אשתקד לטכניון רק 1,489. מספר הסטודנטים בהנדסת מכונות, בהנדסת חשמל ובמדעי המחשב ירד. במקצועות אלה, רק כל סטודנט שלישי מבין אלה הרוצים ללמוד יכול לממש את ציפיותיו. המצב אינו טוב יותר גם בכל הנוגע לסגל ההוראה. אין תקציבים לקבלת סגל אקדמי זוטר, שימלא בעתיד את מקומם של הפורשים. בטכניון צפוייה פרישתם של 16 פרופסורים בכירים כל שנה, החל משנת 1986 ועד שנת 2000. לסגל בכיר זה יש למצוא מחליפים כבר כיום, כי הכשרת סגל בכיר נמשכת 8-9 שנים.

בשבח יוצרי הגרעון

הקיצוץ הסטנדרטי בתקציבי הממשלה אינו מתבטא רק במדידה כמותית, אלא גם בירידה איכותית. העבודה בקבוצות גדולות פוגמת ברמת ההוראה. מכשירי המדידה לצורך הלימודים הם בני 30 שנה. הטכניון אף לא יכול לחלום על החלפת המחשב המרכזי בהשקעה של 1.5 מיליון דולר, מסביר פרופ' שמיר. כל אלה מורידים את רמת ההוראה מהרמה האירופית המקובלת לרמה של טכ ב' או ג'.

גם המגבלות בקשר להשתכרות הסגל האקדמי הקיים גורמות נזקים משאבים. כתוצאה מכך מועסק הסגל הבכיר בייעוץ מסחרי. בקיץ מתרוקן הטכניון מעובדיו והקמפוס אינו מנוצל חלק נכבד של השנה, מה שנחשב למותרות גם במושגים של מדינות עשירות. אולם בישראל המצב נובע ממדיניות מוטעית של הממשלה ובשל דחיקת ההשקעה בהון האנושי למקום אחרון בסדר העדיפויות.

לעומת הביקורת של מבקר המדינה, הבודק באופן השוואתי תקציב וביצוע, ניתן אולי לשבח את המוסדות כאשר יצרו גרעונות ולא ירדו לרמה הנמוכה שהתקציב איפשר להם. כמובן, הדבר אמור לא כאשר מדובר על בזבוזים והוצאות מיותרות אלא כאשר מדובר ביצירת גרעון לשם קיום המוסד ברמה אקדמית נאותה. הממשלה הזאת מעדיפה לכסות חובות, מאשר לתכנן תקציב כהנחייה לפעילות. למזלנו, היו בקרב הסגל האקדמי כאלה שפתרו את הסכיזופרניה הזאת בין דאגה למוסד לבין דאגה לממשלה, לטובת הראשון.

ניתן לציין, כי דעות מוטעות של הסגל האקדמי עצמו מאפשרות לממשלה להמשיך במדיניותה החסלנית.

אין להטיל מס מיוחד על עיסוק אקדמאי

אחת הדעות הללו היא, כי ניתן להטיל עול גדול יותר על הסטודנטים ע"י הלוואה, שתוחזר לאחר גמר לימודיהם. שכר הלימוד הועלה, בעיקר בשנה האחרונה, פי שניים וחצי מ-600 - 550 דולר ל-1,450 דולר. אולם יש לזכור, כי סטודנט משקיע, נוסף על שכר הלימוד, 6 - 4 שנים של ויתור על השתכרות. גם לאחר מכן, כמהנדס מתחיל, הוא אינו משתכר הרבה יותר מעמיתו שצבר ותק בעבודתו. כלומר, הוא מתחיל ליהנות מפירות השכלתו כעבור כ-10 שנים מתחילת לימודיו. ההשכלה מקנה לו יתרונות רק לתקופה של כשני-שלישים מחיי עבודתו הפוריים. אם מהוונים את השקעתו העצמית של הסטודנט בשכר הלימוד, כולל הוויתור על הכנסה האלטרנטיבית בתקופת לימודיו, בתוספת ריבית יתברר כי הסטודנט עצמו השקיע את הסכום המקנה לו יתרון יחסי. הממשלה חייבת להשקיע את יתרת הסכום, כי ההשכלה מקנה לא רק יתרונות לפרט אלא גם לחברה. לפיכך, על הממשלה לממן את חלק הארי של ההשכלה הגבוהה ולדאוג להעמדת תקציבים בהיקף כזה, שאף סטודנט המוכשר ללימודים לא ישאר מחוץ לכתלי האוניברסיטה.

אין גם לקבל את השיטה המוצעת, המטילה מס מיוחד על בוגרי ההשכלה הגבוהה במשך שנים רבות לאחר סיום לימודיהם. למעשה, החזר הלוואה עתידית הוא מסוג מס כזה, שגם ישעבד את הסטודנט של היום לחוב עתידי. פערי השכר בחברה הישראלית אינם מצדיקים מס הכנסה נוסף מסוג כזה וגם אין בכך עידוד של צעירים מוכשרים ללימודים. ההשקפה הרווחת בקרב הסגל האקדמי, לפיהן יש להטיל מס כזה על הדור הבא היא איפוא נטולת בסיס מוסרי, אך גם כלכלי. בטכניון סבורים, כי יש להנהיג שכר דיפרנציאלי לטובתם בהשוואה לסגל אקדמי באוניברסיטאות. הם נגד שוויוניות במשכורות, כי עמיתיהם מהספרות העברית אינם צריכים להתחרות באינטלקט בארץ ובחו"ל. כמובן, ניתן לקבוע את שכר המרצים והפרופסורים לפי היצע וביקוש. או לפי מספר הסטודנטים של כל אחד. אולם גם גישה זו נציבה אלטרנטיבה בלתי הכרחית. שכרם של המרצים בטכניון צריך להיקבע לא כיחס למרצים בתחום אחר אלא בהתאם לצרכים. מה שניתן לומר גם על שכר של הסגל האקדמי בטכניון וגם על השכר ביתר האוניברסיטאות, שהוא אינו נמוך — אם מכלילים בו את כל ההטבות, השבתונים וקרן לקשרי מדע בינלאומיים — אך הוא מעוות.

פרופסור מן המניין משתכר 1,971 - 1,581 דולר לחודש, על-פי דו"ח מבקר המדינה, אך מקבל 5,529 - 3,972 דולר לחודש עבור שבתון ואף יותר, אם מצרפים לכך היטל מט"ח וכרטיסי טיסה. לא יתכן מצב, כאשר עיקר התגמול של הסגל הבכיר יהיה עבור התקופה של אי-עבודה, במקום עבור התקופה בה הם עובדים. חלוקה כזאת של התגמול מעוותת את הרצון לעבוד, את הרצון ללמד ומעניקה העדר עדיפות בולטת להישארות בארץ לצרכי מחקר או לצרכי הוראה. יש לשנות באופן דחוף את שיטת הגמול ולהכליל את התגמולים המיוחדים במשכורת הגלויה. יש יותר מאשר מקום לסברה כי מרצים מבוקשים היוצאים לחו"ל, עובדים ומשתכרים שם. לעתים קרובות השבתון אינו מנוצל דווקא להשתלמות. בשיטה הנוכחית, אומנם השבתון מהווה התמריץ הגדול לסגל האקדמי להישאר במוסדות בארץ. אך עם הסדרת המשכורות בצורה הגיונית יוצר תמריץ גדול יותר ללמד בארץ ופחות לתרום לחו"ל.

צבי טימור

מבזקים כלכליים

■ מפעל ההידראוליקה של התעשייה האווירית החליט להתחרות על קבלת העבודה של שיפוץ טנקים רוסיים, בשל מיעוט הזמנות שיש למפעל — כך נמסר בגליונו האחרון של כתב העת הצבאי „סוורד". העיתון, המופיע בשפה האנגלית, מקדיש את רוב מאמריו לתעשיות בטחוניות, לוחמה בטרור ויצוא בטחוני. הוא יוצא לאור בישראל ונשלח לנספחים צבאיים ולכתבי חוץ.

■ קיים קשר ברור בין תנאי השכר והעבודה הירודים, בדרך כלל, הקיימים בענף תחנות הדלק, לבין רמת השירות והסיכויים לקלוט בענף זה בעתיד כוח עבודה מיומן — טען המזכיר הארצי של איגוד עובדי תחנות הדלק, משה כלפון. בציינו כי האיגוד מבקש להיפגש עם שר האנרגיה לדיון בעתיד כוח האדם בענף.

■ יו"ר הרשות להגנת הצרכן בהסתדרות, נזהת קצב, פנתה במכתב ליו"ר התאחדות חיים קורפו, בבקשה כי יתערב באופן דחוף עקב סירובים של יבואני הרכב למכור או לספק רכב לצרכנים שכבר שילמו עבורו.

■ המכון לבקרת איכות שהוקם באחרונה בקיבוץ הזורע ישתף פעולה להחלפת ידע עם מכונים דומים בגרמניה ובאנגליה. בעקבות שיחות שנערכו באחרונה יוחלף בין המכון הקיבוצי לבין שני המכונים האירופיים ידע של שיטות כיול מכשירים ובקרת איכות מינרית. לרשות המכונים האירופיים יועמד הידע שהצטבר כבר בקיבוץ הזורע, ואילו המכון הגרמני והמכון באנגליה יעמידו לרשות הזורע ידע ספציפי שנצבר אצלם בשנים האחרונות. על הסכם שיתוף הפעולה בין שלושת המכונים התמה משלחת של קיבוץ הזורע שביקרה באחרונה באירופה ועמדה בקרוב על ההישגים הטכנולוגיים והמקצועיים אליהם הגיעו המכונים בגרמניה ובאנגליה.

■ הכבכב רכש באחרונה מחברת „כמאטריניק" הירושלמית מערכת אליפסק בסכום של אלפי דולרים, לשם גיבוי הציוד האלקטרוני שברשותו. מהנהלת הכבכב נמסר, כי מטרת הרכישה היא להגן על מכונות השיכוף והמערכות הממוחשבות הפיזיות באולם הכנס בלוד, בעזה וביהודה ושומרון מפני נפילות מתח והפסקות ברשת החשמל.

■ הכנסות המשק הישראלי מתיירות ירדו בשנת 1986 בכ-200 מיליון דולר. ירידה המשקפת את הפניקה שחלה אשתקד בתנועת התיירות לישראל — מסר מנכ"ל התאחדות המלונות בישראל, משה עמיר. על סמך נתונים שעובדו בהתאחדות לגבי השנה החולפת. מהנתונים עולה, כי ב-1986 חלה ירידה של כ-20% בהכנסות המלונות מתיירות, וירידה בהיקף דומה בס"ה הכנסות המשק מתיירות. על-פי הערכות כלכלני ההתאחדות, יגיעו ההכנסות מתיירות ב-1986 לכ-800 מיליון דולר לעומת כמיליארד דולר ב-1985. הכנסות המלונות מתיירות ב-1986 הסתכמו ב-190 מיליון דולר, לעומת 219 מיליון דולר בשנה הקודמת.

■ תיקרת הערבויות להבטחת אשראי של הבנקים תוגדל. החל מ-29.1.87 ב-1.5 אחוזים, בהתאם לעליית מדד המחירים לחודש דצמבר. בתיקרת ערבויות החכירות (ליסינג) לא חל שינוי. הנחיות על כך נמסרו לבנקים על-ידי מנהל המחלקה המוניטארית בבנק ישראל.

מסלול הכשרה מקצועי ראשון בסוגו לקצינים בכירים הנמצאים בתהליכי פרישה מצה"ל מאורגן בימים אלה בקבוצת הביטוח „מגדל". מדובר בקורס אינטנסיבי ברמה אקדמית, אשר בוגריו יועסקו בתפקיד מפקחי מכירות ב„מגדל". מנכ"ל „מגדל", אילן אורן, מסר כי „מגדל" קלטה בהצלחה בשנה האחרונה שמונה קצינים בכירים בדרגות סא"ל-אל"מ. העוסקים בתפקידי ארגון ומינהל. הוא הדגיש, כי כל הבוגרים שיעמדו בדרישות הקורס ייקלטו בחברה.

■ קונצרן מוטורולה הודיע כי חתם על הסכם ראשוני עם קונצרן טושיבה היפאני, שמשמעותו העתידית עשוייה להיות איחוד חלקי או מלא, בין חטיבות הייצור של מוליכים למחצה, שבבי זיכרון למחשבים ומעבדים ומיקרופרוססורים, כתוצאת שתי ההברות. על-פי ההסכם, ירכשו שתי החברות מוצרים זו מזו, ואף ישקיעו בפיתוח משותף של מוצרים במפעל חדש שיוקם בעיר סנדאי ביפאן. העלות הצפויה בעתיד הקרוב.

„האוצר יבקש להטיל מס על הבורסה ב-88"

הרפורמה הנוכחית היא שלב ראשון ובמהלך השנה אני צופה רפורמה נוספת, שבמסגרתה יבוטלו פטורים רבים. לאחר דיון ציבורי רחב, וב-1988 נוכל לבקש להטיל מס על רווחי הון בבורסה — אמר בסוף השבוע הממונה על הכנסות המדינה, ישראל ברוז, בפגישה עם כתבים כלכליים בתל-אביב.

ברוז אמר, כי אין חוק מס בעולם שאין בו סעיף של פטורים, ולכן צריך לבדוק עניינית כל פטור ופטור. הוא הדגיש, כי הרפורמה מיועדת להפנות משאבים להשקעה ולחיסכון.

לדבריו, אין כל כוונה שלא להטיל מס על רווחי הון בבורסה. אולם הוא טוען שהדבר אינו ניתן להפעלה עכשיו. „במדינות המערב, כל אזרח מדווח למס הכנסה. אצלנו, רק 17 אחוז מהמתפרנסים מדווחים. כך שאם נטיל עכשיו מס על הבורסה, איש למעשה לא ישלם אותו. המערכת של מס הכנסה אינה בנויה עתה לקלוט דיווחים מכל האזרחים. אבל הכוונה היא להתארגן לדיווח כולל של כל האזרחים. זה יהיה ניתן לביצוע ב-1988, אם נפעיל במהלך 1987 את המהלך השני של הרפורמה, על-ידי ביטול פטורים. ואז, אם הממשלה תחליט על מיסוי רווחי הון בבורסה, זהו אחד הפטורים הראשונים שהיא תצטרך לבטל.

הממונה על הכנסות המדינה שלל הטלת מס מהוון על הבורסה. לדבריו, יש בכך אי-צדק מוחלט, בעיקר כאשר רמת האינפלציה נמוכה.

א.נ.

גלגלי הבורסה

גל מימושים במניות הוריד שערים

למניות ההסדר היה אתמול עודף ביקוש של 1.5 מיליון ש"ח. בנק ישראל קלט חלק גדול מן ההיצע, שהביא לצמצום הירידות בשעריהן עד 0.1%. ערך השוק שלהן ירד ב-0.06% בלבד, בעוד שערך השוק של המניות החופשיות ירד ב-1.35%. מכל ענפי המניות עלו אתמול רק מוסדות מימון ב-0.04%, מסחר ושירותים ב-0.03% וחיפושי נפט ב-1.27%. בשוק איגרות החוב הסתכמו עודפי הביקוש ב-11.1 מיליון ש"ח, מזה 8 מיליוני ש"ח בצמודות למדד ו-3.1 מיליון ש"ח בצמודות למט"ח.

הציבור השקיע אתמול בקרנות הנאמנות כ-10 מיליון ש"ח.

הדולר השחור נע בירידה בין 1.58 ל-1.59 ש"ח.

בנק ישראל יציע היום לציבור במכרז שתי סדרות נוספות של איגרות חוב צמודות למדד המיועדים לצרכן, בערך נקוב כולל של 55 מיליון ש"ח. מזה 40 מיליון ש"ח ע"נ מסוג „גליל" לחמש שנים במחיר מינימום של 91% ע"נ ו-15 מיליון ש"ח ע"נ לעשר שנים במחיר מינימום של 85% מע"נ.

בשוק המניות ירדו אתמול 210 שערים, לעומת 87 שעלו ו-86 שנשארו בלי שינוי. מהם ירדו 40 כ-5% ויותר ו-20 עלו ב-5% ויותר. נרשמו 3 „מוכרים בלבד" ואף לא 1 „קונים בלבד". המחזור בשוק המניות עלה ל-22.5 מיליון ש"ח.

במניות ההסדר היו ירידות שערים. ירדו (ב-%): אי די בי רג' — 0.1; אגוד רג' — 0.2; מזרחי ש' — 0.1; פועלים מג' — 2.0; פועלים ש' — 0.1; כללי — 0.1 בל"ל — 0.1. לעומתן עלו ב-%: אי די בי ב' — 0.4; אי די בי א' — 0.3; מימון סחר 1 — 0.8; מימון סחר 5 — 0.8. תשואותיהן השנתיות נעו בין 17.74% (דיסקונט א') ל-17.9% (המזרחי ש'). הפועלים ש' — 17.88%. הפועלים מ' — 17.83%, בל"ל — 17.85%.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר היו ירידות שערים. ירדו: הספנות 0.1 — 9.8; הספנות 0.5 — 10.0; פי בי — 2.3. לעומתן עלו כללי מ"ר 1 ב-2.2%.

במניות חופשיות בלטה העלייה ב-15.2% במניות קרנן 5 („טראוליל" לשעבר). ב-10% עלו: דלק נפט 1, קצנשטיין 1, שמן, ח.י.ל.ן. לעומתן ירדו ב-10%: קונסורטיום 1, רסקו מ"ר, עיט 1 ו-5, כרטון 1, לנרקו 0.5.

בשוק איגרות החוב עלה ערך השוק של הצמודות למדד ב-0.17%, בעוד הצמודות למט"ח עלו ב-0.28%. המחזור בשוק אג"ח הסתכם ב-10.4 מיליון ש"ח.

במלווה קצר מועד נעו התשואות החודשיות בין 1.63% ל-1.69% והתשואות השנתיות בין 21.45% ל-22.10%, תוך מחזור קטן של 569 אלף ש"ח.

„הפנקה" הודיעה על קיום אסיפה שלא מן המניין של בעלי המניות ב-12 בפברואר. לשם קבלת החלטות על הגדלת הון המניות הרשום של החברה מ-30 מיליון ש"ח ל-100 מיליון ש"ח.

בנק כרמל: הדירקטוריון אישר המשך הפסקת המסחר בניירות הערך של בנק כרמל עד לקבלת הבהרות בקשר להעברת השליטה בבנק.

אלחנן הורוביץ

חיסכון לנופש, דיור והשכלה בבנק הפועלים

בנק הפועלים מפעיל שלוש תכניות חיסכון חדשות — לדיור, למימון לימודים להשכלה על-תיכונית וגבוהה ולנופש — המצטרפות לתכנית חיסכון לרכישת רכב שהבנק הפעיל לפני כחודש ימים.

ההלוואה לחוסך בתכניות אלה תינתן בתנאי ריבית מועדפים: בהלוואות לא צמודות לא תעלה הריבית לחוסך על 90% משיעור הריבית שיחול על הלוואות רגילות ללקוחות פרטיים ולפי שיעורי הריבית השוררים כיום, הריבית לא תעלה על 39.6% לשנה. בהלוואות צמודות למדד לא תעלה הריבית לחוסך על 95% משיעור הריבית המירבי החל על הלוואות צמודות למדד ולפי שיעורי הריבית כיום, לא תעלה הריבית על 12.35% לשנה.

תכנית החיסכון לדיור היא לתקופה של עד 8 שנים וניתן לחסוך בה בשני מסלולים — בהפקדות חודשיות או בהפקדה חד-פעמית. בתום תקופת החיסכון יהיה החוסך זכאי להלוואה מוגדלת לדיור בגובה סכום החיסכון המשוערך שלו — עד 60,000 ש"ח, כאשר סכום ההלוואה יכול להגיע עד שיעור של 60% משווי הדירה. ההלוואה תינתן לתקופה של עד 8 שנים ותקופת ההחזר שלה תהיה דומה לתקופת החיסכון.

תכנית החיסכון למימון לימודים על תיכוניים מיועדת לחיסכון בהפקדות חודשיות. כאשר תנאי הריבית בשני המסלולים, הצמוד למדד והצמוד לדולר, זהים לאלה החלים על תכנית החיסכון לדיור. ייחודה של תכנית זו הוא בכך שניתן יהיה למשוך את כספי החיסכון לשיעורין, אחת לשנה, במגמה לאפשר לחוסך לממן את הוצאותיו השנתיות לתשלום שכר לימוד והוצאות אחרות הכרוכות בלימודיו.

תוכנית החיסכון לנופש מאפשרת לחסוך לתקופות של 3 עד 9 חודשים, לפי בחירת החוסך, בהפקדות חודשיות או בהפקדה חד-פעמית. התכנית מבוססת על „פיקדון ברירת ריבית", המבטיח ללקוח ברירה אוטומטית בין ריבית משתנה לבין ריבית קבועה לפי הגבוהה מביניהן. וההלוואה לה יהיה זכאי הלקוח בתום תקופת החיסכון היא בסכום של עד 20,000 ש"ח (עד גובה סכום החיסכון) לתקופה של עד 12 חודש.

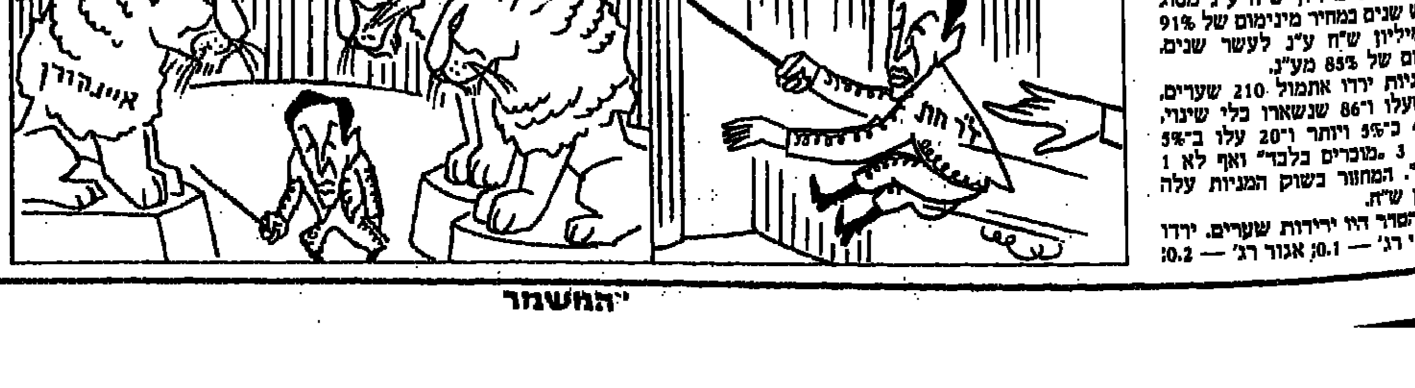

העורך הכלכלי: צבי טימור

מבט ראשון

תרגיל לשלושה שחקנים

מאת גיורא מנור

"האוזן הפרטית — העין הציבורית" מאת פיטר שיפר. תרגום, עיצוב ובימוי: שמעון בן־ארי; בביצוע השחקנים דבי בסרגליק, נועם כהן ודורון ציפרס.

שני המחזות הקצרים והמשעשעים של פיטר שיפר (שהתוכניה הנוכחית מגלה לנו ששמו, בעצם, לוין) כבר הוצגו בארץ לפני שנים רבות. המחזאי משתמש בעיקר באמצעים של התיאטרון המסחרי, הריאליסטי, הבנוי בעיקר על דיאלוג ומצבים אירוניים־מבדחים הדורשים משחק מעולה. שמעון לב־ארי, בעצמו שחקן מצויין, ניסה הפעם את כוחו בבימוי, ולמופע כל החסרונות של תרגיל.

הצד החזק בהפקה הוא המשחק. דורון ציפרס, המוכר מהפארסות שביים מיכאל גורביץ', מגלם ב"אוזן" את בוב, פקיד חובב מוזיקה. המנסה בעזרת חברו הממולח והפרחחי (נועם כהן, הוא "נועם ממרכז הבנייה") טה, לכבוש את לבה של עלמה, הנראית בעיניו העוטות דוק רומנטי סמיך כהתגלמות האידיאל הנשי. למעשה מתגלה דורין זו כייצור המוני, ודבי בסרגליק משכנעת מאוד בתפקיד זה.

בוב הזמין את הצעירה, שפגש באקראי בשעת קונצרט קלאסי, לסעודת ערב בדירתו הצנועה. וטד, "איש העולם הגדול," מתנדב לעזור לו באירוח. כמובן שהתרגיל מצליח עד כדי כך, שהעלמה החוסדה (פחות או יותר) מנסה לברר את מספר הטלפון של טד, או לפחות את כתובת הפירמה ששני הבחורים עובדים בה, כדי להמשיך את הרומן איתו.

הדיאלוג השנון מגיע לאוזנו הפרטית של הצופה ודורון מגלם את הבחור הנבוך בחן רב. נועם כהן מתאמץ קצת יותר מדי בתפקיד השוויצר. הלא כל תינו של טיפוס קשקשן כזה הוא בניגונות, בה הוא מסוגל להמציא תירוצים ולהיחלץ ממצבים מסובכים ומביכים.

אבל בתחום הבימוי ניכרת דלילות רבה בהולכת השחקנים על פני הבימה, ודלות בכל הנוגע לריהוט ולתפאורה. אם מותר לכנות קיר לבן עם מסך אפור "תפאורה". ברור לי, שהתנאים בהם עבדה הקבוצה אינם מאפשרים טכניקת בימה משוכללת. ובכל זאת אי־אפשר בימינו לסבול עליבות כזאת של עיצוב. כוסות פלסטיק מגעילות ריקות וצלחת ריקה, שאיש אינו מתאמץ לשכנע אותנו שיש בה אוכל. סעודה העורכת 3 דקות לכל היותר, כל אלה אסור שיהיו אפילו בתרגיל בימוי, שלא לדבר על הפקה המיועדת לקהל קוני־הכרטיסים.

המחזה השני עניינו רואה־החשבון (דורון ציפרס) החושד באשתו (דבי בסרגליק) ופוגש בבלש פרטי מקורי, אותו מגלם נועם כהן בצורה מבריקה. בסגנון פיטר פאלק (כולל מעיל גשם מרופט ופזילה). שעה שבמחזה הראשון הפער בין רמות "האישה האידיאלית" למציאות מחוייב המציאות הבימתית, קשה לקבל במחזה הקצר השני, שאשה זו באמת משגעת את שני הגברים. זו איננה גברת אלגנטית ולא נערה המונית, אלא סתם אשת־איש עייפה.

בחלק זה של הערב נודע תפקיד חשוב למונולוג הארוך. הבמאי בנה היטב את הסיפורים המשעשעים הללו, בהם מוסר הבלש המשונה דו"ח על המעקב שערך, אבל הזניח את המאזינים שלו, רואה החשבון, שיאושו וכעסו אמורים לגאות ולגעוש, ואשתו הנדהמת. הם פשוט מאזינים בנימוס ומצפים שהבלש יגמור את דבריו, וזה מונע מהשחקן והשחקנית ליצור סצינה של ממש.

גם כאן הבימוי לוקה בחסרונות רבים. שולחן עלוב, שאינו רומז אפילו על משרדו ההדור של בעל־בעמיו, ניצב באמצע הבימה, מיקום הקובע מראש כל המיזנסצינה תהיה סימטרית, חסרת עניין ונעדרת מתח. כי הברירה היא או לשבת מצד שמאל של השולחן או מימינו. וזה המנעד המרחבי כולו.

הבכורה נערכה באולם בית ההסתדרות ברמת־אביב, שתקרתו הנמוכה אינה מאפשרת לבודד את הבימה מיתר האולם בעזרת כמה פנסי־תאורה. המזרחים צללים מכוערים על הרקע, כי הבמאי כאילו לא שמע על תאורה צדדית. תנאים אלה יוצרים תחושה של חלטורה בבית־הבראה, וזה חבל, כי יש בכוחם של השחקנים הללו לשעשע.

אין זה תיאטרון "עני" במובנה הגרוטובסקאי של המלה, תיאטרון התלוי בשחקן לבדו, המוותר מרצון על אטריבוטים אחרים שלו. זהו תיאטרון דל, למרות שמחזות קצרים אלה נוצרו דווקא לבימה ריאליסטית, משוכללת. אלא אם כן היה הבמאי מעז להציגם בזירה. או מוצא איזה אמצעי אחר שהיה פותר את בעיות הטכניקה. ואפילו אם אין תקציב, אסור לוותר על כמה חפצים משכנעים ומסוגננים, אם אין רוצים להתגרות בצופה. אוזנו הפרטית של הצופה — הטקסטים — נלקחה בחשבון, ואילו עינו הציבורית יוצאת מופסדת.

"האוזן הפרטית והעין הציבורית" – האוזן נלקחה בחשבון. העין יוצאת מופסדת. דבי בסרגליק ונועם כהן

קונצרט ראשון

עוד נשמע עליו

מאת אביבה שלח

רם צמח, אילנה ורד ויפים ברונפמן עם התזמורת הפילהארמונית הישראלית בניצוחו של זובין מהטה, בקונצרט מס 5 של סדרת הקונצרטים לכבוד שנת המאה להולדתו של ארתור רובינשטיין.

התוכנית: שופן — קונצ'רטו מס 1 במי־מינור לפסנתר ותזמורת, אופ' 11; רחמנינוף — רפסודיה על נושא של פגניני לפסנתר ותזמורת, אופ' 43; סן־סנס — קונצ'רטו מס 2 בסול־מינור לפסנתר ותזמורת, אופ' 22, היכל התרבות, 22.1.87.

בקונצרט החמישי הזמינה הפילהארמונית את רן צמח הצעיר למלא את מקומה של פנינה זלצמן, שחלתה. בקונצ'רטו של שופן שניגן גילה צמח רגישות יפה וטעם רב ובוודאי עוד נשמע עליו בעתיד.

אילנה ורד. לעומתו היא פסנתרנית בשלה ומנוסה, מיומנת מאד, בעלת טכניקה מצויינת ומניפת צבעים מגוונת מאד. יש לה צליל גדול ומרשים וגם רגישות פליגרנית. [illegible] שהוואריאציות הבלתי חשובות של הרפסודיה לא היו בדיוק המדיום המתאים להפגין רבדים עמוקים יותר של אישיותה.

מלאה שמחת יצירה היתה נגינתו של ברונפמן. איש פסנתר אמיתי, שלא נבהל מן החומר שבידיו — הקונצ'רטו היפה של סן־סנס הוא מעצב אותו כלבבו, לוחץ [illegible] ומרפה בשמאל. מכה מחד ומלטף מאידך כשהקלידים חוגגים לפקודתו כמו [illegible] שלמה.

טלטלה עזה

מאת אביבה שלח

אלפרד ברנדל והתזמורת הפילהארמונית הישראלית בניצוחו של זובין מהטה, בקונצרט מס. 6 של סדרת הקונצרטים לכבוד שנת המאה להולדתו של ארתור רובינשטיין. התוכנית: בטהובן — קונצ'רטו מס 2 בסי־במול מז'ור לפסנתר ותזמורת. אופ' 19; בראהמס — קונצ'רטו מס' 1 ברה־מינור לפסנתר ותזמורת. אופ' 15. היכל התרבות, 24.1.87.

הם טמונים זה לצד זה בחלקת המוסיקאים בבית הקברות בווינה. בטהובן ובראהמס שעיצבו את המוסיקה המערבית. ברנדל, בן עידם, מבטא ביצירותיהם, בנגינה חכמה, שפע של תכנים ורגישויות, ביטוי לתרבות הגדולה שהוא מייצג ולאישיותו המיוחדת במינה.

בקונצ'רטו השני של בטהובן [illegible] השפעת מוצארט והמאז'וריות הקלאסית. אצל ברנדל זה הפך לסיפורה של הקלאסיקה במיטבה. כל משפט ברור, כל פראזה בנויה, אצלו הפרק השני היה ליצירת מופת. [illegible] של יופי ושירה. זו היא שרשרת רציפה של צלילי [illegible] המגיעים אליך מעולם אחר.

הקונצ'רטו של בראהמס לופת את [illegible] בזרועות ברזל כבר בפתיחתו המהממת, אך ברנדל הן נשאו בטלטלה עזה ולא [illegible] הסערות וכל ההתרגשויות היו בנגינתו.

הפרק השני, הקינה על מות שומן, [illegible] ל"צער עולם" שאין לו סוף, [illegible] ניחומים ורק הרונדו המשחרר [illegible] עימו תקווה.

מוסיקה

משחק המלכים

מאת דוד אור

פסטיבל רובינשטיין בישראל. במסדרונות היכל התרבות נערכים דיונים מאראתוניים לתוך ההפסקה. לופו או פוליני, ברנדל או צמח. מצעד המוזמנים העולמי של הפסנתר. אירוע כזה הוא חד־פעמי ואתה רואה על מדרגות ההיכל חיילים, תלמידי פסנתר עם פארטיטורות וכמובן פרוות ואנשי שם המכבדים את נוכחותם באירוע —לא את האירוע בנוכחותם...

כוכב הפסטיבל עד עכשיו הוא ראדו לופו הרומני, בן ה־34, עם הזקן הנזירי והנגינה הסוחפת. מבחינת השם העולמי והפרסטיז'ה ישנם בפסטיבל גדולים ממנו, אך הוא שכבש את הקהל. שלא כמו שאר הפסנתרנים, שבאים מנגנים והולכים, נשאר לופו לאורך כל האירוע. טיפוס מפרגן. אתה יכול לראות אותו ביציע הבמה, מלווה בעניין את נגינת הפסנתרנים האחרים והוא גם נענה [illegible] מספר אחד במשחק הכסאות המוסיקלי המתרחש בגלל ביטולים שונים. [illegible] לא הופיע — לופו מחליף; פנינה [illegible] חלתה — לופו נכנס לקונצרט [illegible] חוזרת אחת אפילו, פנינה זלצמן לא [illegible] עד יום חמישי. תפס את מקומה [illegible] הכסאות הפסנתרן הצעיר רן צמח. [illegible] עוד לא נגמר.

הביקורת העתונאית חורצת את [illegible] מדי בוקר, אך אני בקשתי לשמוע [illegible] מקצועית ממש. ישבתי עם הפסנתרן [illegible] יהלי וגמן, שמשום מה לא מצאה [illegible] הפילהארמונית תרי חשוב לפאר את [illegible] הפסנתרנים, וביקשתי ממנו את הערותיו [illegible] שלו. והנה הוא לפניכם, בלי מורא ובלי [illegible] פנים...

פוליני — פסנתרן מושלם. [illegible] משומנת. בקונצרט עם התזמורת היו [illegible] פריצות שבהן הורגש גם האדם שבו. [illegible] לא. בשליטתנו בכלי מתקרב לגאוניה [illegible] קראיין המנצח. אך אין לו שום [illegible] שחפת, לא טראגדיה, לא סבל ולא [illegible]

לופו — ממלא את השליחות [illegible] גם בשטח המקצועי הטכני, אך בעיקר [illegible] שיש לו זוהי אינדיבידואליות [illegible] מצפה בקוצר רוח לרסיטל שלו ביום [illegible] ברנדל — טכניקה קטנה, נגינה של [illegible] מוסיקה קאמרית. מוסיקאלי בסגנון [illegible] לא עושה שום דבר נגד הסגנון [illegible] שום דבר בעוזו. פאריה — פסנתרן [illegible] לנרות ממדיו הקטנים. יש התוצאות [illegible] בביצוע מופת. לא מתבייש להשתתף [illegible] ולמסור אותם. המון שמחת חיים.

יפים ברונפמן — שלמות [illegible] במוסיקאליות, כריזמה. יש תקווה [illegible] הקרוב יתחרה בגדולים ביותר. [illegible] הפילהארמונית קיפחה אותו במקצת. [illegible] מגיע לו לנגן גם קונצרט וגם רסיטל.

הפסטיבל נכנס לשבוע השני [illegible] מצפים לנו עוד לופו וברנבוים. [illegible] גם היא מורכבת מברונפמן ולופו [illegible] את כולם). אם לפי המודל של [illegible] נראות המגמות בפסנתר העולמי, [illegible] הוא עידון, ניכור, נגינה מושלמת [illegible] מפנמת ומודעת לעצמה ושמחת [illegible] רובינשטיין קצת חסרה לי.

מחול

לורקה בסגנון הפלמנקו

מחזהו של גארסיה לורקה "בית דונה ברנרדה אלבא", המתאר את רודנותה של אם על בנותיה אחרי מות בעלה, קסם כבר לכוריאוגראפים רבים. בראשית פברואר עומדת להגיע לארץ להקתו של רפאל אגילאר מספרד, שתבצע אצלנו את גירסתו שלו למחזה זה.

חלקה השני של תוכנית הלהקה האורחת נקראת "זהו פלמנקו" והיא אמורה לתאר בתנועה את שורשיו ומקורותיו של סגנון ייחודי זה.

תיאטרון המחול של אגילאר נוסד בשנת 1962 ורקדניו רובם סולנים של הבאלט הלאומי ממדריד ורקדנים צוענים מאנדלוסיה.

הלהקה מגיעה לישראל לפי הזמנתו של המפיק דני שלם ותופיע החל מ־6 בפברואר באיילת־השחר, — כפר־סבא, — תל־אביב, — גבעת־חיים, —חיפה, — באר־שבע וירושלים.

תיאטרון המחול הספרדי של אגילאר

מבט ראשון

אבן סגולה

מאת דורית קדר

מוזיאון היהלומים שליד בורסת היהלומים ברמת־גן אינו גדול־ממדים. עם זאת הוא בנוי היטב (תוכנן על־ידי דורה גת) והתצוגה הפנימית — מעולה (עיצוב פנים מאיר אהרונסון).

המוזיאון בא לאכלס את אבן החן הקטנה־גדולה — היהלום. הביקור, כמו גם ביאורי המדריכות, מאפשרים הסתכלות מעמיקה יותר אל חיי היהלום. מהותו, בריאתו, סוגיו, עיבודו, שימושיו השונים ותולדותיו...

הביאורים נעשים באמצעות כיתובים, ציורים, סרטים, סקיצות גראפיות ושחזור של אתרי כרייה לדוגמה. לכל אלו מצטרפים אמצעי תאורה נעה, הבאים להדגיש בכל פעם נושא אחר.

יתר על כן, בין התת־מחלקות (כרייה, עיבוד, שימושים תעשייתיים, חדר סוחר יהלומים וכו'...) נותרו מרווחים, המאפשרים ספיגת החומר שלב אחר שלב, ללא דחיסות יתר. התאורה הכוללת כהה ורק תת המחלקות מוארות — עובדה שמזכירה את מקור היהלום — פנים האדמה — והבהק הוא שווה ערך לאור הנובע מאבן זו.

מקורו של השם Diamond במילה היוונית ADAMAO, לאמור "אני מכניע, אני מאלף". ממילה זו נגזרו צורות נוספות, כגון Adamas Adamant שפירושן חוזק וקשיות מרובה. הוואריאציות שניתנו למילה במאות מאוחרות הולידו בסופו של דבר את צורתה הנוכחית.

בתולדות היהלום הוענקו לו ערכים מרובים — הוא שימש כסימן היכר לשכבה חברתית מכובדת; כאבן סגולה בעלת עוצמה מגית ועל כן נחשב כקמע; אגדות ומיתוסים התווספו סביבו כאשר הרעיון העיקרי הנו — היותו מוגן בבטן תהום, מוגן על־ידי מפלצות ונחשים מלמטה ונשרים טורפים ממעל. אוצר גנוז זה, בה בלתי נגיש, הפך לחשקת הגיבורים, העזים והיזומים, אשר יכלו למכשולים ולקשיים ודלו בסופם של ימים את — היהלום. השוואות עם מיתוסים הדנים בבריאה — מאלפות מאוד: העקרון המוליך במקרים אלו דומה — המאמין חייב לעבור דרך התחתים, להתחשל, להזדכך ורק או לבוא אל פי אוצר ההוויה.

פירושים של תיאולוגים שונים יוסיפו נופך משלהם — הגאיות, הנחשים, החשכה והתהום באים לציין את היצר, את הגופניות, את החומר. כאשר היהלום הנכסף, אבן המעמקים, הינו אלגוריה לנפש, לנשמה החבויה והכלואה, המוצאת לאור באמצעות הייסורים. (הסבר תיאולוגי זה שייך, על פי איפיוני, לדרך החשיבה הנוצרית, בעוד שהטנטרה העתיקה מהודו נוקטת דרך מנוגדת לחלוטין. על פי הטנטרה ה"יהלום", הווה אומר — משמעות הבריאה — יתגלה דווקא על־ידי הענקת החושים עד לסף היכולת, על־מנת שיהיו מהוקצעים דיים להבין לעומקם של דברים, מהויות והוויות).

במה זכה היהלום (יה הלום) שיהא מכובד ומבוקש, נושא לסחר בין יבשות, מביא משברים כלכליים, מרומם את בעליו ומשפיל את אלו שאין הוא נמצא ברשותם? ההסבר הכימי והגיאולוגי מפתיע למדי:

היהלום הוא פחמן טהור כמעט, המתגבש בשיטה הקובית. למרות נדירותו היחסית של הפחמן (רק כ 0.14 מכלל החומרים בכדור הארץ) הוא ממלא מקום חשוב ביותר בהרכב הכימי של החי והצומח — היסוד השני בשכיחותו אחרי החמצן. לכן מוצאים אותו בעיקר בשכבות גיאולוגיות שהצטברו בהן שיירי צמחים ובעלי חיים קדומים.

עובדה זו מקרבת אותו גם לאחד העקרונות המשותפים להרבה מיתוסים העוסקים בבריאה. עקרון זה דן בקשר ההדוק שבין החיים למוות. אחד יונק שורשיו מהשני, כאשר שני הפנים משוייכים לאותה מטבע.

מכאן גם שאל המוות, כאן אוזיריס, הינו גם אל המתחוריות והחיים. אל הפוריות והטבע דיוניסוס נולד לאם מתה... ואל החיים והשמש אפולו הוא גם אל המגפות והמוות.

בצורה דומה — היהלום נברא ממיתה ונבילה והוא דווקא עשוי מהפחמן השלילי ולאו דווקא מהחמצן החיובי...

ואכן למרות קרבתו הכימית לנפט ולפחם היהלום הוא בהיר, שקוף, זוהר, מניח לאור לחדור ודרכו על־מנת להחזירו. כאשר זוהר, הוא נדיר, קשיח מאוד, בלתי ניתן להכנעה אלא על־ידי עמיתו — היהלום... ועם זאת אין משקלו כבד והוא צף קל ואוורירי.

המוזיאון הוא בהחלט מקום לביקור, כמו גם הספריה הצמודה. מה שכדאי למנהלים לשנות היא נימת המסחור הקרובה לקיטש בחומר המבאר, המתלווה לסרט פרסומת ליהלומי ישראל. (שיא האבסורד היה ברעיון של היהלום כמקרב בין האומות...) והערה נוספת: המסחור והחוסר העדנה שבתערוכת הקבע המציגה תכשיטים תנ"כיים. חריג מן הנאמר הינו העיצוב בעל המעוף של לאון ישראל, כמו גם תערוכתו הנאה והיפה של האמן דוד בין.

הרדמת יתר

מאת יוסף שמי

המקרה הטראגי של יעל שריקי מצפת [illegible] לפני ערכאות משפטיות [illegible] יביעו את דעתם עליו. אך [illegible] של מות חולה לאחר [illegible] קרו לא פעם, לא רק בעת הפסקת [illegible] גם זריקת חומר הרדמה מקומי [illegible] שיניים עלולה להסתיים בכך.

[illegible] מכנים סינדרום זה בשם [illegible] — פגיעות יתר או רגישות יתר [illegible] למעשה, מדובר בתגובה אלרגית [illegible] שונים, לא רק לחלבונים. תיאור [illegible] תגובה אלרגית מצאו היסטוריונים [illegible] מלפני כ־4,500 שנה. זהו תיאור [illegible] של מותו של המלך מנס, אשר נפטר [illegible] עקיצת דבור או צרעה. הארס גרם [illegible] אלרגית ולמותו של השליט.

[illegible] המאה שלנו זכו שני חוקרים, [illegible] ופורטר, בפרס נובל, עבור חקר תגובה [illegible] של כלבים למנת רעל מסוג מסוים [illegible] החוקרים הוכיחו שהכלבים, אשר [illegible] לחומר זה, פיתחו נוגדנים [illegible] כאשר קיבלו בניסוי זריקה [illegible] של החומר הרעיל. החוקרים כינו את [illegible] בשם אנאפילקסיס. [illegible]

[illegible] התגובה האלרגית מופעלת על־ידי חומר [illegible] אלרגן, המופיע אחרי המגע [illegible] שבחומר המזורק. בתגובה [illegible] של הגוף נוטלים חלק מרכיבים [illegible] שונים. בראשית המאה רשמו החוקרים [illegible] אלרגיות על תרכיבי חיסון נגד [illegible] והדיפתריה. התגובה האלרגית נגבעה [illegible] שאת התרכיב יצרו בחיות ניסוי [illegible] לא רק חלבון מסוים עלול לגרום [illegible] אלרגית אלא גם הורמונים, אנזימים, [illegible] סוגי מזון, גם סוגים מסויימים [illegible] כגון אנטיביוטיקה ובמיוחד [illegible] ויטאמינים, ותכשירים הניתנים [illegible] כתרופות וכחומרי איבחון או [illegible] עלולים לעורר תגובה אנאפילקסית. [illegible] התשובה ברורה לשאלה כיצד פועל [illegible] האנאפילקסיס. התגובה האלרגית [illegible] גם אחרי נטילת תרופה דרך הפה [illegible] בזריקה.

[illegible] לחומר מסוים מגיב לרוב [illegible] נתקל שוב בחומר. קבלת זריקה או [illegible] תרופה גורמת לתגובת שרשרת [illegible] או כימית. החומרים הנוצרים בגוף [illegible] לשינויים בנטיות הדם, השינויים הכימיים והביוכימיים גורמים להיצרות ועד לסתימת הסימפונות, נפגמת אטימותם של כלי הדם, יורד לחץ הדם ומופיע ריפיון השרירים. במהלך התגובה האלרגית עולה רמת ההיסטמין בגוף. ההיסטמין הוא חומר המכווץ את הסימפונות וגורם לקשיי נשימה, וגורם להרחבת כלי הדם ולירידה בלחץ הדם, ובשל כך יש ירידה באספקת הדם לאברים החיוניים ביותר — הלב והמוח. התהליכים הם מהירים וסוערים ופגיעה באספקת הדם ללב ולמוח הם הם הגורמים לשינויים בלתי הפיכים, שהעיקרי בהם הפסקת תיפקוד המוח, ההופכת את האדם ל"צמח".

כאמור, במהלך התגובה האנאפילקסית נקבעה עלייה ברמת ההיסטמין בגוף, דבר הגורם לכיווץ הסימפונות, הרחבת כלי הדם וירידה בלחץ דם, הקאות ועוד. נוסף להיסטמין מעורבים בתהליך התגובה האלרגית גם גורמים אחרים בגוף, אך לא ברור מה תפקידם וטבעם.

לתגובה האלרגית פנים רבות. תלוי בכמות הגורם המוביל לתגובה, ודרך נטילתו. התגובה האנאפילקטית אינה של אבר מסויים, זו תגובה של המערכת כולה. חיצונית, קלינית, אפשר לראות את סימניה. בעור — אודם, נפיחות, גרדת, היצרות קנה הנשימה, הגרון, הסימפונות, ירידת לחץ הדם עד כדי אפס, הפרעות בקצב הלב; בבדיקת א.ק.ג. רואים נתונים הזהים לאוטם שריר הלב. וזאת בשל מצוקת אספקת החמצן. ירידה בלחץ הדם גורמת לתגובות ולנזקים בתאים העצביים ובמערכת העיכול.

אף ביחידה לטיפול נמרץ לפעמים לא ניתן להשתלט על התגובה הסוערת הקשורה באנאפילקסיס. הטיפול הטוב ביותר הוא טיפול מנע — למנוע היווצרות מצב של אנאפילקסיס. לכן, לפני כל טיפול מסוג של הזרקת חומר מרדים יש לשאול את המטופל על עברו. האם היתה לו פעם תגובה אלרגית לחומר מוזרק מסוג חומר הרדמה. יש לעשות בדיקות מקדימות, כמו הזרקת כמויות מזעריות של החומר, ולהמתין לתגובה. מי שהיה במצב של הלם אנאפילקטי צריך לשאת על גופו, על הידראו הצוואר, סימן אזהרה, למקרה של תאונה, כשהוא לא יוכל לרווח למטפל על עברו. ולמרות כל אמצעי הזהירות. קשה למנוע מקרים בודדים שלתגובה אנאפילקסית, שכן גם הזריקה הניסיונית עלולה שלא לתת אות אזהרה והתגובה תבוא דווקא בזריקה השנייה. בעבר היו מקרים רבים של תגובת אנאפילקסיס לפניצילין, ביניהם זכור סיפורו של רופא יהודי ידוע ומפורסם בוורשה, שטיפל בנכדתו ותוך כדי הזרקת פניצילין גרם לתגובת אנאפילקסיס ולפטירתה.

כיום יודעים יותר על התגובות, אך אין בידי הרפואה כדי להציל את כולם, כאשר הדבר קורה רחוק מן היחידה לטיפול נמרץ. יש סיכוי להציל אם הדבר קורה בבית־חולים.

נולד באפריקה?

בראשית שנות ה־80 אובחנה מחלת האיידס באירופה ובארה"ב ובמקביל אובחנה גם באפריקה. אולם בניגוד לאירופה וארה"ב, שכיחה האיידס באפריקה גם בקרב הנשים. העברת המחלה באפריקה היא הטרוסקסואלית.

הבדיקות שבוצעו ב־9 מדינות באפריקה הראו שכיחות גבוהה ביותר של המחלה בארצות אלה. 60 אחוז מהנבדקים היו בעלי נוגדנים לנגיף האיידס ללא סימני מחלה של ממש. לאור עובדה זו הועלתה השערה כי מקור מחלת האיידס הוא אפריקה. שתי עובדות מוזרות עולות בהקשר זה. האחת — השכיחות הגבוהה ביותר של נוגדני איידס היתה אצל ילדים מתחת לגיל חמש, והשנייה — השכיחות הגבוהה של נוגדני איידס היתה בקרב אוכלוסיה כפרית. דבר מוזר נוסף שהתגלה הוא הקבלה בין רמת הנוגדנים לנגיף האיידס ובין רמת הנוגדנים למלריה.

עובדות אלה גרמו לוונדלר ואחרים מאוניברסיטת גטינגן לחשוד, כי השכיחות הגבוהה של הנוגדנים לוירוס האיידס היא תוצאה חיובית כוזבת, "פולס פוזיטיב", של שיטת הבדיקה במעבדה. וונדלר וחבריו בדקו כ־6,000 דגימות של אפריקנים מ־9 ארצות שונות וחיפשו נוגדני איידס בעזרת שיטות בדיקה שונות.

הבדיקה שבוצעה בעזרת שתי שיטות שונות נתנה יסוד לקביעה, כי שכיחות נוגדני איידס באפריקה אינה גדולה יותר מאשר באירופה וארה"ב. מסקנה זו פורסמה על־ידי וונדלר "בבריטיש מדיקל ז'ורנל". התוצאות המעוותות של הבדיקות נובעות מן הסתם מהופעת נוגדני מלריה אצל חלק מהנבדקים מקרב בני אפריקה. המסקנה האחרת של החוקר — אין הוכחה שמקור האיידס באפריקה.

מחייך. האיידס לא יליד אפריקה.

קוצר נשימה באוויר יבש

מה הקשר בין לחות באוויר לבין התקפי קצרת אסטמה? בעבר נמצא כי קור ויובש מעוררים התקפים אסטמטיים. ירידת החום מ־23 מעלות צלסיוס ל־13 מעלות צלסיוס גורמת להופעת סימנים המעידים על "התעוררות" האסטמה.

בדרך כלל קשה לבודד את השפעת הלחות והטמפרטורה על האסטמה. חוקר מבית־החולים סנט־אדוארד בברמודה ניצל את התנאים הקהילתיים (והבידוד מהסביבה) המיוחדים של האי, כדי ללמוד על השפעת הלחות והטמפרטורה על שכיחות התקפי האסטמה. באיי ברמודה אין כמעט אלרגנים באוויר או זיהום אוויר אחר, דבר המקל על מדידת השפעת, של לחות האוויר והטמפרטורה. מסתבר שכאשר נושבת רוח צפון־מזרחית, הגורמת לקור וליובש, נרשמת עלייה בהתקפי האסטמה באי. רוח דרומית־מערבית גורמת עלייה בלחות ובטמפרטורה וירידה בהתקפי האסטמה. חוקר בשם קרים פירסם את ממצאי המחקר שלו בבריטיש מדיקל ז'ורנל. חשוב לציין שזה אחד המאמרים הראשונים המנסים לבודד את השפעת תנאי האקלים על התקפי האסטמה.

שאיבת יתר מסוכנת לבריאות

שאיבת יתר של המים היא בין הגורמים לחדירת מי ים ולעליית כמות המלחים בבארות שבאיזור החוף. [illegible] פרופ' הלל שובל בעלון [illegible] שהמוצא לאור על־ידי המכון הלאומי לבריאות הציבור. שאיבת יתר מעלה את ריכוז החנקות במים המסוכנים לבריאות. עקב שימוש רב בדשן חנקני בחקלאות, [illegible] את האפשרות של מיהול מי התהום במי גשמים ובכך היא מאיטה את התהליך של העלייה בחנקות.

[illegible] החנקות במי השתייה קשור עם [illegible] מתהמוגלובינמיה בתינוקות עד גיל [illegible] חודשים. כן יש חשש לקשר בין החנקות [illegible] להיווצרות חומר מסרטן בגוף האדם. [illegible] בשם ניטרוזאמינים. [illegible] כמות החנקות המותרת לפי תקן ארגון הבריאות העולמי הורדה מ־90 מ"ג בליטר ל־45 מ"ג. בארה"ב הורידו את התקן ל־40 מ"ג חנקות למי שתייה. בישראל עד כה לא נעשה שינוי בתקן הקיים.

עלייה בריכוז המלחים במים פוגעת גם בחקלאות וגם בבריאות האדם, במיוחד בשל עליית כמות הנתרן. בעבר הביאו בחשבון את אחוז הנתרן במים בעיקר מסיבות אסתטיות", של טעם המים. כיום יש דעה, המושתתת על מחקרים בארה"ב, כי לנתרן או נתרן־כלוריד בריכוזים גבוהים יש תפקיד בעליית לחץ הדם בכל הגילים. הדבר משמעותי לגבי אנשים הלוקים ביתר לחץ דם וחייבים לשמור על דיאטה. במקרה קיצוני על חולים אלה לשתות מים מזוקקים. פרופ' הלל שובל סבור כי ירידת מפלס הכינרת והקושי לשמור על נקיונם של המים, המצריך שימוש גובר בחומרי חיטוי, גורמים להיווצרות תרכובות חדשות, ובתוכן גם מסרטנות.

שוביניזם לא אקדמי

[illegible] נדהמתי לראות שאתה נוהג להשתמש [illegible] במונחים הפסולים בלות וקמילה [illegible] לתרגם את המונח הלועזי MENOPAUSE. לא זו בלבד שהביטויים [illegible] פסולים, אלא שהם גם רחוקים מן [illegible] והרבה נשים דווקא פורחות משעה [illegible] לפרק זה בחייהן, או מתחילות [illegible] חדשה; ויש גם מקרים של תום־וסת [illegible] נשים בנות שלושים וכמה. ומה תגיד [illegible] כל המונח הוא מונח זכרי — [illegible] ברור, כביכול אין לאשה קיום אלא [illegible] ומשפסקה הווסת, היא כבר קטלה. [illegible] בגלל הסיבות האלה אסרה האקדמיה [illegible] את השימוש במילה בלות או [illegible] המונח הנכון הוא חידלון וסת. מונח [illegible] יותר מהפסקת וסת". זו לשונו. של [illegible] שמתכתבו ביקשה שלא לפרסם את [illegible] לציין שהיא חברת האקדמיה ללשון.

ובכן, רצונו של בן אדם כבודו. הגיע אלי מכתב נוסף, מקיבוץ עין־שמר. ובו אותן טענות. המכתב הזה, לשם שינוי, חתום בראשי־תיבות.

המכתבים מגיבים על מאמר תחת הכותרת "עצמות שבירות". הדן בנושא אוסטאופורוזיס, בעברית נקבובית העצמות, ליקוי המופיע בתדירות גבוהה יותר אצל נשים עם הפסקת הווסת, או כפי שמורה לנו האקדמיה ללשון, בתקופה של חידלון וסת. אין לי יומרה להתווכח עם המלומדים־הבלשנים. אציין רק שב"הרפואה", כתב העת המכובד וכן ב"אנציקלופדיה רפואית למשפחה" בעריכתו של פרופ' יעקב רותם (הוצאת רביבים) משתמשים במונחים "קמלות" וגם "בלות" (בהרפואה). במילון מגידו אנגלי־עברי המילה MENOPAUSE מתורגמת ל"הפסקת הווסת" (הוצאה משנת 1982).

המערב הפרוע שונא כמרים

"השעה היתה 11 וחצי בלילה והיה לי חום גבוה". הכומר ריקארדו רזנדה פיגויירדו נכנס אל ה"חיפושית" שלו ונסע מרחק של כמה גושי בניינים אל מרכז העיר כדי לחפש בית־מרקחת פתוח. לפני בית־העירייה עצרו שוטר: "הניירות שלך, בבקשה" — זה היה מיותר לגמרי, שכן השוטר הכיר את ריקארדו היטב.

המדובר היה, איפוא, בהטרדה גרידא. אך הפעם קלע השוטר בול. ריקארדו שכח את ניירותיו בבית. השוטר עזב את משמרתו. עלה למכונית וציווה על ריקארדו לנסוע אל קסרקטין המשטרה שמחוץ לעיר. שם נאלץ למסור את המפתחות ולשוב הביתה ברגל. "והרי אינני נוהג ללכת לבדי ברחוב. אינני רוצה לתת אפשרות לאיש לרוצחני, בלא שיבחינו בכך".

ריקארדו הוא כומר בקונסייקאו דו ארגואייה, בדרומו של החבל ("המרינה") הדרום־בראזילי פארה. דהיינו ב"מערב הפרוע" של בראזיל, שבו זורמים המוני בני אדם נרדפים על־ידי תאוות בצע ותקווה אל יער העד כדי להרוס את הטבע ואת עצמם.

שם אין אוהבים את הכמרים ואין מכבדים אותם כראוי להם. שוב ושוב נהרגים שם כמרים ועוזריהם מכדורי ה"פיסטולייררוס" (אקדחנים) הנשכרים על־ידי בעלי האחוזות. ובעל המאה עודנו בעל הדעה בבראזיל, ומן המשטרה ומערכת המשפטים יש לצפות יותר להטרדות מאשר לצדק.

ריקארדו בן ה־34 מתייחס ברצינות לדברי הנצרות. הוא נמנה עם תומכי הזרם בקאתוליות הדרום־אמריקנית המכנה עצמו "תיאולוגיה של שיחרור". "אך אינני תיאולוג ולא מרען", אומר הוא: "רק כומר קטן ביער־העד". הרחק מספריות הכרך ניצב ריקארדו יום־יום בפני אותה מציאות, שהיא מקור ההתחדשות הנוצרית: שנאה, אונס, רצח. בקולו הרך והסבלני אומר ריקארדו: "את אהבת הזולת הנוצרית יש להפעיל".

"בעבר היתה הכנסיה היירארכית — אומר עוזר־הדיוט של הבישופות המקומית — ועוצמתה התגלתה במרחק מן העם. עבודת האלוהים היתה בבחינת מיסתורין. כיום משרתת הכנסיה את העם". אל פרוורי הכרכים הגיע המסר הזה זה־מכבר. כאן, בעובי יער העד, לפרקים קשה עדיין להתגבר על הנטיה למיסתורין המנחם. אחד הגורמים הן הכיתות הפרוטסטאנטיות הצצות כפטריות אחרי הגשם, ומעודדות את מנטאליות העבדות על־ידי שטיפת מוח בלתי־פוסקת. "אני מאושר, שכן לאו דווקא העושר מביא את האושר". שרים חסידיהן יום יום.

אך גרועה יותר היא העבדות המטופחת עדיין על־ידי בעלי־אחוזות רבים. הללו מביאים פועלים אל יער העד לשם ביעורו. שומרים חמושים מונעים את בריחתם. עוד לפני שבועות מועטים שיחררה המשטרה הפדראלית 50 פועלים חקלאיים ממחנה עבדים חבוי במעמקי יער־העד. ואכן נגד המצב הזה לוחם ריקארדו. הוא מנהל "ועדת הרועים הכפרית", הרושמת תלונות של שכירי־יום, מציעה להם עזרה משפטית ומפיצה בקרב הציבור מידע על הטרור היומיומי השולט עדיין אף ב"רפובליקה החדשה", הדמוקראטית, של בראזיל.

ריקארדו וחבריו קיימו פגישה של צאן מרעיתם, אשר בה נידונו מקרים שונים של דיכוי, ומייד אחר־כך הובילו במכוניתו שני דוודים של אוכל וערימת צלחות אל בניין המשטרה של העיר בת 25 אלף התושבים. בתאי המעצר יש מקום ל־25 אסירים. עתה מצפים שם 50 איש למשפטם, חלק מהם כמעט שנתיים. משני הצדדים מושיטים עצירים מראות דרך הסורגים כדי לראות מה מתחדש בכניסה. "אני בן העצבות והבדידות", כתב כאן אחד האסירים על הקיר. על ריצפת אגף התאים יושבים עשרה פועלים חקלאיים. אין הם יודעים מדוע הם נמצאים כאן. אין זה כנראה ידוע לאיש כאן. בעל אחוזה התלונן כי "פוסיירוס" (איכרים הכובשים קרקע בלתי מעובדת שאינה שייכת לאיש: אם כעבור שנה איש אינו מוכיח את בעלותו על הקרקע הזאת, היא עוברת לבעלותם) התיישבו על חלקה שלטענתו שייכת לו. איש אינו מנסה לבדוק את הטענה הזאת. המשטרה פשוט עצרה כמה איכרים שפגשתם באקראי באחד הדרכים. איש מהם לא היה "פוסיירו" על אדמת המתלונן. האיכרים נטלו את האוכל שהובא בהכרת תודה. מן המשטרה כמעט אינם מקבלים שום מזון.

מתחנת המשטרה אנו נוסעים אל פרקליט "ועדת הרועים". המכין תלונה כדי להשיג את שיחרורם של הפועלים. משם אנו ממשיכים אל השופט: "מחר אבדוק את המקרה", הוא מבטיח. הוא נמצא כבר 4 שנים בקונסייקאו ונחשב כאיש ישר. אך הוא רוצה שיעבירוהו: נקעה נפשו מן האיומים על חייו. מי שתומך כאן בצדק מתחייב בנפשו. ריקארדו והשופט מחליפים מידע. שוב מגיעות ידיעות על התעללויות מצד המשטרה. בעל עסק־קבורה מכפר סמוך הודיע, כי מגיעות אליו מן המשטרה יותר ויותר גופות בלתי־מזוהות, גופות עם סימני יריות, דקירות וגולגולות שבורות. לא נעשות נתיחות אחרי המוות. איש אינו רושם את המתים. בשלוש השנים האחרונות היו 150 כאלו. הקברן פוחד. הוא רוצה להכחיש את עצמו.

"עליך ללמוד לחיות עם הפחד", אומר ריקארדו לאחר ששאלתיו כיצד הוא מסוגל לחיות תחת איום מתמיד. לפני כמה שבועות נורה ידידו הקרוב, הכומר ג'וזימו מטויקאנטינופוליס, למוות באמצע הרחוב. אמו של ג'וזימו ביקשה מריקארדו להוציא מכם. "ואולם אמא שלי היא בעלת אמונה איתנה. היא בטוחה. כי לי לא יקרה מאומה", אומר ריקארדו. הוא כבר קיבל איומים רבים מצד בעלי האחוזות ומן המשטרה. זו האחרונה מנסה לסבכו בריב ברחוב, כדי שתהיה לה הצדקה לירות בו. אך ריקארדו נשמר מכל ריב. אחד מעוזרי כנסייתו צותת לשיחה בין אחד השופטים ובין בעל אחוזה שאמר: "טוב שהרגתם את ג'וזימו. מתי תשחררו אותנו מן הכומר שלנו?" —

האכזריות אשר בה נתקל ריקארדו על כל צעד ושעל רק מלבה את מעורבותו. אם לא ישתנה המצב באיזורים הנידחים של בראזיל, יגיעו הדברים בקרוב לכלל התפוצצות — הוא סבור. "אין זה תפקיד הכנסיה לנהל אירגונים חברתיים", הוא אומר; "אנו ממלאים תפקיד זה רק משום שהאיכרים עודם חלשים מדיי. אם יצמח כאן פעם איגוד מקצועי של פועלים חקלאיים, ימלא הוא את התפקיד. אזי אולי אנהל חוגים לתנ"ך ולברית החדשה", הוא אומר.

מאריו רופר. "ולטווכה"

המגיפות מגיעות העירה

במדינת פאראיבה, בצפון־מזרח בראזיל העניה, פרצה מגיפת המפשעה. עד כה מתו חמישה בני אדם, והתגלו 25 מקרים מאובחנים ו־40 בני אדם חשודים במחלה הזאת, שחוסלה בעולם כולו פרט לאיזורים העניים ביותר.

התפרצות המחלה הזאת, וכן הופעת קדחת הארגמן הבראזילית, שהינה קטלנית לילדים, והתפשטות המלאריה ושל מחלות מדבקות אחרות מאפיינות את הידרדרות מצב הבריאות בבראזיל אחרי הזנחת הטיפול הרפואי בשנות הדיקטאטורה הצבאית ובעקבות העוני באיזורים הכפריים וב"סלאמים" של הערים.

לדברי מומחים יהיה על ממשלת הנשיא ז'וזה סארניי להשקיע משאבים רבים בענייני בריאות, שאם לא כן תגיע בראזיל לנקודה שאין ממנה חזרה.

לדברי משרד הבריאות בבראזיליה זוהי ההתפרצות החמורה ביותר של מגיפת המפשעה בבראזיל מאז 1975. כאשר מתו ממנה 26 בני־אדם במדינת באהיה.

"בראזיל היתה 21 שנים תחת דיקטאטורה צבאית שלא דאגה לבריאות הציבור", אמר ד"ר דלוסמאר ד. דה־מנדונקה, המופקד על המאבק נגד המגיפה; "בעקבות התנהגות בלתי־אחראית זו חזרו לארצנו המחלות של המאה הקודמת".

שלטונות פאראיבה הורו לרסס 150,000 בניינים בקוטלי חרקים כדי להדביר את מעבירי המחלה.

הרופאים מציינים עליה חדה בשורה של מחלות בשנים האחרונות. כך, למשל, היו ב־1984 380,000 מקרי מאלאריה, לעומת חצי מיליון כיום, בעיקר באמאזוניה. כן קיימת עליה במספר החולים בלפרה, במחלות באזורי, במנינגיטיס וכן בעגבת ומחלות מין אחרות. בבראזיל נמסר גם על כמה מאות מקרים של איידס.

הדיקטאטורה הצבאית לא עשתה גם דבר להדברת מין היתושים המעביר את קדחת דנג ואת הקדחת הצהובה, שבראשית השנה הזאת נהפכה למגיפה, זו הפעם הראשונה בתולדות בראזיל. הרופאים בלמו את התפשטות המחלה, אך לדבריהם אפשר היה למנוע בכלל את התפרצותה.

במדינת סאן פאולו מתו ב־1984 10 ילדים מקדחת הארגמן הבראזילית. עד כה דווחו 70 מקרים של המחלה הזאת בישובים קטנים. ולדברי ד"ר לי האריסון מן המרכז האמריקני להדברת מחלות עלולה המחלה לקבל ממדים של קאטאסטרופה, אם תתפשט אל הערים הגדולות.

תנאי הדיור והתברואה החמורים ותת־התזונה בצפון־מזרח בראזיל מעודדים התפשטות מחלות. המונים רבים מן האיזור הזה זורמים אל הכרכים, וביניהם סאן פאולו, כדי להימלט מן העוני, ומתיישבים שם במשכנות העוני, בלא שזכו לחיסונים בפני מחלות למיניהן, ולדברי מומחים אין אפשרות לבנות די בתי־חולים כדי להדביק את גידול אוכלוסיית האביונים.

סטיפן פואל. "רויטר"

טלוויזיה

08.00 טלטקסט — עד כאן — חדשות קול ישראל. 08.03 שעת כושר. 08.15 אורחות — חטה"ב. 17.55 הופה היי — צוות הופה-היי ממשיך לשוטט בארץ ומגיע הפעם אל העיר חיפה. משתתפים: שלישיית כמו צוענים, ציפי שביט והאורחים רבקה זוהר, שלישיית אקרובטים ואחרים. 18.30 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 סקירת תכניות (ערבית). 18.35 ספורט (ערבית). 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 כותרות מבט. 20.02 המירוץ אחר הגלימה. 20.50 נקודת חן — סדרת טיולים עם אורי רביה. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 שלושה למעלה שניים למטה — הפרק השלישי: רוח רעה מצ'לטנהם. סבתא דפנה מחליטה להתעלם מנוכחותו של סבא סם. היא מגלה, כי הדבר אינו קל לביצוע. 22.00 זה הזמן — תכנית אירוח שבועית. מנחה: רם עברון. 22.50 ספנסר. בלש להשכיר — הפרק השישי: שודדים בתיכון. במשימתו של ספנסר לעיקוב אחר חשוד, העומד לגנוב יצירת אמנות יקרת ערך מן המוזיאון בבוסטון, מתבלבלות היוצרות, וספנסר נעצר באשמת מעשה הגנבה. בעוד הגנב האמיתי מצליח לחמוק. בניסיונו לאתר את מקום הימצאו של הגנב למד ספנסר, כי הגנב היה מונע בידי אדם שלישי שחיה סגור, כי על היצירה לשוב למקורה — ספרד. 23.35 סוף של יום וחדשות.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר. 07.09 בהאזנה נינוחה 09.00 קונצרט בוקר 12.00 מן הפרטיטה. 13.05 בהאזנה נינוחה 15.00 הסברה מוסיקלית מבעד של דביסי — תכנית שלישית. 16.00 מאולמי הקונצרטים בעולם — פסטיבל פרו מוסיקה אנטיקה — כרמן מאי 1985. 1. קונצרט לינדה. * טלמן: סויטה בלה מינור לחלילית ותז. כלי קשת * באך: קונצ'רטו בלה מג'ור לצ'מבלו, 2 כנורות ויולה וב.ק. * הנדל: קונצ'רטו גרוסו בסול מג'ור. א' 3 מס' 3. * באך: קונצ'רטו ברנדנבורגי מס' 5 ברה מג'ור. 2. הלהקה המוסיקלית מגרליץ אהבה וקינה ביצירות הייגריך שיץ. 18.00 דגש על הביצוע — כתת אמן. 19.00 תזמורות כלי נשיפה — פתיחות לזרזואלות ואופרטות. 20.05 אינטרלוד — רצף מוסיקלי. 20.27 מגישים שיר. 20.30 מאולמי הקונצרטים שלנו. מאה שנה להולדת ארתור רובינשטיין שידור חי מהיכל התרבות בתל-אביב. רסיטל: ראדו לופו — פסנתר. * באך: פרטיטה מס' 2. * מוצרט: רונדו בלה מינור לפסנתר ק. 511. * מוצרט: סונטה לפסנתר * שומאן: פנטסיה לפסנתר. אופוס 17. 23.00 מחוזרי יצירות — ויואלדי: הקונצ'רטו אופ. 10 לחליל וכלי קשת. באך: הסוויטות לצ'לו סולו.

רשת א'

07.57 מגישים שיר. 08.05 חוגה — עם בני הגדל. 09.05 טלדריו — שירות מידע למאזינים. 10.05 השיר לא תם — שירים עבריים. 11.10 השידור היומי לבתיה"ס ספור אני שומע — לכתות ב',ג'. — התוכי — מאת רוברה עומר. 11.30 היו שירים — פזמונים ישנים ואהובים. 12.05 שיר ופזמון. 13.00 חדשות ותכנית בצרפתית. 13.30 בראש צעיר — מגזין יומי לילדים ולבני נוער. 15.30 השכלה ודעת לכל — מבוא לתכנות ולהכרת המחשב — שימושי המחשב בחנוך. 16.05 מקום באמצע. 17.10 שירים עבריים. 17.20 האוניברסיטה הפתוחה - השתקפות השאלה הערבית בספרות העברית בארץ-ישראל מסוף המאה הקודמת ועד ימינו — הרצג יפה. כן יקר — שיחה עם אהוד בן-עזר. 18.05 מנחת ערב. 19.05 עיונים בפרשת השבוע. 19.30 שידורים לעולים. 22.05 לכל אדם כוכב — עם האסטרולוג אילן פקר.

רשת ב'

07.00 "הבוקר הזה". 08.05 "עושים עניין" — עם גני גוית ושלום קיטל. 09.05 "ביקור בית" — עם רבקה מיכאלי. 10.05 "כל צבעי הרשת" — מגזין יומי. 11.30 "סעו לשלום" — עם גדעון הרה. 12.10 "אלף-אלך" — ב"כית" — עם אהוד מנור. 13.05 "בחצי היום" — חדשות ופזמונים. 14.05 "בת צחוק" — הוי והומור 15.05 "רגעי קסם". 16.05 "שירים ושעורים". 17.05 "יומן כלכלה". 17.30 "על מסחרים ואנשים" — מגזין המשק והחברה. 18.05 "שעה חופשית" — מגזין שבועי לעניני תחור. 18.45 היום בספורט. 19.00 "היום הזה". 19.35 "דין ודברים" — מגזין לעניני חוק ומשפט. 20.05 "סולם המירות" — מצעד הפזמונים המסורתיים. 22.05 "סינת תג'או". 23.05 "משחקי לילה" — בעריכת זאב ענר

גלי צה"ל

06.05 "צלילי בוקר" — שירים עבריים. 06.36 "מוקדים עיר" — החדשות הראשונות של היום. 07.07 שבע אפס שבע — עם אלכס אנסקי. 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית. 09.05 "אילה בוקר" — עם אלי ישראלי. 10.05 הפסקת 10" עם מיכל ניב. 11.05 "בכן לעכשיו" — עם רפי רשף. 13.05 "בגישה יומית" — עם אורלי יניב. 14.05 "רו רה יוסי" — עם רוני לנץ ורוני קרסל. 15.05 "מה יש" — עם ארז טל. 16.05 ארבע אחרי הצהריים — שעה של שירים עבריים. 16.51 באוזן מילולי — פינתו של אבשלום קור. 17.00 "ערב טוב ישראל" — עם דן שילון, יעל דן וגוני סבירה. 18.05 ראיון מיוחד עם האלוף אורי שגיא — מפקד חילות השדה. מראיין: נחמן שי. 18.45 "משולש" — עימות יומי בענייני השעה. 18.57 הודעות לחיילים. 19.05 פזמונים לכולכם. 20.05 "לאור הזכרונות" — אבי קורן משוחח עם אילנה רובינא על אמה, השחקנית המנוחה חנה רובינא (ש"ח). 21.00 מבט לחדשות. 21.30 "לילה לא שקט" — פזמונים ישראלים. 22.05 "על הדבש ועל הכיפאק" — שירים שהחבר'ה אוהבים. 23.05 "תוצרת הארץ" — פזמונים ישראליים. 23.55 "שיחת חצות" — עם המחזאי יוסף מונדי. 00.05 ציפורי לילה — עם גילת נואב. תוכנית מוסיקלית בנימה אישית. 02.05 לא רוצים לישון — מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה.

שידורי צה"ל FM

20.05 "צער וחצי" — ריווחים ישירים ממשחקי הליגה בכדורסל, עם אלי ישראלי. 22.05 "על הדבש ועל הכיפאק" — שירים שהחבר'ה אוהבים. 23.05 "לילה לילה" — עם יואב קוטנר.

רשת ג'

06.11 "בחזרה לאור" — להיטים וותיקים. 07.07 "שיר בבוקר בבוקר" — שירים ופזמונים ישראלים. 09.05 "כה, כבר תשע" — עם אבי אתגר. 10.05 "שבעים מי יודע". 11.05 "שעה תמימה" — עם מלאכי חזקיה. 12.05 "רק מוסיקה". 13.05 "רק בימי חול" — עם מנחם פרי. 14.05 "סומון חוזר". 15.05 "חדש, חדש, ומחודש" — עם שוש עטרי. 16.05 "הצנה יומית". 18.05 "היה..." — מצעד פזמוני העבר. 20.05 "לי ולך" — שיר וברכה. 21.05 "קצה אחרת" — סוף מתקדם — עם אורלי מורג. 23.05 "הלילה הוא שירים".

קולנוע

תל-אביב

9.30 ,7.15 ,4.30

אסתר: שיפוט מהיר 9.40,7.15,5
אורלי: חורה לנעורים 9.30 ,7.15 ,5
בית לסין: מנהטן 23.15
בן-יהודה: משפט הנשרים 9.30 ,7.15 ,5
טעם החיים לפי מונטי פייתון 23.45
גת: ג'ק פלש המקפץ 9.15 ,6.15 ,3.15
גורדון: אוונטי פופולו 9.30 ,7.00
דקל: הסיגליות הן כחולות 9.30 ,7.15 ,5
דרייב אין:
אהבה בשחקים 9.45 ,7.45 ,5.45
זמיר: בית ספר לשוטרים אהבלים 9.30 ,7.15 ,5
לימור חדש: להתחתן שנית
מוזיאון תל-אביב: סיפור מהחיים
סינמה 1: הקוטב הלוהט 9.30 ,7.15 ,5
סינמה 2: אהבה בשחקים 9.30 ,7.15 ,5
סאר: אהבה נדירה 9.30 ,7.30 ,5
סארים: את מכוכב אחר 12, 2, 7.15, 9.30
מציצים 23.30
רב-חן:
חן 1: חטיפה נעימה 9.50 ,7.30 ,5
חן 2: ג'ושוע אתמול והיום 9.45 ,7.25 ,5
חן 3: מלקולם 9.45 ,7.40 ,5
חן 4: דונה פלור 9.45 ,7.40 ,5 ,2 ,11
חן 5: קטיפה כחולה
שחף: חנה ואחיותיה 9.45 ,7.40 ,5 ,2 ,11
תל-אביב: חוץ ורעם 9.30 ,7.00 ,4.30
תכלת: כולם נפלו על הראש 9.30 ,7.15 ,5
9.30 ,7.15 ,4.30

רמת-גן

אואזיס: ג'ק פלאש המקפץ 9.30 ,6.40 ,4
לילי: חנה ואחיותיה 9.30 ,7.15
ארמון: חמושים ולא מסוכנים 9.45 ,7.30 ,5
רב-גן:
גן 1: חטיפה נעימה 9.40 ,7.20 ,5
גן 2: זכרונות אהבה מפירנצה
גן 3: מלקולם 9.40 ,7.20 ,5
גן 4: ג'ושוע אתמול והיום 9.40 ,7.30 ,5
9.15 ,6.15

ירושלים

אריסון: חורה לנעורים 9.30 ,7.15 ,4.30
אורגע: על בלשים ותחיכות 9.15 ,7 ,4.30
בית אגרון:
אנשים יפים 16.00
שים סם על הפס 17.30
יפה כוורוד 19.30
מונטי פייטון בריאן כוכב עליון 21.30
כפיר: חנה ואחיותיה 9.30 ,7.00 ,4.30
אורגיל: חטיפה נעימה 9.15 ,7 ,4.30
מיטשל: משימה 9.00 ,7.00
סמדר: המכבסה היפהפיה שלי 9.30 ,7.00
הבירה: אוונטי פופולו 9.15 ,7.15 ,4.30
אוריון
אור 1: רומן הרמים 9 ,6.30 ,4
אור 3: המשימה האחרונה 9.00 ,7.00 ,4.30
אור 4: שתי אצבעות מצידון 9.00 ,7.00 ,4.30
אור 5: צבע הארגמן 9.00 ,7.00 ,4.30
עדן: בית ספר לבלשים אהבלים 9.00 ,7.00 ,4.30
תיאטרון ירושלים: שואה
חלק א' — חול 18.30
חלק ב' — חול 13.00

חיפה

ארמון: שיפוט מהיר 9.00 ,6.30 ,4
אורה: רומן במכונית 9.15 ,7.00 ,4.30
חן: חטיפה נעימה 9.15 ,7 ,4.30
עצמון 1: חורה לנעורים 9.15 ,7.00
עצמון 2: אוונטי פופולו 9.30 ,7.15 ,4.45
פאר: ג'ק פלאש המקפץ 9.15 ,7.00 ,4.30
קרן אור, המחודש: ג'נג'ר ופרד 9.15 ,7.00 ,4.30
רון: בית ספר לבלשים 9.00 ,6.30 ,4
אמפיר 4 מקצוענים בשליחויות 9.15 ,7.00 ,4.30
אורלי: הנבל הבורמזי 9.15 ,6.45

נתניה
שרון: שואה - חלק ב'
סטודיו: אוונטי פופולו

חולון
סביון: חנה ואחיותיה
מגדל: תרגיל לרוצחים מתחילים
ארמון: עיר ללא רחמים

בת-ים
עצמאות: הטרמפיסט

הרצליה
היכל: פולטרגייסט II
מלון דניאל — האודיטוריום: צביטה בלב

עכו
אודיטוריום: מרגלים שכאלה
ב', ד', ה'.

באר-שבע
חן: גיבור מגזע אחר

פתח-תקוה
היכל 1: שוטר ללא חוק
היכל 2: חורה לנעורים
היכל 3: איש הנצה

עפולה
מופתרון: בעקבות הכוך

רעננה
אורות: משפט הנשרים

גבעתיים
הדר: פולטרגייסט II

תיאטרון

הבימה — התיאטרון הלאומי
הערב יום ב', 26.1
בבתא: 20.30
חדוד ונוח: 20.30

צוותא — לתרבות מתקדמת
יום ב' 26.1 בשעה 16.30 על "מצבה של האשה בתנועה הקיבוצית" תשוחח ד"ר מיכל פלג
20.30 בשעה "החילוני האחרון"
בשעה 22.00 "השירה עוברת" עם רוני ידידיה

שרותים • עזרה • התחבורה

תורנות בתי-מרקחת

בת-ים
גני בת-ים — הנביאים 3
חולון
אהרון — הופיין 52
ירושלים
בית הכרם — בית הכרם 19
נתניה
קופ"ח כללית — ברודצקי 31
פתח-תקוה
קופ"ח — חיים עוזר
רמת-גן
גרמזה — ביאליק 50
תל-אביב
לב העיר — אחד העם 69 קופ"ח מאוחדת — שפרינצק 15
חיפה
יבנה — אבן סינא 7
רעננה - כפ"ס
רוקסטר — ששת הימים 47 כ"ס

משטרה

ירושלים, תל-אביב, חיפה, רמת-גן, בני-ברק, חולון, פתח-תקוה - טל' 100. באר-שבע, נהריה, נתניה, נצרת - טל' 100. אילת - 244; חדרה - 22444.

תורנות בתי-חולים

תל-אביב והמרכז
• בית החולים ע"ש שיבא תל-השומר - כל המחלקות - כל השבוע.
• בית החולים בילינסון, פתח-תקוה - כל המחלקות - כל השבוע.
• בית החולים ע"ש רוקח, תל-אביב - בימים ב', ד', ו' - כירורגיה ופנימית. ילדים - כל השבוע.
• בית החולים איכילוב, תל-אביב - בימים א', ג', ה' שבת - כירורגיה ופנימית.
• בית החולים וולפסון, חולון - כל המחלקות - כל השבוע.
• בית החולים אסף הרופא - כל המחלקות - כל השבוע.

נתניה
• בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים - כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
שערי צדק - עיניים
ביקור חולים — ילדים
הדסה ע"כ — פנימית, כירורגית, אורטופדית, א.א.ג.
משגב לדך — נשים

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'-ה' בין 08.00—20.00, בימי ו': 08.00—15.00. טלפונים: 03-433500, 03-433500.
יד ביד - אוזן קשבת בטלפון לילד ולנער - קו לנער במצוקה ת"א - 226027 (24 שעות) חיפה - 04-229488 (11.00-20.00) נהריה - 04-920014 (11.00-20.00)
קו פתוח לחולים במצוקה בימי ב' ורד - טל. 222732.
"קו פתוח" - אוזן קשבת לילדים ובני-נוער 03-221680 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים של ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל
בתל-אביב — בימים א'—ה' בין השעות: 21.00—23.00. בלילות שבת וערבי חג בין השעות: 18.00—24.00. בשבתות וחגים השעות: 15.00—21.00.
הכתובת: רח' בר-כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הגפן 26, קומה ג', טל' 664116. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות וחגים מ-20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00. אחרי תאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 וליד המשביר קומה 2 טל': 285822, 294869.

מרכז מידע לקורבנות אונס
לרעננה ואיזור השרון, טל' 052-923432 א'—ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-227121
ער"ן תל-אביב — טל' 03-261111
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' [illegible]
ער"ן חיפה — טל' 04-672222
ער"ן באר-שבע — טל' 057-418111
ער"ן נתניה — טל' 053-35316

סילוק מטורדים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' [illegible]

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, בני-ברק, גבעתיים — טל' 781111, רמלה — 101, טל' 08-221022, טלפון 065-93354, טבעון — 101, נהריה — טל' 04-931401, ים — טל' 5511111, באר-שבע — 057-74767.

רכבות

מירושלים לבני-ברק וחיפה:
בימים א'-ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30
מחיפה לבני-ברק וירושלים
א'-ו': 7.00
מתל-אביב לחיפה:
בימים א'-ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.
מתל-אביב לנהריה:
בימים א'-ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.
מחיפה, בת-גלים, לתל-אביב:
בימים א'-ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.
מנהריה לחיפה ותל-אביב:
בימים א'-ה': 5.30, 6.30, 9.05, 10.40, 14.15, 16.33, 18.38.
בימי ו' וערבי חג: 5.30, 9.05, 10.35.
* הרכבת תוסעל בימי א' בשבוע ויום אחרי חג בלבד.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה "לודים"
רח' טשרניחובסקי 1, ת.ד. 89, רמלה

בהתאם לסעיף 149 (1) לחוק ניתנת בזה הודעה שהוגשה בקשה להיתר בגוש 4609 חלקה / מגרש 45 (חלק)43, 2, 1 במושב ברקת ע"י ועד מושב ברקת.
מהות הבקשה: ליתן אישור לשימוש חורג לתקופה של 5 שנים למטרת משחטת עופות מקומית.
כל בעל קרקע או בניין או מחזיק בהם, הרואה עצמו נפגע כתוצאה מאישור הבקשה הנ"ל יוכל להגיש את התנגדותו המנומקת תוך שבועיים מיום פרסום זה לוועדה המקומית "לודים" בציון כתובתו המדוייקת.
את תוכן הבקשה אפשר לראות במשרדי הוועדה ברמלה.
יורם רבי — יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה "לודים"

הוועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965 (להלן: החוק)

ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה (להלן: הוועדה המקומית) בקשה להיתר בניה בגוש 6579 חלקה 471.
מבוקשת הקלה 5.8% משטח המגרש — דהיינו 55.8% במקום 50% המותרים לפי תכנית רע/1/173.
כל המעוניין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הוועדה המקומית רעננה במקום ובימים שהמשרדים פתוחים לקהל.
כל הרואה עצמו נפגע מהקלה זו רשאי להגיש התנגדותו להתרת ההקלה הנ"ל תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לוועדה המקומית במשרדי העיריה.
ב. וולפוביץ — יו"ר הוועדה לתכנון ובניה

מנהל העזבון
המנוחה לואיזה לודביג ע"ה
תיק עזבון 5189/86
ביהמ"ש המחוזי, תל-אביב

מוזמנים בזה נושי העזבון להודיע תביעותיהם לעזבון בכתב תוך 3 חודשים מיום פרסום מודעה זו — לפי המען: ת.ד. 330, ירושלים 91002.
יהודה קינצלינגר
מנהל העזבון

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
עיר אילת
הודעה עפ"י סעיף (1)149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965.

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לוועדת בנין ערים מקומית אילת, בקשר למתן היתר לשימוש חורג, בחריגה מתכנית מתאר מקומית מס' 101/02/2 כ'.
מהות הבקשה: בקשה לשימוש חורג להקמת כפר יענים אילת בגוש 40013 (בשטח רשות הנמלים) אילת.
שם המבקש: כפר יענים אילת בע"מ.
כל המעוניין יכול לעיין בבקשה ובתכנית המצורפת אליה ללא תשלום, במשרד הוועדה המקומית לתכנון ולבניה אילת.
כל הרואה עצמו נפגע או עלול להפגע מענין החריגה, רשאי להגיש התנגדות לבקשה האמורה תוך שבועיים מיום פרסומה של הודעה זו בעיתון.
רפי הוכמן,
יו"ר הוועדה המקומית

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה "הדרים"
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לוועדה המקומית לדיון, בקשה לבניית מבנה מגורים (קוטג') דו-משפחתי בגוש 6412 חלקה 202 (חלק) על-ידי מאירוביץ אלי ושרה יעקב מרח' פרדיים 10 הוד-השרון, והמהווה חריגה, היינו: קו בניין צד מערב יהיה בן 3.62 מ' במקום 4 מ'.
כל מעוניין, אם כבעל ואם מבחינה אחרת, בקרקע, בבניינים או בנכסים אחרים שהתכנית משפיעה עליהם, יוכל לעיין בהעתקי התכנית במשרדי הוועדה המקומית, בשעות הקבלה הרגילות, ולהגיש התנגדויות מנומקות בכתב לתכנית תוך 14 יום מתאריך פרסום זה.
א. שמעוני — יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה "הדרים"

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת-גן
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת-גן (להלן: הוועדה המקומית) בקשה להתרת הקלה בנכס, בגוש 6207 חלקה 714*715, רח' ביאליק מס' 155 — דהיינו: שימוש חורג לתקופה של 5 שנים. מקומה מכונות למשרדים.
על המעוניין הרואה את עצמו נפגע על-ידי אישור ההקלה הנ"ל יוכל לעיין בתכנית ולהגיש התנגדות מנומקת לפרטיה. התנגדות צריכה להימסר לידי הוועדה המקומית במשרדי אגף ההנדסה רח' המעגל 26 ר"ג תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעתונות.
אורי עמית — ראש העיר
יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה. רמת-גן

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת-גן
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת-גן (להלן: הוועדה המקומית) בקשה להתרת הקלה בנכס, בגוש 6205 חלקה 415, רח' חירות מס' 53 — דהיינו: הקלה 6% משטח החלקה ו-5% עבור מעלית ו-10% בקו.ב. במרווחים צדדיים.
על המעוניין הרואה את עצמו נפגע על-ידי אישור ההקלה הנ"ל יוכל לעיין בתכנית ולהגיש התנגדות מנומקת לפרטיה. התנגדות צריכה להימסר לידי הוועדה המקומית במשרדי אגף ההנדסה רח' המעגל 26 ר"ג תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעתונות.
אורי עמית — ראש העיר
יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה. רמת-גן

חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו בקשה ליתן אשור לשמוש חורג ממגורים למשרד רואה חשבון בקומה א' ברחוב פרישמן מס' 67 גוש 6952 חלקה 38. תיק בנין 067"096
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו, שד' בן-גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתבתו המדוייקת וטלפון.
ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. בספי,
סגן ראש העיריה
יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו

בבית המשפט המחוזי בירושלים — תיק הצהרת מוות 109/86
בענין: חוק הצהרת מוות תשל"ח-1978 — הצהרת מות של נספית שנות השואה
המבקש: מאיר לוי מרח' מוהליבר 27 פתח-תקוה
ע"י ב"כ עוה"ד חגי כהן מרח' בר כוכבא 1 פתח-תקוה

הודעה

להווי ידוע כי המבקש פנה אל בית המשפט בבקשה להצהיר על מותה של נספית שנות השואה שפרטיה להלן וכי בית המשפט ידון בבקשה הנ"ל ביום 16.2.87 בשעה 08.30. וזה תאורה של הנספית: גיטל לוי בת חיה סוזה ואברהם משה לוי. נולדה ב-1924 בפולין ודרון פורלסקי וגרה עד לשואה. נספתה בכפר קונסקיוולי שם התגוררה בסוף 1943. הכתובת של בני משפחה הקרובים ביותר: מאיר לוי מוהליבר 27 פתח-תקוה — אח.
כל מי שיש לו ידיעות על הנספית הנ"ל או כל מי הרוצה להתנגד להצהרת המוות יתייצב לפני בית המשפט במועד הנקוב לעיל. אם בעצמו ואם ע"י בא כוחו וימציא את הידוע לו בכתב או בע"פ או ימסור את התנגדותו או ימסור הצהרה בשבועה שניתנה על ידו או ימסור הודעה בפני נציג דיפלומטי של ישראל שבהם יפרט את טעמי ההתנגדות. שאם לא כן יחליט בית המשפט כטוב בעיניו.
ד"ר אליהו ד' בן זמרה
רשם בית המשפט המחוזי בירושלים

גבת ומכבי ר"ג — בקרב תחתית "על כל הקופה"

הערב בליגה בכדורסל: הפועל ת"א בגליל • אליצור נתניה ברוממה, נגד מכבי חיפה • שני משחקים ביד-אליהו

כדורסל

משחק צמרת בגליל, מאבק מסקרן ברוממה וקרב תחתית חשוב בגבת — יערכו הערב במחזור ה-19 בליגה הלאומית בכדורסל. שני משחקים יתקיימו בהיכל-הספורט ביד-אליהו.

• מבחינת הטבלה יהיה הדו-קרב בגבת, בין קבוצות התחתית של הפועל איתן גבת ומכבי רמת-גן, החשוב ביותר (8). שתי הקבוצות עדיין בסכנת ירידה. בסיבוב הראשון ניצחו הרמת-גנים — 85:88. הפעם יבקשו כדורסלני גבת לנצל את אולמם, לזכות במשחק ולהינצל כמעט סופית מסכנת הירידה.

• קבוצת הפועל ת"א (5) תצפין לכפר-גלעדי (8) למאבק צמרת עם הפועל הגליל-העליון (1). לנוארחים, שהובסו במחזור הקודם ברוממה (108:88) נגד מכבי חיפה, סיכויים עדיפים. נצחון הפועל ת"א יהיה הפתעה גדולה. בסיבוב הראשון — 79:90 לגליל. בהפועל ת"א ישוב לשחק דון רובינזון, לאחר ריצוי עונש.

• משחק מעניין יהיה הערב ב-8.30 בהיכל-הספורט ברוממה כשקבוצת מכבי חיפה תנסה לנקום באליצור נתניה, על נצחונה הגבוה בסיבוב הראשון (97:82). החיפנים נמצאים בכושר מצוין, הם ניצחו בשלושת משחקיהם האחרונים. אליצור נתניה מתקשה לשמור על יציבות. רק אם הנתנייתים יתעלו לשיאם יוכלו לעצור את החיפנים. להם תהיה עדיפות ביתית.

• במשחק הראשון בהיכל-הספורט ביד-אליהו תארח בית"ר ת"א, מכרכז הטבלה, את הפועל חיפה, שעדיין חוששת מירידה (6.45). בסיבוב הראשון הביסו החיפנים את יריביהם — 85:102. הפעם נוטים הסיכויים לשחקני בית"ר ת"א, בעוד שיריביהם ינסו להפתיע. פרט פיקנטי: אבנר שפי טוב, במשך שנים רבות רכז בית"ר ת"א, יופיע הערב נגד קבוצת-האם שלו כמדי הפועל חיפה.

• במשחק השני (8.10) לא תתקשה מכבי ת"א, המוליכה בבטחה בטבלה ושראשה במשחק ביום חמישי בזאראר, להכניע את הפועל ירושלים מהתחתית, עליה מרחפת אימת-הירידה. בסיבוב הראשון — 84:104 למכבי ת"א.

• קרב נוסף בין קבוצות צמרת ותחתית יהיה ב-8 ביהוד, כשהפועל חולון (3) תתארח אצל הפועל רמת-גן (12), גם ללא קני בניסטר (עונש) מועדפת חולון לנצח את יריבתה הרמת-גנית שרק סיכויים תיאורטיים מפרידים בינה לבין הארצית. בסיבוב הראשון — 78:84 לחולון.

הטבלה הלאומית
(אחרי 18 מחזורים)

.1	מכבי ת"א	1443:1979	35
.2	הפועל חולון	1518:1647	31
.3	גליל-עליון	1605:1674	31
.4	אלי. נתניה	1642:1737	30
.5	הפועל ת"א	1587:1588	29
.6	מכבי חיפה	1628:1670	28
.7	בית"ר ת"א	1634:1540	26
.8	הפועל גבת	1674:1551	24
.9	הפועל חיפה	1650:1571	24
.10	מכבי רמת-גן	1773:1581	23
.11	הפועל ים	1677:1550	23
.12	הפועל ר"ג	1880:1578	20

וויליאמס (50) קלע יותר מהפועל קרית-גת — 48:114

ארל וויליאמס קלע אמש 50 נקודות וקטף 22 כדורים חוזרים במשחק-הנצחון המכריע של קבוצתו, אליצור נוה-דוד רמלה, על הפועל קרית-גת — 48:114, במחזור ה-14 בליגה הארצית, דרום, בכדורסל.

שאר התוצאות בדרום: אליצור קרית-אונו — הפועל גבעתיים 82:100; מכבי ראשל"צ — אס"א ת"א/רמת-השרון 70:95; מכבי ירושלים — אליצור ת"א/פ"ת 88:90 (אחרי שלוש הארכות); מכבי פ"ת — בית"ר ירושלים 64:100; מכבי דרום ת"א — הפועל נען 101:131 (אמיר כץ קלע 28 נקודות לדרום).

שתי הראשונות בצפון ניצחו בקלות: מכבי נתניה — מכבי הדרה 76:92 (מייק קרטר קלע 28 נקודות לנתניה); הפועל נהריה — מכבי כרמיאל 65:91 (ג'קי דוד קלע 28 נקודות לנהריה ומוטי אמישה 34 לכרמיאל).

שאר התוצאות בצפון: הפועל עין-דור/תבור — הפועל עמה"י 59:50; מכבי בת-גלים — הפועל בקעת בית-שאן 71:81; מכבי קרית-מוצקין — הפועל בית-אלפא 82:117.

ארצית, דרום
(אחרי 14 מחזורים)

.1	אליצור רמלה	1049:1373	27
.2	אלי. ק. אונו	1057:1310	26
.3	מכבי ראשל"צ	1132:1294	26
.4	מכבי פ"ת	1052:1186	24
.5	מכבי דרום	1105:1290	21
.6	הפ. גבעתיים	1106:1092	20
.7	אליצור ת"א	1137:1132	19
.8	הפועל נען	1195:947	19
.9	אס"א ר.השרון	1103:1091	19
.10	מכבי ירושלים	1195:1062	18
.11	הפ. קרית-גת	1227:1019	17
.12	בית"ר ים	1618:903	14

ארצית צפון

.1	הפ. נהריה	13	869:1182	25
.2	מכבי נתניה	12	817:1093	24
.3	מכבי ק.מוצקין	11	916:1071	22
.4	מכ. בת-גלים	11	929:908	21
.5	עין-דור/תבור	13	915:933	20
.6	מכ. כרמיאל	12	895:921	19
.7	בית-שאן	11	1051:1056	18
.8	מכ. הדרה	11	958:926	16
.9	הפ. עמה"י	11	1055:884	16
.10	הפ. ב. אלפא	11	1212:871	15
.11	גן-שמואל	12	984:833	14

חמישה משחקים בליגה לנשים

חמישה משחקים יערכו הערב במחזור ה-15 בליגה הלאומית לנשים בכדורגל. המשחק השישי, בין מכבי ת"א ומכבי דרום/רמת-חן, נערך אמש.

המשחקים: אליצור ת"א — אס"א ירושלים (אוניברסיטת ת"א, 6.30; 33:84); הפועל חיפה — הפועל ת"א (6.45; 86:60); אליצור ראשל"צ — בני-יהודה ת"א (8; 70:65); מכבי רמת-חן — הפועל גלבוע (8; 91:66); הפועל גבעתיים — הפועל ירושלים (8; 69:77).

• במשחק שהוקדם בליגה הלאומית לנשים בכדורסל גברה מכבי ת"א על דרום/רמת-חן — 40:93, לאחר 22:55 במחצית. מדרום יוסף חכם. הירבו לקלוע למכבי ת"א: פנינה ביראלובסקי 23 ואירלי קסטן 15. אורנה מירון קלעה 16 נקודות לדרום. שפטו: צימרמן ורוק. באולם בכפר-הירוק.

דאלאס הביסה את הלייקרס — 117:132

בליגת האן.בי.אי. בכדורסל הנחילה מאוורדיקס מפלה ללוס-אנג'לס לייקרס — 117:132.

תוצאות נוספות: קליבלנד — שיקאגו-בולס 84:114; סאן-אנטוניו ספארס — ניו-יורק ניקס 101:108; סאקרמנטו קינגס — דטרויט פיסטונס 113:138; דנבר נאגטס — מילווקי באקס 122:132; יוסטון רוקטס — וואשינגטון בולטס 92:115; אטלנטה הוקס — סיאטל סופרסוניקס 87:97; פניקס סאנס — אינדיאנה פייסרס 101:104.

• יוון: לאולימפיאקוס פיראוס יתרון של 4 נקודות (25) על פ.א.או.ק. סלוניקי, בתום המחזור ה-15, לאחר שניצחה את אתיניאקוס — 0:2, ופ.א.או.ק. גברה על יאנינה — 1:3.

מכבי יתבע פסק-זמן בקשר להמשך צמצום הליגות

מאת אשר גולדשלגר

מרכז מכבי יתנגד להמשך תהליך הצמצום בליגות העליונות בכדורגל מ-14 ל-12 קבוצות.

מ"מ יו"ר הנהלת ההתאחדות לכדורגל, עוריקם מילצ'ן, הבהיר אמש כי בתום העונה הנוכחית, שבה יצומצם מספר הקבוצות בליגה הלאומית והליגה הארצית ל-14, יש לערוך בדיקה כדי לסכם את יעילות הצמצום. וועדת-הצמצומים שתחל בעבודה בסוף החודש לא תעסוק בהחלטות אופרטיביות, אלא תבדוק עובדות טכניות הקשורות לקבוצות בעקבות החלטת הצמצום.

מילצ'ן הדגיש עוד כי יודע כבר באחת הישיבות הקרובות של מזכירות ההתאחדות שמרכז מכבי לא מקבל את המשך תהליך הצמצום ויתבע פסק-זמן של כמה שנים.

עוד אמר מילצ'ן כי מבחינתו זו החלטה סופית, ולא ינהל כל עיסקות-חבילה.

יו"ר הנהלת ההתאחדות, שאול סורי, אמר כי נציגי הפועל בהתאחדות לכדורגל כפופים להחלטות מזכירות מרכז הפועל, המחייבות צמצום הליגות הבכירות ל-12 קבוצות.

מיחיץ' למאמני הקבוצות: תכנית עבודה יש לבצע במתוכנן

מאמן הנבחרת הלאומית בכדורגל, מילינקו מיחיץ', נפגש אתמול עם מאמני הליגות הבכירות, ושטח בפניהם את אי-הופעת שחקנים לאימוני הנבחרת.

מיחיץ' הדגיש כי יהיה צמוד לתכנית-העבודה אותה הגיש להתאחדות לכדורגל ולפיכך ימשיך בקיום יום אימון בשבוע.

כמה מאמנים הציעו לקיים אחת לחודש שלושה ימי אימון מרוכזים, או לחילופין יום אימון אחד בשבועיים. אולם כל ההצעות נדחו ע"י המאמן הלאומי.

מנהל ההתאחדות, יעקב אראל, הבהיר אמש כי שחקנים שלא יופיעו לאימונים יועמדו לדין על-סמך תלונה של מנהל הנבחרת בלבד. עם זאת, הוסיף אראל, כי בסמכות ועדת הנבחרות להכריע תלונות נגד שחקנים שאינם מופיעים לאימונים ולפיהן ניתן להעמידם לדין.

זאראר הפסידה בטיטוגראד — 85:79

קבוצת זאראר, שתארח ביום חמישי את מכבי ת"א בבית-הגמר בגביע-אירופה לאלופות בכדורסל, נוצחה אמש בחוץ, בליגה היוגוסלבית, ע"י טיטוגראד — 86:79, לאחר 38:34 במחצית.

זאראר מדורגת במקום השמיני בליגה היוגוסלבית.

דליפגיץ' קלע 70 נקודות

הכדורסלן היוגוסלבי הוותיק, דראזן דליפגיץ', המשחק בקבוצת גומו ונציה, בליגה האיטלקית, קלע אמש 70 נקודות, במשחק הנצחון של קבוצתו על דייטור בולוניה — 102:107.

טרסר מילאנו גברה באולמה על באנקו רומא — 92:98. בוב מקאדו קלע 33 נקודות.

קאנטו עלתה לראש הטבלה לאחר נצחון על איניקן ליבורנו — 82:95. לקאנטו 32 נקודות, לפני בולוניה — 32; וארזה — 30 ומילאנו — 28.

לא ניחשו 14 — הפרס 1.5 מיליון ש"ח

שוב לא ניחש איש 14 תוצאות נכונות בטוטו. הפרס הראשון השבוע יגיע למיליון וחצי ש"ח.

25 מנחשי 13 תוצאות נכונות יקבלו 6690 ש"ח; 497 מנחשי 12 תוצאות נכונות יזכו ב-335 ש"ח; 4912 מנחשי 11 תוצאות נכונות יקבלו 33 ש"ח ו-30.637 מנחשי 10 תוצאות נכונות יקבלו 5 ש"ח.

שגעון הסופרבול

ארה"ב חגגה חלולה את משחק הגמר בסופרבול, בין קבוצות הג'יינטס (הענקים) מניו-יורק והברונקוס (סוסי-הפרא) מדנבר.

המשחק הועבר ל-40 מדינות בעולם. גם בישראל עקבו אחרי השגעון האמריקני וכמה בתי-מלון, שבהן הועבר המשחק, היו מלאים, בעיקר אמריקנים וכן עולים מארה"ב.

ישראל נגד טייוואן לפנות בוקר באוקלנד

נבחרת הנוער של ישראל בכדורגל עמדה לסיים לפנות בוקר את משחקיה המוקדמים באליפות העולם באוקלנד, ניו-זילנד, כשהיא משחקת עם טייוואן.

במשחק המסיים נפגשו נבחרות אוסטרליה וניו-זילנד.

הטבלה לפני הבוקר

.1	אוסטרליה	3	1:13	5
.2	ישראל	3	2:6	4
.3	ניו-זילנד	3	1:1	3
.4	טייוואן	3	8:3	2
.5	פיג'י	4	14:3	2

המשחק בין הפועל פ"ת ושמשון ת"א — סופית בשבת

מאת אשר גולדשלגר

משחק הליגה הלאומית בכדורגל בין קבוצות הפועל פ"ת ושמשון ת"א, יתקיים במועדו, בשבת — כך פסקה אתמול ועדת הליגה והגביע של ההתאחדות לכדורגל.

הוועדה שהתכנסה אתמול לדון בבקשת הפועל פ"ת לפי פסיקת בית-הדין העליון הדגישה: "הסמכות לדחות משחקים היא רק כאשר הנבחרת אינה בארץ".

עוד ציינה הוועדה כי אילו נענתה לבקשת הפועל פ"ת היתה חורגת מסמכותה, שכן נבחרת הנוער תחזור ארצה 48 שעות לפני משחקי הליגה.

החלטת ועדת הליגה והגביע הסתמכה על חוות-דעת משפטית של עו"ד צבי יפה, היועץ המשפטי של ההתאחדות לכדורגל.

השבדי סטפן אדברג עם גביע אליפות אוסטרליה בטניס במלבורן, ועם המחאה של 103 אלף דולאר בכיס — לא רע...
תצלום: איי. פי.

אדברג זכה במלבורן ניצח בגמר את קאש

הטניסאי השבדי סטפן אדברג בן ה-21, זכה בפעם השנייה ברציפות באליפות אוסטרליה הפתוחה במלבורן. כשגבר אתמול במשחק-הגמר, במאבק בן שלוש שעות ו-40 דקות, על בן-ביתו כוכב גביע-דיוויס, האוסטרלי פאט קאש — 3:6, 4:6, 6:3, 7:5, 3:6.

אדברג גמל לקאש על המפסד בדצמבר שעבר בגמר גביע-דיוויס [illegible] — 13:11, 13:11, 6:4.

אדברג, שנטל פרס כספי בסך 103 אלף דולאר, הלך בעקבות בן-ארצו מאטס וילאנדר, שזכה פעמיים לפניו באליפות זו.

מאז 1976, עת נטל אדמונדסון את התואר ב"קויונג", לא זכה אף אוסטרלי בתואר זה.

תואר זוגות הנשים נפל פעם נוספת בידי הטובות בעולם, מרטינה נאוורטילובה ופאם שרייוור, שגברו בגמר כ"אמריקני", על זינה גאריסון ולורה מקניל — 1:6, 0:6.

נוטינגהאם מנעה מאברטון לעלות לפסגת הליגה — 0:1

ליגות באירופה

שער בדקה ה-25 ע"י הכוכב הצעיר ניל ווב, הקנה אתמול נצחון לנוטינגהאם על אברטון — 0:1, במשחק-השלמה במחזור ה-26 בליגה האנגלית בכדורגל.

הנצחון החזיר את נוטינגהאם למקום השביעי בטבלה למקום הרביעי, וסייע לארסנל להישאר במקום הראשון.

ניצחו של הקשר האנגלי ג'ינור סטיבן איפשר לווב לכבוש את שער הנצחון ה-13 שלו בעונה.

צמרת הטבלה

.1	ארסנל	26	15:41	52
.2	אברטון	26	21:49	50
.3	ליברפול	26	24:45	48
.4	נוטינגהאם	25	32:47	42
.5	לוטון	25	23:27	42

נצחון לבריז'

לביצתו הבלגית של רוני היננל, פ.צ. בריז', חשיבה נצחון דין על ואריחם — 1:2, עם חידוש השחק ליגת הכדורגל בבלגיה. יחנטל לא שיחק.

אנדרלכט, שגברה על סרן 3:5, ממשיכה להוליך עם 29 נקודות מ-17 משחקים, ומקדימה ב-3 נקודות את טריד ומאלין, שניצחה את כרסחוט — 0:1.

בורוז, שהביסה את ברשם 0:5, תפסה את המקום הרביעי עם 25 נקודות, לפני לוקרן (24), שסיימה בתיקו 2:2 עם ראסינג ג'ט.

סטנדרד ליאז' השיגה נצחון חוץ על גנט 0:1.

• פורטוגל: הראשונות בליגה צברו נקודות. בנפיקה ליסבון ניצחה את מאריטימו — 1:3, ולה 30 נקודות מ-18 משחקים, ומקדימה בשתי נקודות את פורטו (ניצחה בחוץ את שאבס — 1:2) וגימאראייש (סיימה בתיקו 1:1 עם ואריזים). ספורטינג ליסבון, במקום הרביעי, עם 22 נקודות, נפרדה ללא שערים עם סאלגיירוש.

ריאל מדריד צמצמה הפער

תיקו אפס לברצלונה. נצחון 1:2 לאלופה, ריאל מדריד, על אוסאסונה, צימצם את הפער בצמרת הליגה הספרדית לנקודה אחת.

ברצלונה, בראש הטבלה, 36 נקודות מ-24 משחקים, לפני ריאל מדריד — 35 ואספניול — 31.

אספניול סיימה במגרשה בתיקו 2:2 עם סוסייאדאד.

הכדורעפנים שבו עם מטען-הישגים מלוס-אנג'לס

ישראל תשתתף בקביעות בטורנירים עם מכללות ארה"ב

מאת יצחק ויסהוף

"אני נמצא כבר 30 שנה בספורט הישראלי. מעולם לא נתקלתי בהופעה כה מוצלחת של נבחרת יצוגית ישראלית, כמו שהיתה לנבחרת הכדורעף בארה"ב. מסע בן השבועיים היה מוצלח מבחינה ציונית-ספורטיבית-חברתית. לכן מגיע יישר-כוח לכל מי שעוסק בכדורעף, ובעיקר לאנשי האיגוד שבזכותם הצליח המסע" — כך בירך אתמול מנכ"ל הוועד האולימפי הישראלי, אורי אפק, את שחקני נבחרת ישראל בכדורעף, ששבו ממסע עם שישה נצחונות משבעה משחקים באזור לוס-אנג'לס.

יו"ר איגוד הכדורעף, יחיאל דורון, הביע גאווה מהצלחת הענף: "נקווה שאנו נמצאים על סף פריצת-דרך, וענף הכדורעף כולו ייצא נשכר מהצלחת הנבחרת".

החוזרים מארה"ב עדיין המומים מהמסע המוצלח. מזכיר האיגוד ומי שהיה ראש המשלחת, יונה פלד, ציין כי ההצלחה ההסברתית איפשרה לספורט הישראלי להפוך את המסע לטורניר מסורתי שייערך בכל שנה, בהשתתפות המכללות המצטיינות של ארה"ב והנבחרת הישראלית.

לדבריו של פלד: "כולם התאחדו שם סביב הנבחרת הישראלית, ואף יצרו קירבה שלא היתה בעבר. חברי המשלחת התארחו בבתיהם של היהודים, ועובדה זו גרמה לקירוב לבבות בין יהודי לוס-אנג'לס. הצלחנו להקים חבר ידידים לכדורעף הישראלי וגיבשנו גרעין של אנשים שהבטיחו לסייע לנו".

אחד משני מאמני הנבחרת, מאיר כץ, ששיתף פעולה עם גיורא הלפרין, ציין כי השחקנים שיחקו נגד שבע מכללות בארה"ב, שהתחלקו לשלוש רמות: "ברמה הראשונה היו מכללות יו.סי.אל.אי. שהיא סגנית אלופת ארה"ב, וכן האלופה, מכללת פפרדין; את סגנית האלופה ניצחה ישראל — 2:3 ואילו נגד האלופה הפסדנו — 3:2. בשני המשחקים התעלתה ישראל וזכתה להערכת כל המומחים. שתי קבוצות אלו הן ספקיות השחקנים של נבחרת ארה"ב, אלופת העולם".

כץ הוסיף: "אסור להסתנוור ולחשוב שהגענו למטרה; אנו צריכים לראות את עצמנו בראשיתה של דרך; יש לחשוב קדימה, ובמידה שנשקיע, כפי שעשינו עד כה, אין לי ספק שנצליח. אנו חייבים לשפר את ההגנה, שהיא טובה אך לא יציבה. בסך הכל אני אופטימי והרגשתי טובה".

בעוד כחודשיים תשתתף הנבחרת הישראלית בטורניר-האביב בשווייץ: "לטורניר זה יש חשיבות עצומה: הוא מעין אליפות אירופה, ללא מדינות המזרח. בטורניר-האביב ישתתפו 16 נבחרות, ולישראל חשוב לסיים בין שמונה הראשונות. לפי היכולת שלנו כיום, כאם נחמיר כה — נצליח" — הדגיש כץ.

עמיתו של מאיר כץ, גיורא הלפרין, שיבח את כל 12 השחקנים שהשתתפו במסע: "ההרכב מאוזן; יש מוסרים ומנחיתים טובים; נותר לנו לשפץ תרגילים בהגנה, ואם נצליח תהיה לנו נבחרת טובה, מאוזנת ובעלת גובה".

גם הקפטן יעקב הרשקו היה שותף לאופטימיות: "אני תקווה כי המסע יתן תנופה לעתיד ורוד. נחתור להצליח לקראת המשימות הקרובות של הנבחרת, ולא נאכזב".

טלקס

● החבר הנאצי במשלחת הוחלף בעקבות לחץ אמריקני

ז'נבה. – בעקבות פעילות דיפלומטית "שקטה" של ארה"ב, לא ייצג יותר נאצי לשעבר את מזרח גרמניה במושב השנתי של ועדת האו"ם לזכויות האדם.

לפני שנתיים גילה שגריר ישראל בז'נבה שהרמן קלנר היה חבר המפלגה הנציונל־סוציאליסטית בעל כרטיס חבר מספר 9756141.

למרות חשיפת עברו הנאצי, ייצג קלנר את ארצו גם בשנה שעברה, ואף מונה לאחד מ־3 סגני נשיא הוועדה, מטעם הגוש המזרחי.

בזכות הרוטציה בנשיאות הוועדה יבחר נציג מזרח גרמניה לנשיא ועדת האו"ם לזכויות האדם במושב השנתי הקרוב, וברור שהישארותו של קלנר היתה גורמת לשערוריה בינלאומית.

מקור דיפלומטי מסר לי, שארה"ב מצאה "אוזן קשבת" אצל ברה"מ אודות הצורך להחליף את קלנר, ומשערים שמוסקבה התערבה אצל שלטונות מזרח־גרמניה בעניין זה. **יוסף אלפרן**

● משטרת בריטניה פשטה על מערכת שבועון שהדליף תוכנית חשאית

לונדון. – משטרת בריטניה ערכה חיפושים במשרדיו של שבועון שמאלני, שחשף תוכנית סודית להציב לוויין בשמי בריה"מ, כדי לרגל אחר תקשורת סובייטית, אירופית ומזרח־תיכונית.

שוטרים פשטו בשבת בלילה על המערכת של ה"ניו־סטייטסמן". עפ"י הוראות של התובע הכללי סר מייקל הייוורס, לאחר שהשבועון הדליף ביום חמישי שעבר פרטים על לוויין־ריגול בריטי ושמו "זירקון", שמחירו 755 מיליון דולר.

חבר האופוזיציה רובין קוק ממפלגת הלייבור הוקיע את חיפושי המשטרה, באומרו "זו הפעם הראשונה ששירותי הבטחון ערכו חיפושים במשרדים של כתב־עת בלתי־תלוי. "אם מרשים להם להנחית מהלומה כזו על חופש העתונות, תעלה בריטניה בצורה מסוכנת על המסלול המוביל למדינת־משטרה." (ע"ר)

● גל קור בארה"ב: מינוס 40 מעלות במינסוטה

וושינגטון. – קור עז פוקד עתה כל הצפון, המזרח ודרום־המזרח של ארה"ב עד לפלורידה, ובמדינת מינסוטה נרשמה טמפרטורה של 40 מעלות מתחת לאפס.

מצפים לסערה חדשה מאל־באמה עד ניו־אינגלאנד, שם גרם שלג כבד למותם של 37 איש בסוף השבוע.

שיאי הקור נשברו בדרום־קרוליינה (17 מעלות מתחת לאפס) ובמערב־וירג'יניה (14 מעלות מתחת לאפס) ואילו בשיקאגו שרר קור של 16 מעלות מתחתלאפס.

את פלורידה פקד גל קור בלתי רגיל, והטמפרטורה ירדה ל־3 מעלות מתחת לאפס. במינסוטה נרשם קור של 43 מעלות מתחת לאפס בעיירה הקטנה וורוד, הקרובה לגבול הקנדי. (ע"צ)

● גורבאצ'וב ישלים מחר הדחת אנשי ברז'נייב

מוסקבה. – מושב הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית, שייפתח מחר, יציין כנראה שלב נוסף בביצור מעמדו של מנהיג בריה"מ מיכאיל גורבאצ'וב, וסבורים כי ישלים את הדחתם של חברי הפוליטביורו, שהיו קשורים למנהיג הקרמלין המנוח ליאוניד ברז'נייב.

משקיפים אומרים, כי מושב זה יביא קרוב לוודאי להדחתו של דינמוחמד קונאייב, מהפוליטביורו בן 12 החברים, שהוא למעשה הקבינט הפנימי של המפלגה. קונאייב כבר הודח מתפקידו כמנהיג המפלגה ברפובליקה של קאזאחסטאן.

(ע"ר וע"צ)

נשיא פקיסטן מוחמד זיא אל חק (שמאל) מתקבל ע"י האמיר של כוויית, שייך אחמד אל סבח עם בואו לוועידה האיסלאמית. (צילום: אי.פי)

איטליה יוזמת „פורום ים־תיכוני" למען שלום

מאת אהרן ניר, כתב „על המשמר" באיטליה

רומא. — ראש ממשלת ספרד, פליפה גונזלס נפגש לפני כ־10 ימים עם יאסר עראפת ועם מזכיר הליגה הערבית קליבי.

עובדה זו מסר גונזלס עצמו בפגישת בזק של 24 שעות בפלמה דה מיורקה עם ראש ממשלת איטליה ושרי החוץ והבטחון של 3 מדינות שליוו אותם.

האיטלקי קראקסי, מצידו, מסר לצד הספרדי דו"ח מפורט על שיחותיו עם שמעון פרס ועם המלך חוסיין בביקוריהם האחרונים ברומא.

חלק גדול מהפיסגה הוקדש לברור המצב במזרח־התיכון. קראקסי שיכנע את גונזלס ברעיון שלו להקים פורום ים־תיכוני גמיש המורכב ממדינות שאינן מעורבות בסכסוכי האזור — איטליה, צרפת וספרד מהחוף הצפוני של הים התיכון, מרוקו וטוניס מהחוף הדרומי. ואולי גם יוגוסלביה.

תפקיד "קבוצת העזר" יהיה, לפי קראקסי, לתרום לשלום במזרח התיכון. אלא ששר החוץ האיטלקי ג'וליו אנדראוטי, המועמד לראשות הממשלה האיטלקית ברוטציה שתהיה בסוף חודש מרץ, הסתייג מהרעיון של קראקסי כבר בפלמה דה מיורקה. ברגע זה, אמר אנדראוטי לעתונאים, היוזמה הממשית היחידה על השולחן היא זו של המלך חוסיין וקשה למצוא מקום ליוזמות נוספות.

בנימה אירונית הוסיף אנדראוטי כי ביום ב' (היום) בבריסל ייפגשו שרי החוץ של השוק המשותף עם שר החוץ הישראלי שמעון פרס וישמעו על מה מתבסס האופטימיזם המפורסם שלו...

לעומת אנדראוטי המורמר, שר הבטחון האיטלקי מרושן עונג עד הסוף. הפרויקט של מטוס הקרב של שנות ה־90 הולך ומתקדם, ספדוליני התפאר בפלמה דה מיורקה. התכניות לטנק אירופי אחיד גם הן מתקדמות, ומתקדם גם התכנון של "פריגטה לשנות ה־90".

דיפלומטים בבריסל מעריכים:

ה„שוק" לא יתלהב מקריאת פרס לתרום לתהליך השלום

שר החוץ שמעון פרס עומד להיפגש היום בבריסל עם שרי החוץ של השוק האירופי המשותף, ודיפלומטים אמרו כי צפויה תגובה פושרת על קריאתו לתפקיד פעיל יותר מצד הקהילייה האירופית בהליכי השלום במזה"ת.

דיפלומטים אמרו, כי לעמדה פושרת זו שותפות רוב המדינות האחרות בשוק, אם כי הבלגי טינדמאנס אמר בראשית החודש כי 12 השרים יקיימו יום של דיונים על המזה"ת, כדי להחליט אם יש מקום ליוזמה אירופית לחידוש מאמצי השלום.

דיון מיוחד יתקיים כנראה בבריסל ב־23 בפברואר, אולם דיפלומטים אמרו, כי מדינות־מפתח בשוק נשארו ספקניות לגבי הסיכויים למעורבות כזו. מדינות אלה גורסות, כי ארה"ב היא המעצמה היחידה שבכוחה לקדם את תהליך השלום במזה"ת, ונראה כי אין היא מוכנה לעשות זאת.

דיפלומטים של השוק האירופי אמרו, כי פרס מבקש בעיקר לחץ מצד השוק האירופי על חוסיין מלך ירדן, כדי שישא ויתן במישרין עם ישראל למען שלום במזה"ת, לאחר שנכשל נסיונו לגבש עמדה משותפת עם ערפאת בנושא זה.

הדיפלומטים אמרו, כי מדינות השוק האירופי תומכות במגעים ישראליים־ירדניים מוגברים, אך אינם רואים סיכויים רבים להסדר בין ישראל והערבים, בהיעדר ייצוג פלשתיני אמין. (ע"ר)

שוודיה מנעה כניסת 15 יהודים סובייטים לתחומה

שטוקהולם. — שלטונות שוודיה מנעו מ־18 יהודים סובייטים את האפשרות לעבור למערב, כאשר סירבו להתיר את כניסתם על־פי היתרי כניסה, בטענה שיש להם קשרים בלתי־מספיקים עם שוודיה.

רדיו שטוקהולם מסר אתמול, כי המדובר בקבוצת יהודים אשר נשאו כולם בתינות שוודיות, וזכו להיתרי יציאה משלטונות בריה"מ. אולם יציאתם מגבולות המדינה מוטלת עתה בספק, מכיוון ששוודיה מסרבת להתיר להם להיכנס לגבולה.

פקיד בכיר של מחלקת ההגירה של ממשלת שוודיה מסר לרדיו שטוקהולם, כי החוק השוודי קובע, כי לאדם צריכים להיות קשרים הדוקים עם שוודיה, על מנת שיזכה בזכות להתגורר במדינה זו. "קשר זה חייב להיות בעל רצינות מסויימת, ובעל המשכיות מסויימת, על מנת להקנות תקפות לחוק".

אולם ראש מחלקת ההגירה, תורד פאלמלונד הצהיר, מצידו, כי הקבוצה היתה זוכה לתגובה שונה, אילו הבהירה שהיתר כניסה לשוודיה דרוש ליהודים אלה על מנת שיוכלו לצאת את בריה"מ.

הוא אמר, כי המחלקה תשוב ותבחן את המקרה, בהדגישו, כי על פי המסורת נוקטת שוודיה מדיניות המאפשרת למדוכאים ולנרדפים לצאת מארצותיהם ולהתגורר בשוודיה. (ע"ר)

● צפויה ירידה נוספת לדולר

ניו־יורק. – למרות המאמצים שנעשו לאחרונה לחזק את הדולר החולני נראה כי בשבועות הקרובים כמעט אין למנוע ירידה נוספת בשעריו – אמרו אתמול מנותחים בבורסת ניו־יורק.

כאשר נמסר ביום שישי שעבר על שיחות רמות־דרג בין ארה"ב ויפן, קיווה השוק לצעדים בינלאומיים מתואמים כדי לטפל במצב תרופף של הכלכלה האמריקנית ובגרעון המסחרי העצום של ארה"ב.

אך "אין זה מפתיע, כי התגובה של השוק היתה פושרת. אנו צפויים כנראה לירידה נוספת בשער הדולר לעומת המארק", אמר כלכלן של חברת האחים סלומון בניו־יורק.

"אם המערב גרמנים והיפנים לא יעלו תוכניות חדשות כדי לדרבן את היבוא מארה"ב, ימשיך הדולר לרדת". אמר דארווין בק, כלכלן בכיר בבוסטון. (ע"ר)

● שיתוף פעולה חקלאי עם קנטאקי

מערכת גומלין בנושא חקלאות תוקם בין ישראל לבין מדינת קנטאקי שבארצות־הברית, על כך החליטו סגן שר החקלאות, ח"כ בץ עוז, והסנטור הרפובליקני מקנאטקי, מיטש מקונל, שביקר בישראל.

הסנטור הציע ליצור מערכת גומלין בדומה לזו הקיימת כיום בטקסס ובמאסאצ'וסט.

יוסף גלילי

קיסינג'ר מחייב פעולה

(סוף מעמוד הראשון)

אתמול לכל בתי־הספר ומוסדות ההשכלה הגבוהה בלבנון להכריז היום על שביתה כללית, במחאה על חטיפתם של ארבעת הפרופסורים.

רעיותיהם של הפרופסורים, שהיו עדות־ראיה לחטיפת בעליהן, קראו לחוטפים לשחרר, בהדגישן שבעליהן הינם מורים מסורים שאינם מעורבים כלל בענייני מדיניות.

ביירות. – המשך נוכחותם של אזרחים מערביים במערב־ביירות המוסלמית, מעורר חרדה ותסכול בשגרירויות של ארצותיהם.

"היינו רוצים שכולם יסתלקו", אמר דיפלומט בריטי על 45 מבני ארצו, המסרבים כנראה לזוז מהאיזור המוסלמי של העיר, גם בנוכח חטיפות רבות.

"אחדים מהם בילו את רוב חייהם שם, וכנראה [illegible] במקום אחר. ביניהם אנגלי בן 92, המקבל פנסיה קטנה [illegible] מדינה לשעבר".

חטיפתם של ארבעה האמריקנים בקולג' האוניברסיטאי של מערב־ביירות בשבת, הבליטה את הסכנות [illegible] המסרבים לעזוב, למרות התפצרות מצד השגרירויות.

השגרירויות המערביות מתקשרות תכופות אל אזרחיהן [illegible] או במכתבים, ומזהירות אותם כי עליהם לעזוב את מערב־ביירות המוסלמית, אם אין להם סיבות חיוניות להשאר.

רוב 8000 האזרחים הזרים העובדים עדיין בלבנון, הם [illegible] נשים של לבנונים.

אין מחוסנים

"כל האזרחים הזרים הם יעדים פוטנציאליים לחטיפה או פיגועים. אך אחדים מהם שרויים בסכנה חמורה יותר [illegible] לרוע המזל, רובם אומרים "זה לעולם לא יקרה לי", [illegible] קורה". אמר אחד הדיפלומטים המערביים.

עד לחטיפתו לפני תשעה ימים של איש העסקים המערב־גרמני רודולף קורדס, לא ראו המערב גרמניים את עצמם כיעדים [illegible] המשוטטות בביירות המוסלמית. "זמן רב לאחר שרוב [illegible] האמריקניים, הצרפתיים והבריטיים שלי עזבו, עדיין [illegible] גרמנים יושבים ליד הבאר". העידה אשה לבנונית, [illegible] המפגש הפופולאריים, "סאמ'ס באר".

כיום מעזים רק אזרחים זרים מעטים לצאת מבתיהם – [illegible] לאור היום. רובם סינו את מערב ביירות לאחר גל של [illegible] ערובה ומעשי־יהרג. בעקבות ההפצצות האמריקניות על לוב [illegible] אשתקד.

בתי הספר והקולג'ים בביירות היו מחוסנים בעבר [illegible] וחטיפות. אך גם זה השתנה.

משהו מרטיט

סוכנות הידיעות הצרפתית מוסרת, כי הפרופסור האמריקני [illegible] לעתונאות, אלן סטין, שנחטף בשבת בקולג' שלו, אמר לא [illegible] בכוונתו להשאר בלבנון למרות האזהרות החוזרות ונשנות [illegible] שהוא אוהב את הסכנה.

"אינני יודע אם זה מדבק, אך יש משהו מרטיט באוויר, [illegible] תרפתקה המתחדשת מדי יום. אתה אומר לעצמך: באחד הימים [illegible] יכול להיות התור שלי". אמר סטין לא מכבר בראיון [illegible] אור בקליפורניה.

סטין, 48, שלימד בקליפורניה בטרם הצטרף לקולג' האוניברסיטאי של בירות ב־1983, בא לביירות למרות התנגדות אשתו [illegible] אכן התגרשה ממנו לאחר מכן. אשתו השלישית היא [illegible]

לאחר חטיפתם של הארבעה מהקולג' האוניברסיטאי [illegible] נעדרים בלבנון 25 אזרחים זרים, וסבורים כי כולם נחטפו, [illegible] תשעה אמריקנים, שבעה צרפתים, שני בריטים ושני מערב־גרמנים [illegible]

בסה"כ נחטפו לפחות 75 זרים לפרקי זמן שונים. [illegible] שוחררו 39, ארבעה נמלטו, אחד הוצא ולפחות שישה נהרגו. (ע"ר)

נאשם בדקירת שומרים ערבים בירושלים

עופר בן שלמה (24) מירושלים הואשם אתמול בבית־המשפט המחוזי בבירה בדקירת שני שומרים ערבים בפתח בניין ה"גולדן פוסט".

בכתב האישום נאמר, כי ביום ה', 1 בינואר, סמוך לחצות, הגיע הנאשם עם שני אנשים נוספים, שזהותם לא ידועה, לבניין [illegible] בשכונת רוממה. אחד מהם ביקש מהשומר האלך בקרי שיתיר [illegible] להיכנס לבניין, אך השומר סירב. אותו אדם ניסה להיכנס [illegible] אבל לא הצליח.

אז התקרבו השלושה אל שומר נוסף, רהב מוחסתב, [illegible] למקום, ולטענת התביעה דקר אותו הנאשם בתוהו. לאחר מכן [illegible] את השומר הראשון בבית השחי ושוב את מוחסתב [illegible] בבית־החולים. התביעה מאשימה את בן־שלמה בגרימת חבלה [illegible] חמורה.

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים – 23.1.87

מטבע	יחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות קניה	[illegible] ירה	[illegible]
סל מטבעות	1	—	—	1.6675	1.6883	–
דולר אמריקני	1	1.57	1.65	1.6070	1.6270	–
מרק גרמני	1	0.87	0.91	0.8832	0.8942	–
לירה סטרלינג	1	2.40	2.51	2.4384	2.4689	–
פרנק צרפתי	1	0.25	0.27	0.2646	0.2679	–
ין יפאני	100	1.04	1.09	1.0550	1.0682	–
גילדן הולנדי	1	0.76	0.80	0.7808	0.7906	–
פרנק שווייצרי	1	1.03	1.08	1.0513	1.0645	–
כתר שבדי	1	0.24	0.25	0.2466	0.2497	–
כתר נורווגי	1	0.22	0.23	0.2272	0.2300	–
כתר דני	1	0.23	0.24	0.2326	0.2355	–
מרק פיני	1	0.34	0.36	0.3519	0.3563	–
דולר קנדי	1	1.16	1.22	1.1822	1.1969	–
דולר אוסטרלי	1	1.03	1.10	1.0636	1.0768	–
ראנד דרום אפריקני	1	0.53	0.78	0.7751	0.7848	–
פרנק בלגי	10	0.41	0.43	0.4256	0.4309	–
שילינג אוסטרי	10	1.23	1.29	1.2515	1.2672	–
לירה איטלקית	1,000	1.22	1.29	1.2410	1.2564	–

טלקס

● שביתה בעיריית צפת

400 עובדי עיריית צפת פותחים היום בשביתה ללא הגבלת זמן במחאה על אי־קבלת משכורת דצמבר.

אברהם שוורצברג, יו"ר ועד העובדים, ציין, שהעובדים ניצלו עד תום את זכות משיכת היתר שלהם. לדבריו מדובר במשכורות של 400 עד 600 שקל ורוב העובדים הם מפרנסים יחידים במשפחותיהם. מדובר גם בפנסיונרים שטרם קיבלו את קיצבתם מהעירייה.

ראש העיר, זאב פרל, ציין, כי לעיריית צפת גרעון של כ־2 מיליון שקל והיא זקוקה לכ־180 אלף שקל לתשלום המשכורות.

יהודה צור

● צור: האחדות הפכה לשיתוק

השר יעקב צור יתבע מהממשלה לקיים דיון ביוזמות לקידום תהליך השלום ולשאלת ההתנחלויות ביו"ש ועזה. לדבריו, לא ניתן להמשיך במצב שבו ראש הממשלה מצהיר על התנגדותו התקיפה לוועידה בינלאומית לשלום, בעוד מ"מ ראש הממשלה עושה מאמצים לקיומה.

השר צור, שדיבר אמש בהרצליה, אמר עוד, כי הגיע הזמן שהממשלה תפסיק לבזות את עצמה בעיני הציבור ותקבל הכרעה בנושאים העיוניים במחלוקת בתוכה. לטענתו הוויכוחים כדוגמת אלה שבין ראש הממשלה ומ"מ מציגים את ממשלת האחדות כממשלת שיתוק ואובדן־דרך.

דורית גפן

● סופות שלגים עזות בחרמון

אתר החרמון נסגר אתמול למבקרים עקב סופות השלגים שהשתוללו במקום מאז יום שבת. גובה השלג באתר מגיע ל־2 מטרים ברכבל העליון וכ־80 סנטימטר באתר התחתון.

מפעילי האתר מציינים, שגובה השלג מבטיח תנאי גלישה מצויינים למספר שבועות, גם אם לא יירד שלג נוסף. לדבריהם, זוהי אחת העונות המוצלחות ביותר שידע המקום והם מקווים שההכנסות יאזנו את תקציב האתר שסובל מגרעון גדול.

יהודה צור

● ניתוח לב פתוח ראשון ברמאללה

ניתוח לב פתוח ראשון בוצע ברמאללה ועבר בהצלחה.

הניתוח בוצע באשה בת 25 על־ידי צוות בן שמונה רופאים שהתמחו בישראל, בראשות ד"ר שוקי חרב.

בית החולים ברמאללה הצטייד באחרונה בציוד לניתוח לב פתוח, במכון רנטגן וביחידה לטיפול נמרץ. 50 איש ממתינים לניתוח והוא יבוצע בקצב של שני ניתוחים בשבוע

פנחס ענברי

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
נתניה
ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת / בניית מגורים לבית על חלקות 90, 97, 91, 96 בגוש 7926, רח' הלילך, יגאל ידין — בחריגות: 6% בניה בלבד, ת.ב. 6800, 6801, 6797, 6798 — תוכנית מס' 400/86, 382/86, 509/86.
את התכנית ניתן לראות במשרדי הוועדה.
התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.
י. אלהאי — יו"ר הוועדה המקומית

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
המרכז
רחוב הלפסון 10, פתח־תקוה, טל. 902051
הודעה לפי סעיף 149 לחוק
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לוועדה בקשה [illegible] בסטייה מתקנות התכנית — גריכת [illegible] מטרים, בגודל 133.4 מ"ר במקום [illegible] בגוש 6725 חלקות 123, 124, בסביון [illegible] 15.
כל המעוניין אם כבעל ואם מבחינה אחרת [illegible] בנכסים או בנכסים אחרים שהתכנית [illegible] — יוכל לעיין בהעתק התכנית במשרדי הוועדה המקומית, בשעות העבודה, ולהגיש התנגדות תוך 14 יום מתאריך פרסום זה
י. ויסמנבסקי, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה "המרכז"

המסעדן גזי חקק ועדת המפתח מרים זגל בבית־המשפט אתמול (צילום: יונתן סלינגר / "ישראל סאן")

עדת מפתח מסרבת להעיד במשפט חקק מחשש שתיפגע

שוטרת סמויה העידה אתמול בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב, כי מרים זגל, שהבריחה הרואין לישראל, מסרבת להעיד במשפטו של גזי חקק, מחשש שיפגעו בה.

השוטרת, דורית שיינמן, הועלתה לדוכן העדים ע"י התובעת ש. רותן. היא סיפרה, כי הושתלה כאסירה מדומה למכונית משטרה אשר הובילה את מרים זגל לבית־הסוהר ברמלה.

השוטרת אמרה בעדותה, כי בנסיעה זו, ב־11 בינואר 1987, התפתחה שיחה בינה לבין מרים זגל, שחשבה שהיא, שוטרת, עצירה. מרים זגל סיפרה לה, בין היתר, כי היא מסרבת להעיד במשפטו של גזי חקק, מפני שהיא חוששת שיפגעו בה.

היא אמרה כי הגיעו אליה רמזים בעניין זה בבית הסוהר והיא חוששת להעיד.

הסניגור שמואל צאנג התנגד להופעתה של השוטרת כעדה בטענה, כי הדו"ח שהכינה על שיחתה עם זגל נמסר לו במאוחר, רק לאחר שהמשפט כבר החל. השופט דחה את ההתנגדות.

קודם לכן הועלתה לדוכן העדים מרים זגל פעם שנייה, והיא שוב סירבה להעיד.

השופט מנחם אילן אגר בעקבות זאת בהחלטתו: "אני משתמש באמצעי היחיד הנתון בידי בית־המשפט ומצווה כי העדה תיעצר לחודש ימים, אלא אם כן תשנה דעתה ותסכים להעיד".

גזי חקק, מסעדן, עומד לדין על הברחת למעלה מק"ג הרואין לישראל. מרים זגל היתה מלצרית במסעדה שלו כאשר נתפסה בנמל התעופה עם 1.3 ק"ג הרואין בכליה. היא קישרה בהודעתה במשטרה את גזי חקק לשילוח הסם הקטלני באמצעותה.

מרים זגל נשפטה ונדונה לשבע וחצי שנות מאסר על הברחת הרואין.

חקק נעצר בהולנד והוסגר לישראל לבקשת המשטרה. (עתים)

כתב־אישום: הנושים בשמם פעל עו"ד גל היו פיקטיביים

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

לאחר מספר דחיות הוגש אתמול לבית־המשפט המחוזי בחיפה כתב־אישום נגד עו"ד אליעזר גל מחיפה ונגד אחד מלקוחותיו, שלמה בן־שושן, בעל חברת האלקטרוניקה "אם.בי.אס." מעכו.

עו"ד גל ולקוחו מואשמים על־ידי התובעת דינה רויטגרונר מפרקליטות מחוז חיפה בנסיון לקבלת דבר במירמה, בבידוי ראיות, בשבועת שקר, בשיבוש הליכי משפט ובקשירת קשר לביצוע פשע.

בכתב־האישום נטען, כי באוגוסט 1983 מונה כונס נכסים לחברת "אם.בי.אס." בשל חוב של 1.3 מיליון שקל ישן שחבה לחברה אחרת. בהליכי ההוצאה לפועל הוחלט למכור קוטג' השייך לבעל החברה.

התביעה טוענת, כי עו"ד גל, אשר ייצג את בעל החברה, הגיש לבית־המשפט המחוזי בחיפה בקשה לכינוס נכסים בשם בעלי חוב פיקטיביים. זאת במטרה להקטין את סכומי הכסף שיישארו לבעלת־החוב האמיתית בעקבות מכירת הקוטג'. חובות פיקטיביים אלה, טוענת התביעה, הסתכמו בכ־4 מיליון שקלים ישנים ועוד 25 אלף דולר.

במקרה אחר, טוענת התביעה, פנו הנאשמים לביתו של אדם המוכר כחולה נפש וקיבלו ממנו הסכמה להגיש תביעה פיקטיבית בשמו. התביעה טוענת, כי הפיקטיב הגיש תצהיר שיקרי, כאילו בעל החברה שלמה בן־שושן חייב לחולה הנפש 1.25 מיליון שקלים ישנים.

לטענת התובעת הגיש עו"ד גל לבית־המשפט במירמה תביעה בשם אנשים שאותם לא ייצג למעשה והסתיר את העובדה שהוא מייצג את האינטרסים של החייב, ולא של הנושים.

"מעשיהם של הנאשמים נעשו בנסיבות מחמירות בשל העובדה שרימו ביודעין את מערכת המשפט בכוונה להתחמק מתשלום חובות. במעשיהם בדו ראיות והשתמשו בהן בכוונה להטעות את בית־המשפט בהליך שיפוטי". טוענת התובעת בכתב־האישום.

מאסר לקצין משטרה ש„הדגים" לחניכיו כיצד לחקור חשודים

קצין משטרה, ש"הדגים" בפני חניכיו בקורס־שוטרים כיצד לחקור חשודים ובתוך כך פצע אדם וגרם לו נכות, נידון אתמול בבית־המשפט המחוזי בבאר־שבע למאסר 3 חודשים בפועל ו־6 חודשים על תנאי.

רב־סמל משטרה, שהיה חניך באותה עת ואף הוא היכה את אחד החשודים, הורשע בדין וחוייב לערוך 200 שעות לתועלת הציבור, במרכז הרפואי "סורוקה" בבאר־שבע. כן הוטל עליו מאסר חצי שנה על תנאי.

מפקח המשטרה אבינעם גולן, בן 30 מחולון, כיום בדימוס, שהיה מפקד מחלקה בבית־הספר לשוטרים, ישב ביום 6.10.82 עם אחרים מחניכיו בבית־קפה בספר־שביט בבאר־שבע. סמוך לשעה 20.00 בערב הבחינו הקצין וחניכיו במשה שלום ובבנימין לוי מבאר־שבע אשר העבירו ביניהם חבילה, שנראתה להם כרכוש גנוב. קצין המשטרה וחניכו עצרו את השניים והביאו אותם לחקירה במשטרת באר־שבע, במרחק כמה עשרות מטרים ממקום מושבם בבית־הקפה.

השופט המחוזי יהושע פלפל הרשיע את גולן ואת אביעוז בר־שלמה, בן 29 מבאר־שבע, בתקיפה הגורמת לחבלה ובהפעלת לחץ של עובדי ציבור. מפקח גולן הורשע גם בתקיפה.

על־פי כתב־האישום סטר מפקח גולן לבנימין לוי בדרכם מבית הקפה לתחנת המשטרה. משה שלום הוכנס לחדר החקירות של משטרת באר־שבע ואילו בנימין לוי המתין על ספסל בחוץ והופקדה עליו שמירה. מפקח גולן חקר את משה שלום על גניבת סוללות וסטר לו מפעם לפעם על פניו.

החניך אביעוז נכנס אף הוא לחדר החקירות וסייע בידי מפקח בבעיטות ובמכות אגרוף בכל חלקי גופו. לאחר מכן, נטען, היכה מפקח גולן על אוזן שמאל של הנחקר וכשזה זעק שאינו שומע יותר באוזן זו, היכה הקצין גם באוזנו השניה. מעשים אלה, קבע השופט, נעשו כדי לסחוט מהחשוד הודאה בגניבה. וכתוצאה מכך נגרמו לו דימומים בשתי האוזניים ונמצאו נקבים בעור התוף של שתי אוזניו.

עד לקיום משפטם, שארך יותר מ־4 שנים, הספיק הקצין להשתחרר משירותו במשטרה וחניכו הגיע לדרגת רב־סמל, כאחד העוזרים המובהרים במשטרת באר־שבע.

השופט הדגיש את חומרת העבירות המיוחסות לנאשמים ועם זאת ציין כי מאחר שעברו יותר מ־4 שנים מאז נעברו העבירות לא רצוי לשלוח את הנאשמים למאסר בפועל. לפיכך הזמין השופט תסקירים של קצין מבחן, ולאחר קבלתם גזר את העונשים. קציני המבחן המליצו לגזור על אביעוז עבודה לתועלת הציבור ללא הרשעה. אך למרות זאת החליט השופט להרשיעו, כדי שגם הרשעה תהיה לעונש.

השופט החמיר יותר עם קצין המשטרה בדימוס. (עתים)

בפליליס

כמות גדולה של סמים נתפסה בכלא רמלה

מאת זהבה מיזב, כתבת „על המשמר"

14 מנות הרואין ונקיק פרסי ארוזות ומוכנות לאספקה ליחידות וכמות גדולה של כדורי פרודולול, המשמשים תחליף לסמים, נתפסו אתמול בכלא איילון ברמלה.

הסמים נתגלו בחבילה ארוזה היטב בתוך לאחר המזונות בתא שבאגף ו' 2, שהוא אגף המתחילים, על־ידי כוח סוהרים בפיקודו של קצין הביטחון של הכלא, יחזקאל קדוש. בתא מוחזקים 10 אסירים.

טרם נקבע מי הביא את החבילה לכלא והמשטרה הוזמנה להמשיך בחקירה.

התפיסה באה לאחר שבשבוע שעבר נמצא חשיש מוסתר בגופו של אסיר שחזר מחופשה. האסיר עורר את חשדם של הסוהרים ונכלא בתא סגור על־פי הוראת מפקד הכלא, גונדר־משנה פרץ חן. מספר שעות לאחר כליאתו פלט האסיר בדרך הטבע את הסמים. כן נתפסה בשבוע שעבר כמות של הרואין בכלא שאטה.

נציב שירות בתי־הסוהר, גונדר דוד מימון, שהכריז על מאבק בנגע הסמים בכלא, אמר, כי ידוע לו שקשה יהיה לסגור הרמטית את כל בתי־הכלא. אך שלטונות בתי־הסוהר יילחמו בתופעה כדי לצמצמה עד כמה שאפשר.

חשוד בהצתה מישיבת „שובו בנים" הסגיר עצמו

צבי צוקר, תלמיד ישיבת "שובו בנים", המבוקש על־ידי המשטרה כחודשיים בחשד להצתת תחנות אוטובוסים, הסגיר את עצמו אתמול למשטרת ירושלים.

ב־17 בדצמבר אשתקד נגלתה מכונית ב.מ.וו. במחסום משטרה ליד שער מנדלבאום ושלושת נוסעיה הצליחו להתחמק אל תוך סימטאות מאה שערים. במכונית נתגלה חומר דליק.

המשטרה חשדה כי נוסעי המכונית היו בדרכם להצית תחנת אוטובוס. בעקבות זאת הגיע למשטרה בעל המכונית, משה שלגי, וסיפר כי מכוניתו נגנבה. אולם הוא נעצר בחשד שהיה שותף לתכנון הצתות אוטובוסים. בית־המשפט ציווה לשחרר את שלגי בערבות.

על־פי המידע שהגיע למשטרה היה גם צוקר בין נוסעי אותה מכונית. אולם החשוד הסתתר במשך כחודשיים במקומות שונים בירושלים ובבני־ברק. המשטרה השיגה נגדו צו מעצר מטעם בית־המשפט ומדי פעם ערכה חיפושי בית בבית הוריו ובישיבת "שובו בנים". כמו כן השיגה המשטרה צו מעצר נגד אריק וולפוביץ, גם הוא תלמיד "שובו בנים", החשוד בהצתת תחנות אוטובוסים וזריקת בקבוקי תבערה על בתי ערבים ובהצתת מכוניות של ערבים.

פרקליטתו של צוקר, עו"ד שולמית רותן, החלה בנסיונות תיווך בינו למשטרה כדי להביאו להסגרה. אתמול סמוך לשעה 11 בבוקר הגיע צוקר בלווית פרקליטתו למשטרת ירושלים, נעצר ונלקח לחקירה. (עתים)

גם השודדים עלו לקבר הבאבא סאלי

קופות הצדקה באחוזת קבר ה"באבא סאלי" בנתיבות, נפרצו בשבת ואלפי שקלים נגנבו מתוכן. תלונה על כך נמסרה במוצאי שבת למשטרת נתיבות.

יהודה אבוחצירא, בנו של הרב ברוך אבוחצירא, התלונן על כך, שבמוצאי שבת הגיעו בני המשפחה לאחוזת הקבר של הצדיק ומצאו את קופות הצדקה במקום פרוצות וריקות מכסף. על־פי ההערכה היו בקופות כ־8000 ש"ח.

משטרת נתיבות פתחה בחקירת הגניבה מאחוזת קברו של הצדיק. (עתים)

המכונית שנתקעה נעלמה עם המתנדב שחילצה

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

חייל צה"ל, שהוא גם מתנדב במשמר האזרחי, תיקן באדיבותו את מכוניתה של אשה ולאחר מכן נטל את הרכב המתוקן ונמלט מהמקום. הוא נעצר לאחר שנמצא ישן ברכב וטען בחקירה, כי נטל את הרכב משום שלא היה לו היכן לישון והתכוון להחזירו בבוקר לבעליו.

המקרה אירע שלשום לאחר חצות כשאזרחית תושבת קרית־שמואל נתקעה עם רכבה מסוג "פורד סיירה". הצעיר הציע את עזרתו והצליח להתניע את המכונית.

האשה הציעה לחייל טרמפ לביתו ובדרך שוב נתקעה המכונית. שוב תיקן המתנדב את המכונית והפעם התיישב ליד ההגה והסיע את האשה לביתה. לאחר שירדה בירך אותה הצעיר לשלום, לחץ על דוושת הדלק ונעלם מעיניה.

האשה מיהרה להתלונן בתחנת משטרת זבולון וזו העבירה את פרטי הרכב לכל הניידות. שוטרי אחת הניידות הבחינו ב"סיירה" חונה בחניון בדרך עכו. השוטרים ניגשו למכונית ומצאו את המתנדב ישן בתוכה.

לבינה, עטרה ואמירה אופק
אבלים אתכן במות
אוריאל אופק
בית ספרית פועלים

משתתפים בצער חברתנו
עליזה אפרת והמשפחה
על מות האם
לואיזה בנג'ו
קיבוץ רוחמה